

DOMOVINA

Upravništvo „Domovina“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovina“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3128

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inostranstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din, Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10 711.

*Z obleko je belo se božič odel,
da prazničen, slavnosten bo in vesel,
a dragi nam bralci in brajke naj vse
božiča prijaznega se vesele!*

Ob zatonu starega leta

Ob letošnjem božiču, ki se je odel z belo praznično obleko, kakor se po stari navadi spodobi zanj, nam manjka našega prijatelja dr. Gregorja Žerjave, ki nam ga je pred meseci ugrabila ncizproсна bela žena.

Manjka nam Žerjavovih lepih in vzpodbudnih besed,

s katerimi se je leto za letom oglašal v «Domovini» ob božiču in novem letu ter bodril naše prijatelje in prijateljice k delu za «Domovino» — ne za «Domovino» kot političen časopis, nego za tako «Domovino», kakor jo poznate tudi vsi naši stari prijatelji in prijateljice, ki jo imate vsi radi. To je

«Domovina», ki se posveča predvsem prosveti in lepi zabavi.

Vsakokrat, kadar je izšla «Domovina» v povečani praznični izdaji in s posrečeno pestro vsebino, je pokojni dr. Žerjav čestital uredništvu, češ: Prav dobro ste napravili! Neomahljiv idealist je bil pokojnik in do zadnjega hipa delaven. Njega ni več, toda dal nam je smernice, po katerih se bomo ravnali.

Prijatelji in prijateljice, ki ste nam bili doslej zvesti, ostanite nam to še zanaprej, saj nas bo, kakor doslej, vodil duh pokojnega velikega prijatelja našega lista. Vemo sicer,

da je vaša zvestoba neomajna,

vendar izrečemo te besede, da še bolj okrepimo vaše vezi na «Domovino».

Prizadevali si bomo, da ne boste nikdar nezadovoljni z nami. Če pa vam kdaj ne bo kaj všeč, se javite in nam povejte svoje želje!

V teku leta smo s tem ali onim našim prijateljem dopisnikom prišli malo v navskrižje, ker pač nismo mogli objaviti vseh preveč osebnih zadev. Često smo tudi prepozno dobili v roke kak, na čas vezan dopis ali pa nismo prinesli pr želji dopisnikov kakšne slike, ki se zaradi premale jasnosti ni dala kliširati. Vedno se ne da ustreči vsem, toda v splošnem ste bili z nami zadovoljni, kar nam pričajo številna priznavalna pisma in stalno naraščanje naročnikov.

Vsebinska našega lista je bila vedno takšna, da se z njo ni mogel meriti noben tednik v vsej Jugoslaviji.

Pa tudi mi nismo bili prav zadovoljni z onimi našimi naročniki in naročnicami, ki niso v redu plačevali svoje naročnine in tako

pozabljali na svojo častno dolžnost.

Pozabljali so na naš star izrek: «Domovina» za čitatelja, čitatelj za «Domovino».

Upamo, da v novem letu ne bo več takih nespornazumljenj. Uredništvo bo kakor doslej skrbelo za pestro in še pestrejšo vsebino lista, objavljalo bo vse dopise, ki ne bodo v nasprotju s tiskovnimi paragrafi in ki ne bodo zasledovali samo osebnosti. Objavljalo bo tudi doposlane slike, ki bodo imele kak pomen in ki bodo dovolj jasne. Če ne bodo predstavljale ničesar posebnega, jih bomo seveda morali opuščati, ker je to zelo draga zadeva, ki stane velik denar.

Za novo leto imamo pripravljenih cel kup daljših povesti,

med njimi «Domovininega» že znanega pisatelja Gustava Strniše povest «Francozje in rokovernjači». Snov te zanimive, vse skozi napete povesti je zajeta iz časov, ko so zavladali v naših krajih Francozje, a po naših hostah divji rokovernjači, ki so ubili tudi marsikaterega Francoza. Glavna oseba povesti je rokovernjač Matevž, doma iz Brnikov na Gorenjskem, ki postane po srečnem naključju francoski vojak, dočim ga doma čaka lepa grajska hišina Urška, ki je sama hčerka nesrečnega rokovernjača Krajčka, nemirnega kmeta

ciganske krvi. Povest nas bo seznanila s Francozi, ki so bili našim ljudem zelo naklonjeni, a katerih kmetje niso marali samo zaradi kontribucije. Francozje so poskušali vzbuditi v našem človeku zaupanje in prirejali so tudi zabave. Med drugimi Francozi bomo tudi spoznali tistega debeluha, ki so ga ovekovečili naši stari panji, kjer sivi Kranjec ziblje v zibelki mladega francoskega vojaka.

Zvest naš sotrudenik bo ostal še za naprej pisatelj Soteščan, ki baš pripravlja novo povest. Prav tako bomo objavljali povesti Antona Strazarja. Nadalje so obljubili prispevke še Ivan Albrecht in drugi pisatelji.

Objavljali bomo stalno kakor doslej po dve povesti.

Da boste torej nemoteno deležni vsega tega štiva, sklenite sedaj ob zaključku leta, da ne boste prav nič zavlačevali plačila! Najpametnejše storite, če plačate naročnino takoj za vse leto, pa boste imeli potem mir za dolgo časa.

Ker gre leto h koncu, se moramo zopet in zopet sklicevati na vaše prijateljstvo do «Domovine» in

vas prositi za podporo pri širjenju našega lista.

Čim več bo naročnikov, tem lepša bo vsebina lista. Žrtve za žrtve! Vsaj po enega naročnika dobi vsakdo lahko. Ugodite tej naši prošnji! Vsi naši naročniki, tako v domačih krajih kakor raztreseni širom sveta, sklenite,

da ne boste odnehali prej, dokler nimate zasiguranega vsaj enega naročnika.

Za najmarljivejše nabiralce novih naročnikov pa imamo tudi letos pripravljene lepe nagrade v knjigah. Potrudite se torej sedaj ob praznikih, ker si

lahko zaslužite krasne knjige,

da jih boste čitali pozimi.

Vsem našim čitateljem in čitateljicam zadovoljne praznike in v novem letu vso srečo!

Naše kmečke zadeve

Ni je zadeve, o kateri bi se še toliko razpravljalo in pisalo, kakor se baš o kmečkem vprašanju. To pa ne le pri nas, nego ves svet se zanima za to vprašanje. Globoki morajo biti vzroki za to vsestransko zanimanje.

Če pogledamo po svetu, opažamo splošen beg od grude.

Ne manjka kratkovidnih papirnatih ljudi, ki hočejo pojasniti ta pojav na kaj enostaven način: Mladi ljudje beže v mesta edinole zaradi težkega dela, ki so ga sitli, dočim se jim obeta v mestu lažje delo in lepše življenje. Ne tajim, da vodijo res nekatere take kmečke ubežnike v mesta slična razglabljanja. Za veliko večino pa ta vzrok za beg ne drži. Gospodje, ki vidijo le v tem vzroke bega od grude, nam kažejo žalosten vzgled, kako se more celo kmečki sin izobraženec oddaljiti od umevanja stremljenja in težav

kmečkega stanu. Ker bi bilo nemu, gospodu, težko vstajati ob treh in legati zvečer ob enajstih spat, sodi istotako tudi o kmetu in kmečkem delavcu. Kdor pa pozna globlje kmečko dušo, vé, da temu ni tako. Kakor pozabi umetnik, ko je dovršil umetnino, ves trud in vse pomanjkanje, ki ga je pretrpel, tako

pozabi kmečki človek, ko je dovršil svoje težavno delo, vso solčno pripeko in na vse trpljenje

ter gleda vedno na prihodnji dan, ko bo pripeka še hujša, delo še napornejše. Kmečki človek živi z naravo in najde v uspešnem delu samem vso uteho. Težko se odtrga od rodne grude, na katero ga veže tisoče vezí. Le ne verjemite, da gresta kmečki sin ali kmečka hči z veseljem v delavske kasarne tja na Vestfalsko, v Kanado, v Francijo, v Belgijo in križem sveta.

Kmečkega človeka žene v svet potreba,

da si najde kos trdega kruha, ko nimajo grudi domače zemlje, ki je dojila očeta in dede, zanj več hrane. Kako pa, da vsi domači kruh? Druge dežele imajo mnogokje boljšo zemljo, a zraven so našli pota, kako pridelati več in boljšega kruha. Pri nas so pridelki prepričali. Ker pa je še vrhu tega kakovost teh pičlih pridelkov slaba, jih more vnovčiti le pod svetovnimi cenami in je tako dvakrat tepen. Za pičle in slabe pridelke ne dobi od orala, ki je vložil vanj več truda, kakor naprednejši sosed, niti polovice sosedovega izkupička. Ker se še celo napredni sosed bori s težavami, kako bo preredit naš kmet na svoji borni grudi vso, navadno prav številno rodbino. V svet morajo sinovi in hčere, da ostane doma ostalim vsaj cel suh kos kruha.

Še ena zadeva dela bridke skrbi papirnim ljudem za zelenimi mizami. Opaža se namreč, da postajajo porodi na kmetih vedno redkejši. Kak vik in krik ženejo ti gospodje, ki so večinoma samski, če so pa oženjeni, so pri njih trije otroci že redka prikazen, čeprav imajo dober družabni položaj in stalne dohodke ter niso odvisni kakor kmečka rodbina od solnca, dežja, suše in toče. Dolge članke pišejo in kolnejo kmečke matere, češ, da jih je vrag obsedel («Slovenec» od 28. novembra 1929.). Kako nepotrebno in hinavsko je to razburjanje. Kmet je videl le vaš vzgled in

se brani otrok iz nujne potrebe.

Ali naj morda rajši množi armado brezposelnikov?

Prav tako je napačno podtikati kmetu izkoriščanje drugih slojev, kakor je to storil nekdo v «Pravici» v članku «Izseljenštvo in kriza kmetijstva». Pisec je menda kmečki sin in je prav žalostno, da se more sin tako odtujiti grudi. V članku se izvaja med drugim, da se kmetijstvo preureja v tem smislu, da se ne proizvaja več tisto, kar je za kmeta in za splošnost nujno in neobhodno potrebno, temveč to, kar donaša čim večji dobiček, četudi je splošnosti v kvar. Kmet proda v jeseni živino, da lahko pomladi krmo prav drago prodaja. Na ta način se v škodo splošnosti napravijo lepi dobički. To je spekulativno kmetijstvo.

Tako slika pisec našemu delavcu kmeta in nič ne vé, da je prav v kmetijstvu najbolj dvomljiv dobiček od dela in da kmet prav sliči človeku, ki igra v loteriji. Kmet obdela polje, ga poseje in je

popolnoma odvisen od vremenskih prilik

ter mu vrže delo dobiček le, če ni ne suše, ne moče in slane in ne toče. Ves značaj kmečkega dela je spekulativen, ker drugačen ne more biti vse dotlej, dokler se ne uvede splošno zavarovanje pridelkov ne le proti ujamam, temveč tudi proti škodi zaradi pozebe, suše, moče in raznih rastlinskih bolezni in škodljivcev. Kje na svetu boste našli bedaka, ki vidi na jesen, da ne bo pretegnil goveda preko zime, pa bi ga ne prodal rajši rejenega takoj v jeseni? Mar naj pusti žival, da mu požre zadnjo slamo in proda na koncu zime govedo mršavo, ko so cene še za lepo blago popustile.

Dober gospodar proda živinče po sušnem letu kmalu v jeseni

in si tako prihrani krmo, ki jo prodaja na pomlad morda tudi drago. Pri vsem tem pa je dobiček, ki bode pisca tako v oči, zelo dvomljiv, če pomislimo, da bi mu dajala krava mleko in gnoj, ki mora oboje kupiti, če noče pustiti stradati rodbino in polja.

Krma je vendar kmetov kapital, ki sme po vseh predpisih dajati obresti.

Kaj bodi snov prazničnih razgovorov

Stara navada je, da hodijo ob velikih praznikih sorodniki, prijatelji in znanci drug k drugemu v vas. Pri takih prilikah, posebno zdaj ob božičnih praznikih, je glavni pogovor o letnem računu, pridelku v preteklem letu, med obrtniki o naročilih, pri delavcih o raznih večjih in manjših delih ali podjetjih; kjer se je, ali se bo kaj prida zaslužilo. Vse prav in lepo. Med drugim bo pa ta in oni omenil, kaj je novega po svetu, kaj se bere v «Domovini».

Da, prav naša

Mnogo bolj obsojanja vredno je početje tistili kmečkih hranilnic in posojilnic, ki nalagajo kmečke vloge, namesto da bi jih posodile kmetom po šest odstotkov, raje v centralah po sedem odstotkov. Tako služi ceneni kmečki denar trgovini, namesto da bi ostal v kmečkih obratih. To je spekulativstvo.

Lepo je govoriti o povečanju pridelka kot o edinem izhodu iz težav kmetovanja. Treba pa je tudi premisliti, da je potrebno za to povečanje znatnih izdatkov za umetna gnojila, stroje in drugo. Za nabavo tega

mora biti na razpolago denar; če ga kmet nima, pa vsaj cenena posojila.

Če zapirajo kmečki denarni zavodi v nadi za večjimi obrestmi kmetu posojila, je nespametno govoriti o povečanju pridelkov.

Ko je preteklo zimo vzel mraz mnogo krompirja, ni nihče dal popisati razpoložljivih zalog doma, ki bi jih kmetje radi prodali, temveč so se gotovi krogi brž potrudili, da so kupili cenen, a slab krompir na Poljskem in v Nemčiji, ki pa je bil zaradi prevoza in dobička tako drag kakor dober domači pridelek. Tako so dosegli le to, da je ostalo kljub velikemu povpraševanju po krompirju mnogo krompirja doma neprodanega.

Škodljivci ljudstva so tisti, ki hočejo ustvarjati mržnjo med delavcem in kmetom. Sicer pa taki poskusi le redko uspejo, ker je naše delavstvo pretežno z dežele, odkoder je prišlo baš, ker jim domača gruda ni dajala dovolj kruha.

«Domovina» je časopis, ki teden za tednom prinaša mnogo novic iz vsega sveta ter obilico praktičnih nasvetov in pouka za kmetovalca in druge stanovce.

Pa tudi gospodinje ne pozabi. Poleg vsega tega pa prinaša še lepe povesti iz sedanjega in preteklega življenja, s katerimi ima odasla mladina največje veselje.

Pri takih obiskih bo gotovo govora o časopisih. Prijatelj, naročnik si «Domovine», tvoj sorodnik, znanec ali prijatelj je pa še nima

SOTEŠCAN:

Nevesta roparskega poglavarja

(Povest iz starih časov.)

(Dalje.)

«Tako, kakor ste mi naročili. Poždravil sem graščaka Roberta ter mu povedal, da ste našli Mileno, katero boste skoro povedli njemu v naročje. Sprva mi ni hotel tega nihče verjeti, celo zapreti so me hoteli, meneči, da vohunim. Šele ko sem jim dopovedal, da bom pospešil hčerino vrnitev ter vam pokazal pot, tedaj so me izpustili.»

«Škoda, ako bi te bili pridržali. Brez tebe bi bila rešitev zelo naporna, ne vem, ali bi bila gladko iztekla.»

«Pa še nekaj. Beriče sem opozoril tudi na roparski napad, katerega pripravlja krdelo tolovajev. Opisal sem jim poglavarja, ki ima zadaj na temenu veliko brazgotino. Živega bodo ujeli ter ga shranili v ječo, vi boste izrekli obsodbo.»

«Grmilje so nameravali izropati? Povej mi, kako si izvedel.»

«Roparja sem srečal, ki mi je zaupal. Vračal se je z opazovanja ter mu ni bila znana moja obsodba.»

«Čudno, da ni omenil, ko se je povrnil. Njegova pozabljenost nama je mnogo koristila. Tako bo roparska zalega kmalu pokončana.»

Vitez je prižgal baklo in odšel po rovu. Do stopnic ga je spremil Oven, kjer je udaril ob strop z dolgim drogom. Tako je opozoril postrežnico, naj pride odpirat. Nato se je vrnil k izhodu, zapri

ga je s skalo in sedel na klop, pritrjeno k zidu. Zraven njega je ležala krvava sekira, pripravljena za ponovno maščevanje.

Marjeta je čula votle udarce in premišljevala, kaj se je zgodilo. Vedela je, da so roparji odšli iz brloga, zato jo je tem bolj skrbelo. Strahoma je pogledala skozi odprtino in kriknila od veselja. Vitez Julijan se je pomikal navzgor po stopnicah.

Milena je ob kriku svoje postrežnice skoro omedlela. Misli je, da prihaja razbojnik z novim nasilstvom. V motnem svitu leščerbe je videla moža, ki se ji je bližal z razprostrtima rokama. Še preden je spregovoril, jo je zagrnil v svoje naročje.

«Milena, moja izgubljenka!»

«Julijan, moj rešilec!»

Beseda jima je zastala, zatopilo jo je preobilno veselje. Naslonila sta se drug na drugega ter iskala izrazov temu, kar sta občutila. V hipu je bila pozabljena žalost in trpljenje.

«Milena, moja zlata Milena!» Vitezove oči so razodevale nepopisno srečo, njune ustnice so se spojile.

«Julijan, moj dragi Julijan!» se ga je tesno ovila. «Poglej, kako sem bila nesrečna in kam so me odvedli. Povej mi, kako si me našel? Sam Bog te je privedel!»

«Ljubezen mi je svetila.» Opisal ji je žalost, katero je občutil, ko so mu sporočili njeno usodo. Vse v njem je molčalo, prave tolažbe ni bilo od nikoder. Tedaj se mu je zbudil pogum, razum mu je pokazal naporno pot ter jo okrajal z upanjem v rešitev. Oblekel se je v oguljene cape ter se spustil v nižino človeške propalosti — med roko- vrtače. Sreča mu je bila naklonjena, načrti so mu uspeli, kakor se jih je zamislil.

Milena se ni mogla dovolj načuditi zvižčnosti, s katero je prevaral ošabne hudodelce. Razodela mu je ves strah in grozo, katero je morala prestat v neprestanem trepetu, da jo bodo oskrnili ali umorili. Borila se je odločno in izvojevala popolno zmago.

Vitez se je ponovno vzradostil, z izbranih besedami je povzdignil njeno junaštvo. Najbolj se je bal za njeno devištvo; misel, da bo omagala v težkem boju, mu je podirala korake.

Marjeta je sedela v naslanjaču, zadovoljstvo in veselje je kipel v njenem srcu. Po dolgem času bo zopet gledala solnčno prirodo in uživala njeno lepoto. «Ali res ni več nobene nevarnosti?» je prekinila njun pogovor.

«Nobene», je potrdil smehljaje. «Brlog je v mojem oblastvu. Sed sem s tolovaji na rop, a sem se neopaženo vrnil. Razen mene in Ovna ni nikogar v votlini.»

«Oven je vendar mrtev!» je osupnila Marjeta. «Ali ga niste usmrtili?»

«Samo na videz, ljuba žena. Oven ni maral ubijati in pleniti, zato so ga obsodili. Spoznal sem njegovo poštenost ter mu ohranil življenje. Spretno se je spustil v prepad in nesel poročilo na Grmilje.»

«Oče vedo? Ali še živijo?» je vzkliknila Milena. «O Bog, kako sem ti hvaležna!»

«Sporočil sem mu, da sem te našel. Nestrpnost te pričakuje.»

«Bežimo, Julijan! Daj mi, naj razveselim očeta. Čakanje je neznosno in povzroča težke duševne muke.»

«Ne smemo, dušica, ni še vse končano. S tolovaji bom obračunal, čim se povrnejo z ropa. Oven je na straži.»

Pojasni in raz'loži mu na prijateljski način, kako lep in koristen je časopis «Domovina», prigovarjaj mu, da se naroči nanjo.

Pojasni mu, da brez časopisa dandanes ne more nihče biti, ki hrepeni po napredku, ki hoče svoje gospodarstvo izboljšati, dohodke povečati, svojo družino, otroke spraviti do primernega, boljšega kruha, kakor ga morda sam uživa. Naročnina se ti z bogatimi obrestmi povrne. Če boš bral «Domovino» z zanimanjem ter njene nauke in nasvete uporabljal po potrebi. Bistril in razširjal si boš tudi obzorje.

Delo za širjenje «Domovine» bi bila med pogovorom ob praznikih ena naloga naročnikov in bralcev «Domovine». Drugo, kar tudi lahko pride na razgovor, so Vodnikove knjige. Naročniki jih že imate vsi v rokah tudi na deželi. Med prazniki bo posebno primeren čas za branje. Nekaj ste jih

pa gotovo že pred prazniki prebrali v dolgih večerih. Če drugega ne, vsaj Vodnikovo pratio ste si že natančneje ogledali. Gotovo vam je ugajala. Prav tako vam bodo ugajale tudi druge knjige. V razgovorih

svečujte svojim sorodnikom, znanec in prijateljem, naj se vpišejo v Vodnikovo družbo, in to prej ko mogoče, da ne zamude,

kar se je letos zgodilo mnogim, ki niso dobili knjig, ker so se prekasno spomnili na družbo. Dragi naročniki «Domovine» in člani Vodnikove družbe, uporabite pravične razgovore za pridobivanje novih naročnikov na «Domovino» in novih članov za Vodnikovo družbo. Čas božičnih praznikov bo minul, kakor bi trenil. Ravnajte se po tem in izpolnite svojo narodno dolžnost. Zaupajoči v vašo dobro voljo in vaše prijateljstvo do našega lista in do Vodnikove družbe vam želimo prav vesele božične praznike in srečno novo leto!

Politični pregled

Kot pazni motrilci dogodkov na politični pozornici bomo ob koncu leta našim čitateljem ponovili dogodke, ki smo jih v teku leta čitali pod gornjim naslovom.

Ker je v abecedi prva črka A, začnimo z Anglijo, kjer so jo

ob koncu lanskega leta konservativci pod vodstvom Baldwina tako zavozili, da je bilo povsem razumljivo, da so pri volitvah zmagali delavci,

katerih voditelj Macdonald je nato sestavil delavsko vlado. Program te vlade je bil zelo obširen in moremo reči, da so delavski ministri vsaj tako dobri pri delu, kakor so bili pri grajanju pogrešk konservativnih prednikov. Macdonald je posvetil vso pozornost zagotovitvi svetovnega miru ter v ta namen potoval v Ameriko, kjer se je sestal s predsednikom Hooverjem ter z njim izdelal načrt za sklicanje pomorske razorožitvene konference. Nič manj pridni niso bili njegovi sodelavci, ki so se spravili na ureditev indijskega in egiptskega vprašanja ter na borbo proti brezposelnosti, ki je posebno v Angliji

težka. Kljub odporu opozicije so dosegli že par lepih uspehov in je želeli, da bi še dolgo ostali na krmilu.

V Franciji je imel ogromno posla z ureditvijo francoskih financ Poincare, ki je izvršil v kratkem času naravnost čudeže.

Postavil je na noge francoski frank, ki je danes zopet povsem varna valuta,

uredil vprašanje vojnih dolgov v Ameriki in Angliji ter se pričel pogajati tudi z Nemčijo za ureditev reparacijskega vprašanja. Sredi dela pa ga je vrgla huda bolezen na bolniško posteljo, tako da je nadaljeval njegovo delo Briand, ki se je z Nemčijo v Haagu sporazumel glede izpraznitve Porenja. Njegovo delo ni mnogim ugajalo, tako da je odstopil. Izkazalo pa se je, ko je

za njim prevzel vlado Tardieu,

da sploh ni mogoče voditi druge politike, kakor jo je vodil Briand. V letošnjem letu je veliki francoski narod pokopal dva svoja najboljša sinova, ki sta, eden z orožjem v roki, drugi pa s previdnim in smotrenim vodenjem državne ladje

privedla Francijo do zmage. To sta bila maršal Foch in državnik Georges Clemenceau.

V Nemčiji so vladali preteklo leto socialisti, klerikalci, denokraci in nemška ljudska stranka.

Združene vladne stranke so se že ponovno sporekle med seboj ter je večkrat kazalo, da bo prišlo do padca vlade kancelarja Müllerja. Modremu postopanju Müllerja in pokojnega dr. Stresemanna pa je pripisovati, da so bile vse težave odklonjene ter da je mogla vlada urediti vprašanje znižanja reparacijskih dajatev s podpisom Youngove pogodbe, izposlovati postopno izpraznitev Porenja in izvesti sporazum s Poljsko. Poleg tega pa je uredila tudi notranjepolitične razmere v toliko, da so se popolnoma ponesrečile komunistične demonstracije, ki so bile v kali zadušene in z njim pokopan nemški komunizem. Mnogo je storila vlada tudi za ureditev financ, omilitve gospodarske krize ter omejitev brezposelnosti.

V Švici je kraljevalo in zasedalo Društvo narodov, kjer so se sestajali državniki ter razpravljali

o načinu, kako kar najbolj zavarovati svetovni mir.

O Društvu narodov krožijo različna naziranja, za nas Jugoslovane je važno to, da predstavlja tudi ono neko silo, pred katero imajo strah vsi oni, ki žele zanetiti novo vojno ter pahniti svet v še strašnejšo nesrečo, kakor je bila zadnja svetovna vojna.

V Italiji so

delali fašisti na notranjem preporodu države v znamenju pofašistenja.

Posebno velik uspeh pa je bil podpis pravne pogodbe med Vatikanom in italijansko vlado, po katerem sta se ta dve desetletji na smrt sprta nepsotnika sporazumela in sprijaznila, tako da nimata Italija in fašizem vernejših prijateljev, kakor baš Vatikan. Dokaz temu je cela vrsta najsijajnejših nastopov v Rimu, kjer sta se italijanska vlada in Vatikan kar kosala v tem, kako bi najbolje poudarila to medsebojno prijateljstvo.

V Španiji vlada še vedno

general Primo de Rivera, ki je državo precej uredil

Milena je vzdihnila: «Torej ni še vse prestano! Ti in Oven sta samo dva, rokovnjačev pa je celo krdelo...»

«Pa se jih ne bojiva. Ako bi se borila kje zunaj, bi naju morda premagali, v brlog pa bodo prihajali posamezno — po trebuhu. Čim bo kdo pokazal glavo, mu bo odletela.»

«Strašno!» se je zgrozila v svoji nežnosti. «Ali boš pa mogel izvesti tako krvavo opravilo? Niti gledati bi ne mogla takega prizora.»

«Ne morem drugače, ako te hočem rešiti. Roparji niso vredni usmiljenja; prejmejo naj, kar so zaslužili.»

«Kdo vé, koliko umorov imajo na vesti!» se je Marjeta strinjala z rešilcem. Natančno kolikor je mogla misliti, je navedla nekatera grozodejstva, ki so jih izvajali v brlogu. Nekoč so privedli plemenito gospo ter jo mučili in pretepali, naposled so ji odsekali glavo. Nekemu mlademu gospodu so odsekali ud za udom, preden so ga umorili. Malega otročiča so pred zvezano materjo pekli na ražnju, njene obupne prošnje jih niso omehčale.

Milena si je sočutno zakrila obraz, celo Julijanu so se ježili lasje, čeprav je bil vaje krvavih prizorov. «Vsi do zadnjega bodo poginili», je ponovil nepreklicno obsodbo. «Nikomur ne bom prizanesel.»

Marjeta se je zasukala in pripravila okrepčilo. Milena je namreč dozdalej zaužila le toliko hrane, kolikor je bilo potrebno, da je živela. Tudi vitez je bil lačen in utrujen. Privoščil si je jedi in pijače, čeprav mu ni posebno dišala v ostudnem roparskem brlogu.

Ko so se nekoliko okrepčali, so ogledali votlino. Marjeta je vedela za tajne shrambe, kjer so

roparji hranili naplenjeno premoženje. Vitez jih je odpiral z močnim železom. Našli so nakupičene dragocenosti: uhane, prstane, zlate in srebrne posode, pristne bisere in rubine.

«Kam bomo s tolikim bogastvom?» je vprašala Milena.

«Pozvali bomo oropane lastnike, naj vzamejo, kar jim pripada. Nekaj bosta dobila tudi Oven in Marjeta; ostalo pa bomo darovali obljubljeni kapeli, katero bomo dali zgraditi v zahvalo za srečno rešitev.»

«Tudi siromakov ne smemo pozabiti», se je spomnila Milena. «Družine ubogih tlačanov stradajo, poznam sirote brez staršev, ki nimajo ne živeža ne ol' leke. Zdaj šele vem, kako strašna je beda, ko sem jo sama okusila.»

«Na Grmilju boš razpolagala z obilnim premoženjem in delila dobrote. Najino geslo se bo glasilo: Revežem kruha in prostosti.»

Mladenki se je smehljalo novo življenje — bodočnosti, posvečena siromakom. Čutila je sladko zadovoljstvo: v njeni okolici ne bo več pomanjkanja. Hladila bo solze in lajšala gorje, dan na dan bo poslušala prošnje in delala tolažbo.

Njeno sladko veselje je morila tiha žalost. Ob vходу v brlog bo tekla kri, Julijan bo sekal glave... Mora, tako zahteva pravica, vendar... Srečnejšo bi se čutila, ako bi se mogel izogniti strašnemu opravilu.

«Julijan, ne maži se s krvjo rokovnjačev», ga je prosila. «Do smrti jo bom videla na tebi.»

«Poslušal bi te, a ne poznam druge rešilne poti. Pokaži mi jo, pa ti bom ugodil.»

Milena se je trudila, da bi preprečila prelivanje krvi, najti pa ni mogla pravega izhoda. Prav

nerada je odnehala, končno pa se je udala, naj se zgodi, kar se ima zgoditi.

«Morda pa jih bo potolkel kdo drugi», ji je tolažilno namignil.

«Kdo?» je hlastnila za besedo.

«Hm.» — Vitez je zmignil z ramenj; ni ji mogel povedati, da jo bodo skupili na Grmiljah, še preden bodo začeli pleniti. Preveč bi bila v strahu za očeta, ako bi bila vedela, kaj se bo zgodilo.

Preden so ogledali vse podzemeljske prostore, je minulo pol dneva. Odpirala se jim je votlina za votlino, kjer so se davni predniki Črnega gradu skrivali pred divjimi Turki, pozneje pa so jih spremenili v ječe, kamor so zapirali uporne tlačane. Odtod ni bilo več rešitve; kdor je bil obsojen v grajsko ječo, je bil zapisan strašnemu poginu.

Na straži pri izhodu je vitez za nekaj časa nadomestil Ovna, ki se je moral okrepčati. Silno je bil izmučen, že dva dni ni okusil gorkega jedila. Dolga in naporna pot ga je utrudila, ni si privoščil ne hrane, ne počitka. Hitel je brez prešanka; zavest, da služi svojemu rešilcu, ga je nasičevala.

Marjeta ga je kot starega znanca izbornopogostila. Imela je obilno zalogo, katero je hotela izprazniti, preden odidejo iz brloga. Vmes ji je moral pripovedovati, kako bodo razbili roparsko zalogo. Milena ga je pazljivo poslušala; tako je mirila nestrpnost, s katero je čakala čas odhoda. Oven jo je znal razvedriti, ob pijači se mu je zbudila zgovornost, začel je praviti zanimive doživljaje iz roparskega življenja.

Skozi lino roparske sobane se je svetlikalo jesensko jutro. Mileno je zaskrbelo, da bodo raz-

in pomiril razburkane strankarske strasti. Kljub temu pa je prišlo med letom do ponovnih revolucionarnih nastopov proti njegovi vladi. Vsi poskusi pa so bili zadušeni v kali neglede na to, ali so jih vodili oficirji, dijaki ali pa bivši politiki.

Pri naših sosedih

v Avstriji so imeli letošnje leto dokaj prav napetih trenutkov.

Dolgo se je držal proti navalom in napadom socialistične opozicije zvezni kancelar prelat dr. Seipel, ki je ponovno dokazal, da je dober državnik. Končno pa so postale razmere tako napete, da je moral dr. Seipel le odstopiti svoje mesto dr. Steeruwitzu. Dr. Steeruwitz je zasedel mesto v zelo neprimernem času. Na mizi je ležal načrt reforme

na ulicah pa so se že streljali med seboj člani Heimwehra in socialističnih bojnih organizacij,

ki so oboji stremeli za tem, da bi potegnili vso oblast v svoje roke. Država pa je pri tem neizменно trpela, nič manj tudi avstrijsko gospodarstvo, ki je vidoma pešalo. Ko je Steeruwitz izprevidel, da ne bo kos težki nalogi, je odstopil svoje mesto predsedniku dunajske policije dr. Schoberju, ki je eden najposobnejših avstrijskih državnikov in ki je razpolagal tudi edini s tako močno oboroženo močjo, da so imeli pred njo strah tako levičarji kakor desničarji. Dr. Schober je odločno zagrabil zavoženi voz in ga v kratkem potegnil z zagotovitvijo sprejema ustavne reforme iz največjega blata. Sedaj pa se je spravljal nad drugo nič manj težavno vprašanje, na delo za odstranitev avstrijske gospodarske krize. Težavo bo pa še imel z razorožitvijo bojnih organizacij.

V bratski Češkoslovaški je prevzel vladno mesto obolelega Švehle njegova desna roka Udržal,

ki je poskusil nadaljevati z njegovo politiko sporazumnega dela. Pri tem pa mu je postajalo vedno bolj jasno, da ni mogoče delati vzajemno s slovaškimi klerikalci, ki so bili v Pragi lojalni in polni ljubezni do države, na Slovaškem pa se vezali s sovražniki države in pripravljali upor

proti državi. Tako je prišlo do Tukovega procesa, v katerem se je razgalila v vsej goloti zavrtna klerikalna politika. Kmalu potem je prišlo do razpisa novih volitev, po katerih je sestavil Udržal novo koalicijsko vladu, v kateri so zastopane skoro vse stranke izvzemši neodrešencev. Nova vlada bo imela dosti dela z reševanjem gospodarske krize, z izvedbo agrarne reforme in s sprejemom novega šolskega zakona. Uživa pa ta vlada največje zaupanje zunanega sveta, kar je dokaz, kako znajo zbrati Čehoslovaki kljub vsem krizam parlamentarizma vse tvorne sile naroda k delu za blagor in napredek države.

Slabše kakor na Češkoslovaškem je

na Poljskem, kjer so se leto in dan prepirali med seboj večina parlamenta in pristaši Pilsudskega,

ki so za politiko močne roke ter za izvedbo revizije ustave, ki bi znatno omejila pravice parlamenta. Prišlo je ponovno do ostrih spopadov med obema skupinama, v katerih ni maršal Pilsudski baš štedil poslanece, ko jim je očital najtežja dejanja. Dolžni pa mu niso ostati tudi ti ter končno izglasovali nezaupnico vladi Switalskega. Sedaj pa kaže, da se bosta oba tabora pomirila in je pričakovati boljših časov, ko bodo voditelji poljskega ljudstva posvetili večjo pozornost narodu in državi kot pa političnim in strankarskim preprirom.

V sosedni Rumuniji je preko vsega leta popravljala stare grehe, ki so jih zakrivila prejšnje vlade, kmetska vlada Maniuja,

ki se je v enem letu vladanja prav dobro odrezala in odpravila marsikaj zlega. Seveda je imela vlada Maniuja pri tem dokaj težav in so jo poskusili celo s silo vreči, kar pa se ni posrečilo. Tako bo sedaj izvedena obširna upravna reforma, ki bo olajšala dosedanj strogi centralizem.

DOPISI

ZALOG PRI LJUBLJANI Večini občinskega odbora v Devici Mariji v Polju se je zahotelo zgraditi poleg postajališča v Devici Mariji v Polju še

rampo in tovarno skladišče. Vzpodbudo za to ji je dal občinski odbornik in organist g. Učakar, ki je ponudil svoje zemljišče, ležeče ob postajališču, občini v nakup. Ne da bi se počakalo mnenje železniške uprave, ki je edino merodajna za presojo potrebe takih naprav, se je na predlog g. Hlebša sklenilo, da se zemljišče odkupi v smislu predhodnih sklepov z amortizacijskim posojilom. Proti temu sklepu je vložil občinski svetovalec g. Požar pritožbo na kraljevsko bansko upravo. Skliceval se je, da ne uvidi zaradi neznatne razdalje tovarnega skladišča v Zalogu nikake potrebe po rampi in tovarnem skladišču v Devici Mariji v Polju, osobito ker ima urediti občina šolsko poslopje in pokopališče, v kar je zakonito siljena. Da je rampa in tovarno skladišče v Devici Mariji v Polju brezpomembno, je razvidno tudi iz odloka direktorije državnih železnic v Ljubljani št. 15513/II.—1929, ki ugotavlja: Postaja Zalog je od postajališča Devica Marija v Polju oddaljena samo 2,5 km ter ni podana dejanska potreba niti rentabilnost tovarnišča. — V kmetijski občinski odbor so bili izvoljeni: Janez Gartroža, Martin Cimerman, Janez Dimnik, Franc Hlebš in Janez Jamšek, kot namestnika pa: Franc Avšič in Janez Černe. — Maše, ki se je brala na rojstni dan Nj. Vel. kralja, se je udeležila šolska mladina zaloške in poljske šole z učiteljstvom, orčništvo, oddelek finančne kontrole, železniško osebje z postajenačelnikom g. Medvedom in drugi. Pogrešal pa sem občinski odbor, zlasti g. župana. — Ciril Požar, občinski svetovalec.

BEVKE. Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Bevkah bo imela svoj redni letni občni zbor v nedeljo 29. t. m. po nauku v šolskih prostorih. Občni zbor bo združen s predavanjem o novih potih sadjarstva. Ker je snov predavanja zanimiva in važna za vsakega gospodarja, se vabite prav vsi, da se predavanja udeležite. Na svidenje torej v polnem številu!

LOKE PRI ZAGORJU. Na Lokah pri Zagorju se je predzadnjo nedeljo v gostilni g. Ašiča vršil sestanek za novo gasilsko društvo. Udeležba je bila velika, kar je dokaz, da se občani zavedajo potrebe ustanovitve gasilskega društva. Izvoljen je bil pripravljalni odbor z načelnikom g. Joškom Kokoletom, posestnikom na Lokah. Za poveljnika je bil izvoljen Alojzij Ašič, za namestnika

bojniki tukaj vdrlji pod razvaline, kar pa je izkušeni Oven odločno zanimal.

«Popolnoma nemogoče», jo je tolažil. «Lina je trkal visoko nad prepadom, pod njo je strašna globočina. Tudi nimajo priprave, da bi se tako visoko povzpeli.»

Milena se je pomirila, misel na moritev pa ji je še vedno grenila veselje. «Padale bodo glave...» je premišljevala. «Julijan bo delil plačilo...»

«Meni naj poveri to delo», se je ponudil Oven. «Vestno ga bom opravil...»

Ponudba jo je vzradostila. Smrtni kazni sicer ni ugovarjala, samo kdo drug naj jo izvede. Roke, ki jo bodo tolikokrat objemale, ne smejo biti okrvavljene. Kri roparjev jo ne sme spominjati na strašno jetništvo.

Na Črno dolino se je zopet spustila gosta tema. Vitez in Oven sta se pripravljala na krvavo opravilo. Nabrusila sta več sekir, da jih bosta lahko menjala, zakaj tla ob izhodu so bila kameinita.

«Zdajle se roparji odpravljajo na Grmilje», sta se pogovarjala kot dolgoletna prijatelja. «V gozdu so morali počakati, da se je stemnilo. Morda so se že razvrstili okrog graščine, ali pa so že preplezali obzidje. Beriči pa čakajo kje skriti, ter jim pripravljajo nepričakovano presenečenje. Najbrž jih bodo mnogo polovili, ubežnika pa bodo vztrajno zasledovali. Prignali jih bodo — smrti v naročje.

Milena in Marjeta sta uredili vse potrebno za odhod. Zbrali sta umetnine in dragocenosti v globoke vreče, ter jih skrbno zavezali. Vse je bilo pripravljeno in čakalo rešilne ure.

X.

Rešitev.

Grmilje je odevala večerna tišina. V graščini so prej kot običajno ugasnili luči in odšli počivati. V starodavnih lipah okrog obzidja se ni genila nobena vejica; vse se je nekam potuhnilo, kakor bi nekoga zalezovalo.

Na robu za gosto živo mejo so se skrivali beriči in vojščaki, oboroženi z meči in bodali. Spodaj pod robom pa so čakali tlačani z vilami, krampi in sekirami. Molče so sedeli vsak na svojem mestu in prisluskovali v temino.

Okrog enajste ure so začeli goste korake. Po cesti navzgor proti gradu je stopala četa črnih mož, vsak je imel pri sebi kakšno orodje. Ustavili so se pri gradu ob stranskem vhodu — tam, kjer je bilo obzidje najnižje, komaj dva metra visoko. Nihče ni črnil besedice, znamenja so si dajali z roko, s čimer so se sporazumeli.

Porazdelili so se okrog graščine in čakali povelja. Ko je poglavar zamahnil z roko, tedaj so se pričeli gibati. Nekaj jih je ostalo na straži, drugi so postavili lestve, splezali na obzidje, odkoder so se spustili na dvorišče. Začulo se je škrtanje in praskanje — roparji so siloma odpirali okna in železna vrata.

Takrat je na robu okrog žive meje nenadoma oživel. Beriči in vojščaki so skokoma obkrožili grad, odprla so se velika železna vrata, hlapci in tlačani so z divjim rjoventjem vdrlji na dvorišče. «Roparji! tatovi! Po njih!» je odmevalo v dolino.

Roparji so pustili orodje in skušali pobegniti. Nekaj jih je bliskoma poskakalo čez zid in zbežalo v gozdove, drugi pa so se spustili z beriči v obupen boj. Kmalu pa so morali odnehati, zakaj

mnogi so že stokali na tleh in prosili, naj jim bo prizanešeno. Vojščaki so jih zvezali in zaprli v najnižjo ječo. Med jetniki je bil tudi lopov z brazgotino na temenu — roparski poglavar, ki je ugrabil Mileno.

Vpitje in tulenje na Grmiljah je prebudilo malone vso okolico. Ljudstvo je prestrašeno drlo iz vasi in vpraševalo, kaj se je zgodilo. Kmalu je dospela v dolino prva vest o roparskem napadu. Vsak je pograbil, kar je mogel, vile, kladivo ali motiko in hitel pomagat.

Spodaj na grajski pristavi so se zbirali vojščaki — najboljši jezdec, ki so se spustili na iskrih konjih za bežečimi tolovaji. Za njimi so drli vaščani, nekateri iz radovednosti, drugi pa so bili pripravljeni sodelovati. Nebo se je proti jutru nekoliko zjasnilo, motna mesečina je srebrila sulice in čelade. Daleč naokrog je zvenelo peketanje kopit, pod katerimi so se utrinjale iskre.

Rokovnjači so bežali po temnih gozdovih proti Črni dolini. Niso imeli časa iskati potov, odložili so celo orožje in vse, kar bi jih bilo oviralo pri begu. Glasno so preklinjali usodo; vedeli so, da so bili izdani. Že prejšnje jutro čim se je zdanilo, so pogrešali Brdavsa, mislili pa so, da je kje zastal in da bo prišel za njimi. V gozdu, kjer so podnevu taborili, jih je ves dan skrbelo, kam je izginil. Lisjak ga je hotel poiskati, a Strojini mu je ubranil, češ: tudi brez njega bomo opravili. Zdaj pa je bilo jasno, da jih je ovadil.

Zanašali so se, da bodo beričem v Črni dolini zmešali sled, a so se temeljito zmotili. Ves čas so jim bili za petami. Kamor so zavili, povsod so jo ubrali. Znali pa so se toliko izogibati, da jih niso mogli dohiteti. Ko se je zdanilo, so se porazgubili

g. Franc Rostohar, za tajnika g. Vinko Robava, za blagajnika Franc Cemelj ml., za odbornika g. Jčže Jerman in Polde Flere. Vpisalo se je do 80 rednih, 12 ustanovnih in 10 podpornih članov.

GORENJE PIRNIČE. Dne 26. t. m. ob 1½ popoldne bo v šoskem poslopju ustanovni občni zbor podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva. Ker bo podružnica pospeševala sadjarstvo in vrtnarstvo ter skrbela za uspešni gospodarski napredek, se vabijo vsi posestniki kraja, da se udeležijo ustanovnega občnega zbora ter da pristopijo kot člani v podružnico. Pripravljalni odbor.

SV. VID PRI GROBELNEM. Ne spominjam se, če sem že kdaj čital v naši ljubljani «Domovini» o lepem Sv. Vidu, ki njegova cerkev stoji prav ponižno ob beli in železni cesti. Marsikateri potnik se žalostno ozre po cerkvi od zunaj in nazadnje se še poda v notranjščino, misleč, da bo znotraj videl kaj lepšega. Ko stopi v sredino cerkve, se ozre na kor ter gleda te male orglice. Morda si misli: Orgle res niso velike, zato pa lepše pojo in spremljajo morda mogočen pevski zbor ob praznikih. Toda vse take misli ne drže. Ko vse te napake preiščujemo in mislimo tudi na najlepši praznik v letu, na božič, nam je prav težko. Vsako leto nas je že razveselilo petje, ki je bilo včasih vredno mnogo hvale. Letos pa smo postali zelo revni. Naš zbor je pač menda pričel posnemati ono svetoštetfansko pevko, o kateri ste pisali, da je motila misijonarja pri maševanju. Bi se zelo lepo priporočali tudi mi za kakšnega duhovnega gospoda, ki bi malo razsodil, ali je tako petje primerno za kor ali ne. Torej najprej se priporočamo za prvo pomoč cerkvenim ključarjem, da s pomočjo dobrih faranov dajo popraviti te naše orglice, kajti mnogo je faranov, ki bi to napako, če bi imeli to oblast, hitro izbrisali iz cerkve. Za drugo pomoč pa se priporočamo gospodu organistu. Če mu ni mogoče drugače dobiti posameznih dobrih pevk, naj zbere zopet one, ki so dolga leta služile Sv. Vidu. Te bodo organizirale vse dobre pevke in zopet bomo farani radi poslušali cerkveno petje. Sedaj že v resnici včasih s strahom gledamo, ali je še sv. Vid v kotlu, ali pa ni m je že med sv. mašo utekel. — K zaključku pa še moramo pohvaliti naše vrlé gasilce, ki so prejšnjo nedeljo pred rano sv. mašo gasili ogenj pri gospodu Škorjaku v šmarski fari.

VELIKA NEDELJA. V poslednjem času nam hoče naš pater Stanko odpraviti vse javne poti, ki vodijo čez križniška posestva. Tako je zaprl kot zadnjo tudi lepo pot za gradom, ki vodi iz Mihovceva k župni cerkvi in ki je tako stara, kakor je star križniški red pri Veliki Nedelji. To je prav za prav nagajanje. Prosimo, da mu dá križniški red druga navodila po krščanskem načelu: Ljubi svojega bližnjega... Mislimo vsaj, da nismo tako hudi grešniki, da bi morali trpeti kazni že na tem svetu.

JARENINA. Sv. Miklavž je tudi našo župnijo ob svojem godu dobrohotno pobožal. Prišel je med zbrano šolsko mladino ter obdaril in pohvalil pridne učence. Da bi sv. Miklavžu ne bilo treba tako težko nositi darove s seboj, so tudi doma pobirali male prispevke za Miklavžev dan. P. je ležala na smrtni postelji gospodinja Marija Siničeva v Vinkovskem dolu. Ko je slišala, da se nabira za Miklavža v prid revnim otrokom, je rekla s smrtno solzo v očeh: «Če pride pobirat za Miklavža ubogim otrokom, ne pozabite jim dati denarja, ako jaz prej umrjem.» In ni več dočakala veselega dneva obdarovanja, sveti Miklavž je ob svojem prihodu le še pokropil njen že zagnjen grob ter jo priporočil v plačilo za njeno plemenito voljo ob zadnjih urah vsehovremu Stvarniku. Naj se veseli dobra ženska s svetim Miklavžem!

DOBOVA. Pogosto prihajajo za Soflo od Rakovca sem trije moški ter po travnikih love krte, katerih kože nato prodajo po 3 Din. Temu početju je treba napraviti konec, kajti krt je žužkojed in kot takšen neprecenljive vrednosti za kmetijstvo. Sicer je o tem že obveščeno orožništvo, vendar je dolžnost posestnikov samih, da preprečijo tako kvarno delo.

ŽETALE. Zopet vam moram nekaj pisati. Predzadnjo nedeljo smo imeli v Žetalah dve tako strogi pridigi, da so se nam kar lasje ježili. Eno pridigo je govoril gospod župnik, drugo pa gospod kaplan. Po teh pridigah smo si Žetalčani res odkritosrčno zaželeli nazaj časov blagopokojnega župnika, ki je bil prizanesljiv in dober ter je vedno govoril v cerkvi le pravo božjo besedo. Da je gospodu župniku tudi «Domovina» trn v peti, je znana za deva. Toda res ne vemo, kaj mu je storila in kaj hudega je zagrešila, da mu ni všeč. — Sedaj pa še nekaj o povojni podivjanosti

mladine. Temu je krivo žalostno dejstvo, da se mnogo pije, manjka naobraževalnih in podobnih društev, v katerih bi se mladina vzgojevala in navajala na lepše življenje. Imeli smo nekaj društev, ki pa so šla po zaslugi bivših klerikalcev raketom žvižgat.

OTOVCI (Prekmurje). Po prizadevanju gospoda Džubana Josipa, šolskega upravitelja v Križevcih, se je ustanovilo 12. t. m. v Otovcih novo prostovoljno gasilsko društvo po enotnih predpisih Jugoslovenske gasilske zveze v Ljubljani. Društvo šteje 24 rednih članov. V odbor so bili izvoljeni naslednji gg.: za načelnika Kohn Rudolf, za poveljnika Kerce Rudolf, za poveljnikevega namestnika Bagar Aleksander, za tajnika Kerce Rudolf, za blagajnika Kerce Franc, za nadzornika oprav Sukič Janez, za odbornike Trumen Janez, Kerce Ivan, Kerce Lovrenc in Horvat Štefan, za namestnika Kerce Franc in Kerce Jurij. Ostali funkcionarji so: Trumen Janez, Matiš Matija, Kerce Lovrenc in Ziško Aleksander. Novoustanovljenemu društvu želimo najlepšega napredka v človekoljubnem delovanju v korist in blagor vsakega bližnjega na čast in ponos slovenskega gasilstva!

Zdravilo za ponočevalce.

Gospa Matilda je odvadila svojega moža ponočevanja tako da je nekoč, ko je prišel pozno domov, zašepetala skozi ključavnico: «Ali si ti Damijan?»

Njenemu možu pa je ime Janez in Janez prihaja sedaj vsak večer zelo zgodaj domov, spi samo z enim očesom ter čaka z revolverjem v roki na prihod Damijana.

Ziva deklica.

Stari skopuh Oderun vidi pri slikarju lepo sliko dekleta in vpraša po ceni.

«Pet tisoč dinarjev», reče umetnik.

«Pet tisoč? Za ta denar si lahko kupim živo dekle...»

Ugodna prilika.

Duško: «Mamica, zakaj si tako blede?»

Mati: «Oh, Duško! Tako sem utrujena. Niti rok ne morem več premakniti.»

Duško: «Veš mamica, prej, ko sem se igral z žogo, sem razbil stensko ogledalo.»

med skalovjem Mrzlega hriba, kjer jih spretni grajski jezdec niso mogli zasledovati.

Ustavili so se pod hribom, odkoder ni bilo več daleč do roparskega brloga. Treba je bilo popraviti sedla, pa tudi konji so bili upehani, da so skoro omagovali. Privezali so jih k grmovju, kjer so obirali zelenje in trgali visoko travo. Tu jih je dohitela oborožena četa tlačanov, ki so jo ubrali naprej med pečine za rokovnjači. Znamenja so si dajali s piščalkami in z rogovi.

Roparji so si odahnil, čim so jezdec zaostali. Vajeni so bili strmin in skalovja, skokoma so jo ubirali po pečinah ter se spuščali navzdol po drčah v prepade. Spremljali so jih maščevalni občutki: v brlogu bodo zmagovalci.

Zbirali so se v tesni soteski, kjer se jih je nabralo precejšnje število. Manjkalo je najbolj izkušenih tolovajev, predvsem so pogrešili Strojina in Lisjaka, pa tudi Dihurja in Bradača. In prav ti so bili najboljši svetovalci, vsako zadevo so žnali modro izpeljati. V spopadih so se borili ko levi, do zdaj jih ni še nihče premagal. Tudi po Brdavsju se jim je tožilo, čeprav so ga poprej zaničevali.

Vitez in Oven sta se ves dan dolgočasila pri zaprtim izhodu. Iznenadili so ju nagli koraki in močni udarci na skalo. «So že tukaj!» sta si pošepnila. Vitez si je zavihal rokave in pograbil sekuro.

«Sreča, junaštvo!» je zadonel roparsko geslo. Glas je razodeval nemir in bojazen; tako govorijo ljudje, kadar iščejo zavetja.

Oven je odmaknil skalo, začulo se je sopihanje in prerivanje ob votlini. Skozi odprtino je trenutno posilil dan, svetloba pa je kmalu ugasnila — ropar je lezel v votlino.

«Straža, luč in sekuro!» je zakričal, čim je pomolel glavo v votlino. To je bila njegova zadnja beseda. Vitez ga je pritisnil k tlom in Oven je mahnil s sekuro. Roparjeva glava je odletela kakor jabolko z drevesa.

Truplo sta potegnili iz odprtine ter ga vrgla v brezdno. Morala sta hiteti, zakaj skozi luknjo, se je plazil že drugi, katerega je zadela ista usoda. Za njim je prilezel tretji in četrti — vsi do zadnjega so bili pokončani in pometani v globčino.

«Kakor kaže, sva končala», je omenil vitez po daljšem prestanku. «Manjka jih skoro polovica.»

«Nekaj jih je gotovo ostalo na Grmilju», je odvrnil Oven. «Dovolj zgodaj sem jih opozoril.»

«Poglavarja nisem opazil, pa tudi Lisjaka ni bilo...»

«Veste, da sta se borila do zadnjega. Ako ju niso ubili, so ju pa prav gotovo ujeli in zaprli.»

«Škoda, ako so ju usmrtili. Jaz bi ju moral soditi...»

«Morda pa sta ubežala. Kdo ve, kam sta jo popihala, da bi zmešala sledove...»

Vitez se je razsrdil in rekel s krepkim odločilnim glasom: «Preganjaj ju bci do konca sveta. Najti ju moram, prej ne bom odnehal.»

Zunaj se je pojavilo divje kričanje. «Uraa! Smrt rokovnjačem!» se je razleglo po dolini.

«So že tukaj!» je Oven poskočil od veselja.

«Kdo? Pa ne beriči z Grmilja?» je bil vitez presenečen.

«Prepozno so dospeli. Ali naj jim povem, da sva opravila krvavo delo?»

«Počakaj, ni še varno. Grmilci te ne poznajo; kaj pa, če bi kdo zamahnil, kadar pokažeš glavo. Saj veš, kako sva naredila.»

«Vas bodo pa gotovo poznali. Povejte jim, kdo sva, da naju ne bodo napadali.»

Vitez je spregovoril skozi odprtino nekaj besed, ki pa niso našle pravega odmeva. Graščinci so mislili, da se nekdo izmed roparjev izdaja za viteza ter jih hoče izvabiti v votlino, kjer bi se ne mogli več braniti. Bali so se drug drugega, obojim je šlo za življenje.

«Kaj bo pa zdaj?» je skrbelo Ovna. «Kako se bomo dogovorili?»

«Bodi brez skrbi», ga je pomiril. «Našel sem pripomoček: omenil jim bom Mileno...»

Čim so čuli Grmilci njeno ime, so pričeli ugibati, kaj naj storijo. Da je v brlogu vitez, se jim je zdelo skoro nemogoče, lopovi bi ga bili že davno umorili. Omahovali so med resnico in prevaro, končno pa so pozvali dozdevnega viteza, naj se jim pokaže. Jamčili so mu popolno varnost, nihče se ga ne bo dotaknil.

(Konec prihodnjč)

Dobra prijateljca.

Cenek: «Čuješ, ali bi bil tako dober in posodil krampizlje?»

Blažek: «Zakaj pa jih potrebuješ?»

Cenek: «Tam v Medvedjeku vem za mlade srne visoko gori v smreki, pa bom splezal gor.»

Blažek: «Dobro, potem grem še jaz s teboj. Tam v Kotežniku vem za mlade aeroplane. Bil sem pred štirinajstimi dnevi gori, pa sem našel dvanajst jajc, ki jih je valil star aeroplan.»

O nesmrtnosti in dolgoživosti

Kako si bo človek podaljšal življenje

Če pravi pesnik Simon Gregorčič v krasni pesmi »Človeka nikar«, da ne vidi nikjer v prirodi smrti, misli to seveda v prispodobni, v prenesenem pomenu besede; nekateri prirodoslovci pa so se povzpeli do trditve, da so v prirodi zares nekatere živi, ki jim moramo priznati nesmrtnost. Poglejmo, kako je prav za prav s to stvarjo! O tako zvanih enostaničnih rastlinah moramo zares reči, da so nesmrtni. Evo kako! Te živali se množe na ta način, da žival, ki sestoji iz ene same celice, razcepi na dva dela; ta dva dela se zopet cepita. Ta cepitev in množenje se nadaljuje v neskončnost. Pri tem posamezna živ ne umre, ker se njeno življenje nadaljuje v vseh nadaljnjih potomcih.

Kar se tiče dolgoživosti, nadkriljujejo človeka nekatere živali, še bolj pa rastline. Poznamo drevesa, ki so dosegla starost več tisoč let. O drevesu, ki je dočakalo starost šest tisoč let, moremo skoro reči, da je nesmrtno.

Najstarejše bitje, ki živi danes na zemlji, je neka cipresa pri Oaksaki. Starost orjaškega debla, čigar obseg znaša 33 m, se ceni na 6000 let. Malo manjšo starost kakor ta Metuzalem dosežejo velikanska drevesa z imenom adansonina digitata ob ustju reke Senegala v zapadni Afriki. Ti orjaki, katerih deblo meri v premeru do 10 m, dočakajo starost 5000 let. Kaj vse so ti starčki že videli in doživeli!

Med znamenitimi cedrami na Libanonu cenijo eno na 2500 let. Nekaterim oljкам na svetopisemski Oljski gori pripisujejo starost 2000 let. Ne bomo dalje naštevati drevesnih Metuzalemov, dovolj bodi, da vemo, koliko let lahko dočaka drevo. Zanima nas le še dolgoživost naših domačih dreves. Posamezni hrasti doživijo tisoč let in še več, nikakor pa ne nad 1500 let, lipa kvečjemu 800, bukev 750, smreka in macesen pa le 500 let.

Poglejmo v živalstvo! Tu ne najdemo takih dolgoživcev, kajti najstarejša žival, ki jo poznamo, je znamenita orjaška krastača, ki jo je podaril Rotschild živalskem vrtu v Londonu in ki jo cenijo na 300 let.

Tudi nekatere ribe so prav dolgožive. Ščuke dosežejo baje 250, krapci 150 let. Orjaški morski sesavci dočakajo več sto let, sloni pa le do 150 let. Toliko let dožive tudi nekatere školjke. To trdijo tudi za jastrebe, papige in labode. Znani so sokoli, race, gosi in vrani. Tudi zaničevani osel učka do 150 let.

Kaj je vzrok tej dolgoživosti? O tem ne vemo nič gotovega; vse, kar se o tem trdi, so same domneve.

Zakaj doseže človek le redkokdaj starost sto let? Francozinja Marija Piou (izgovori Pju) je umrla leta 1838. v starosti 158 let. To je najvišja človeška starost, ki jo z gotovostjo poznamo.

Nehote se vprašamo, kateri ljudje najdlje žive. Čudno je, da imajo stanovi z boljšim gmotnim stanjem večjo povprečno starost, da pa je med revnejšimi sloji povprečno več stoletnikov. Znameniti ljudje dočakajo redko sto let. Papež Gregor IX. je umrl skoraj sto let star, znameniti slikar Tizian tudi.

V Rusiji je nenavadno veliko ljudi visoke starosti. Nekateri učenjaki menijo, da leta lakote, za katerimi pride doba, ko se zaužije veliko hrane, izredno ugodno vplivajo na dolgoživost.

Poleg dolgoživih ljudi lahko govorimo tudi o dolgoživih krajih, ki imajo veliko večje število starčkov in stark kakor drugi kraji. Razumljivo je, da hočemo odkriti, kje tiči vzrok visoke starosti. Ko bo človek dovolj globoko prodril v tajnost življenjskega snovanja, si bo mogel sam podaljšati življenje. Že zdaj se slišijo glasovi, da je povprečna človeška starost večja in gotovo je, da bo tudi v tem pogledu človek še mnogo napredoval.

★

Stare ljudi slišiš večkrat tožiti, da jim je življenje odveč in da že komaj čakajo smrti. Da pa ta želja največkrat ni odkritosrčno mišljena, vemo iz one zgodbe o starki, ki je, počivajoč pri težki butari, klicala smrt, naj jo odreši. Ko pa je smrt res prišla in vprašala starko, zakaj jo je klicala, jo je ta ponižno prosila, naj ji pomaga zadeti butaro na rame. Precej življenjske mo-

drosti je v tej kratki zgodbi. Človek bi rad dolgo živel. Zato si je vedno prizadeval, da bi našel sredstvo, ki bi mu podaljšalo življenje; zato čitamo tolikokrat in tako radi razna navodila za pospeševanje dolgoživosti. Čudno je le to, da se tako neradi po njih ravnamo. Menda bo vzrok ta-le: Človek je nagnjen k slabemu, dolgo življenje pa dosežemo z zmernostjo, s tem, da se ne vdajamo strastem itd.

Leka zoper prehitro smrt iščemo danes tudi pri živalih. Nič čudnega, saj so tudi živali smrtna bitja in lahko tudi pri njih opazujemo, kaj jim krajša, kaj daljša življenje. V zadnjem času raziskujejo nekateri učenjaki življenje žuželk z namenom, da bi našli tu sredstvo za podaljšanje življenja. S kakim uspehom, je danes težko reči. Ker pa je stvar zanimiva, jo bomo tu na kratko obravnavali.

Dr. Banting, zdravnik v Kanadi v Ameriki, vidi sredstvo za dolgoživost v hrani, ki jo prinašajo čebele delavke svojim maticam. Vemo namreč, da živijo pri čebelah delavke le en mesec, medtem ko dočaka matica več let. Dr. Banting misli, da je rešitev te zagonetke v oni hrani, ki jo uživa matica.

Tako sredstvo bi nam moralo biti dobrodošlo že radi tega, ker lahko dela človek do pozne starosti. To velja posebno za delavce z glavo; saj trdijo zdravniki, da obdrže možgani svojo mladostno svežost še dolgo potem, ko so se pojavili na telesu že zdavnaj znaki starosti. Starost je stvar telesnih stanic in ne zavisi brezpogojno od števila let. To mnenje zastopa dr. Carrel, ki se mu je posrečilo, ohraniti pri življenju srčno mišico kokoši preko dvajset let. Ta mož trdi, da se dá določiti telesna starost človeka s preiskavo izvestnih krvnih celic. Taka preiskava utegne dobro služiti zavarovalnicam, ker se dá na ta način določiti, ali je človek starejši ali mlajši, kakor kažejo njegovi lasje, pa tudi njegov krstni list. Tudi med nami se pogosto čuje, da človek ni toliko star, kolikor let mu je, temveč kakor se počuti. V tem smislu govorimo tudi o večnih mladeničih in o mladih starcih.

Preveč drzno bi bilo trditi, da se nam bo izpolnilo upanje, ki ga goje nekateri glede pomoči, ki nam jo bodo dale čebele z ono zagonetno hrano, katera naj nam podaljša življenje. Vzrok, da se čebele delavke obrabijo že v enem me-

Gustav Strniša:

Med hmeljniki

Povest.

(Konec.)

«Angela!»

«Molči! Vse vem. Tudi mene si varal z mojo prodajalko. Ti si res zli duh naše hiše.»

«Kaj vendar govoriš?»

«Moža ne morem več poklicati v življenje, da bi ga prosila za odpuščenje. S teboj sem živela in bom živela, a le kot tvoja žena. Morda bo to zame pokora, kajti vedno bolj spoznavam, da si samoljubnež, ki išče le svoje koristi.»

«Motiš se o meni!»

«Sam si dokazal, da se ne motim. Pojdi!»

Odšel je počasi po stopnicah in odkorakal zamišljen domov.

Tisto noč ni mogel zaspati.

Angela je ostala sama. Začutila je veliko praznino v svoji duši. Mislila je na svojega moža. Potem se je spomnila Antona. Kaj če bi mu vse razodela in ga prosila, naj ji pomaga, da se dvigne, da postane res dostojna in poštena žena, čeprav soproga Grče.

Sklenila je, da ga poišče. Vedela je, kje ostaja, kadar pride v mesto po opravkih.

Ze naslednji dan je izvršila svoj sklep. Našla je Antona.

«Kaj naj storim, vse mi bodo prodali?» je dejala po prvem pozdravu.

«Rad bi pomagal. Če bi bili vi odkritosrčni z menoj, bi morda postal vaš trgovski drug, da bi vas rešil, kajti vseh ste mi biti. Z ljudmi pa, kakr-

šen je vaš kavalir, ne maram imeti opravka,» je odvrnil Anton.

«Zapeljal me je. Grdobi! Je počel z menoj. O, zakaj sem šla tako daleč?»

«Pred dražbo se oglasi pri vas in si ogledam vaše posestvo še enkrat. Povem vam pa, da ne žrtvujem za vas niti dinarja. Če bom spoznal, da je posestvo res vredno toliko kakor dolg, bom dolg plačal, a za to posojilo se takoj vključim. Posestvo vam potem ostane, a vi mi boste morali polagoma odplačati posojilo in tudi obresti. Če boste resno delali, si boste morda pomagali, če lahkomišelnost, bom vse skupaj sam gnil na boben. To je moja začetna beseda.»

Obrnil se je. Ona je žalostno odšla.

Anton se je res oglašil pri Angeli. Pregledal je vse posestvo. Bil je zadovoljen. Posodil ji je denar, a sam se je vključil na prvem mestu. Trgovka je bila rešena.

Nepričakovani snubeč.

Sneg je naletaval. V deželo je silil že božič. Počasni so minevali tisti zimski dnevi, vendar je pribajal božič vedno bližje.

Na Antonovem se ni nič izpremenilo, le v stari kamri, kjer je imel gospodar razno šaro, se je naselila Urša, ki se je čez par tednov spet vrnila. Rada bi odšla dalje, pa ji je branil sneg.

Tiste dni pred božičem, je postajal Anton vedno bolj zamišljen. Nekega popoldneva je kar sedel na vlak in odšel. Nič ni povedal, kam gre. Samo toliko je rekel, da se vrne čez par dni.

Med tem ko so posli ogibali, kaj je pihlo gospodarja in kam jo je mahnil, se je Urša samo zagonetno smejala. Ona je pač dobro vedela, kam

je odšel Anton, a nikomur ni hotela izdati. Gospodar je sam pred dnevi z njo govoril in jo marsikaj vprašal, česar ona ni hotela poslom pripovedovati.

Anton je izstopil na mali dolenski postaji. Sneženi metež mu je silil v obraz. On pa ni okleval. Ko je hitel po poti proti Zalostni gori, se je že pričelo nekoliko mračiti. Precej dolgo je hodil in zazdelo se mu je, da je zašel, saj poti ni bilo ne konca ne kraja. Pričelo ga je skrbeti. Zazeblo ga je. Vendar ni obupal. Korakal je dalje v sneg, upajoč, da kmalu zagleda kje kako luč. Luči pa ni bilo nikjer.

Prišel je obupavati. Ker je postajal vedno bolj truden, se je hotel vsteti v sneg. Pa se spomnil, da je to nevarno, da lahko zmrzne. Kdo naj ga vidi in reši v tej samoti.

Tedaj se mu je zazdelo, da čuje v daljavi žvenket kraguljčkov.

«Iz ceste sem zašel, proti oni strani moram,» si je dejal in se pognal v sneg.

Kraguljci so se čuli vedno glasneje. Anton je vedel, da gre pravo pot. Zdal se je pa zbal, da bi ga konj ne prehitel, preden pride na kolovoz. Podvizal se je, kolikor se je mogel, in prispel na kolovoz. Voz se je že bližal.

«Vendar nisem bil predaleč od ceste,» je dejal Anton in čutil, da je zelo slab. On pač ni pomislil, da je napravil na svoji poti velikanski ovinek, preden je prišel snet nazaj na pravo cesto. Služajno se je spet vračal proti cesti, kamor so ga naposled zvalili kraguljčki. Stopil je na kolovoz. Sani so bile že skoro tik njega.

«Pomagajte,» je šepnil komaj slišno in se zgrudil pred sanmi na tla.

secu, utegne tičati tudi neke druge. Čebele namreč opravijo v tem kratkem času ogromno delo in njih pridnost je prišla v pogovor. Morda je torej prenaporno delo, ki čebelo prehitro uniči, z gotovostjo tega seveda ne moremo trditi. Dolgoživost matice bi na drugi strani razlagali iz njenega brezdelja.

Tako se človek trudi, da bi odgovoril tajnosti prirode in se z njimi okoristil na ta ali oni način in ne na zadnjem mestu s tem, da bi si podaljšal življenje, čež katerega se tolikokrat po nepotrebnem pritožujemo.

Med cigani

Nekega dne sem pozno v noč posetil ciganski taborišče, ki je samevalo na srenjskem pašniku ob robu temnega gozda, oddaljenega za streljaj od bližnje vasi.

Obstal sem in zrl na naselbino prebivalcev proste narave. V sredi šatorov je plamen dremajoč razsvetljeval pusto okolico, njegov blede svet je boječe objemal na zemlji sključeno, v ogoljeno obleko zavito žensko postavo. Sklanjala se je globoko na prsi, konci dolgih kodrov neurejenih las so ji segali do krila in zakrivali v naročju speče drobno bitje, njenega dojenčka.

Bila je to dobro znana, mlada in pred meseci še lepa ciganka Reza.

Zdaj pa zdaj se je njeno telo nagnilo k tlom, iz upadlih prsi ji je sunkoma krehal suh kašelj jetičnega človeka. Otrok je vsakikrat skrčil drobno telo v naročju in žalostno zavekal. In nato ga je ona vedno tesno prižela na izsušene grudi in šepetala s slabotnim glasom neumljive besede.

Že sem hotel zapustiti Rezo ter njene sobivalce in nadaljevati svojo pot proti domu, kar zaslišim od ognjišča sem prihajajoče klice, ki so se mešali z glasnim jokom otroka. Obstanem, kakor sem bil, ne da bi se ganil z mesta.

«O Bog in mati tvoja! Kaj naj počnem? Že kri mi je izsesalo iz strtih grudi», je jadovala Reza.

Roke je sklepala kakor k molitvi in jih stegovala proti nebu.

«Konec se bliža vsemu. Že dva dneva sem brez hrane. Ubogo moje dete! Kaj mi je storiti z ubogim črvikom? Včeraj sem poskusila...

Iz voza je skočil mlad kmet. Poleg njega je sedel majhen smehljajoč se možiček. Ko mu je kmet namignil, naj pride, da mu bo pomagal, se je obraz možička kar skremžil. Le nerad je zlezal izpod tople odeje na tla in hotel prijeti neznanca ter mu pomagati na voz. Ko se je pa približal, je samega začudenja pričel kar loviti sapo. Ta možek ni bil nihče drugi kakor naš dobri znanec Lukec, ki se je s sosedom vračal iz trga. Antona je takoj spoznal. Ni si pa mogel razložiti, kaj dela mladenič v tem zimskem času na tej poti v tej dolenski samoti.

Položila sta Antona na voz in ga toplo pokrila. Lukec je vzel iz malhe tenko zelenko močnega žganja, jo odmašil in jo pomolil Antonu pod nos. Slednji je takoj odprl oči in vprašal:

«Kaj se je zgodilo z menoj, kje sem?»

«O, nič hudega, nič hudega, samo požirek si ga urno privoščite,» je dejal Lukec in se prijazno smehljajal.

Anton je spoznal znan glas. Urno je napravil globok požirek in se oddehnil. Obrnil se je k Lukcu in mu smehljaje ponudil roko:

«Viš ga, Lukca, tebe pa pač nisem pričakoval tukaj.»

«Jaz pa vas še manj,» je odvrnil godec in poredno pomežiknil. «Kaj vendar rogovilite ta čas toč okoli?»

Anton se je nasmehnil:

«Boš kmalu zvedel, Lukec. Le malo potrpi!»

Bližali so se vasi. Anton je bil takoj spet dober. Obstali so pred Lukčevo hišo, kjer jim je Tina postregla s toplim čajem.

Ko so tako sedeli skupaj, je mahoma dejal Anton:

«Strma skala, pod njo črno brezdno — toda — kako je bilo to strašno...»

Z gnjevom, polnim strasti, je privila otroka na prsi, njeno telo je strepetalo v krčeviti iht, otrokov jok je postajal vedno glasnejši.

«Ali si ti, Reza?»

«Čemu sediš tu? Zakaj ne spiš?»

Orjaško telo njenega moža se je majalo od šotora proti njej. Ona pa je dvignila glavo po koncu in vodene oči so za čas prodirale njegovo obličje.

«Vprašaj, zakaj ne spiš? Kako naj bi spala izstradana do mozga? S čim naj nahranim otroka? Ali se kaj zmešiš zame in za dete! Dokler je bila moja moč sveža, dokler sem tebe in sebe preživljala z delom svojih rok, si zadovoljno poležaval v senci in širil usta ko brezdomno lenobe. A sedaj, sedaj ko so moje sile izčrpane, popivaš ter zapravljaj čas in denar.»

«Molči!» je zavpil divje možak in nagnil glavo naprej.

«Da, molči! Molči, ako moreš takrat, ko z grozo pričakuješ, da načnejo črvi tvoje živo telo in se nasitijo s tem, kar je še ostalo od telesa, propadlega v bedi.»

Košate obrvi so se mu nasršile, krčevito je stisnil orjaške pesti in se sklonil nad njeno glavo. Besede iz njegovih ust so sikale kot božjastne strele.

«Res škoda, ako pogineš, ako pogine nestvor, kakršna si ti!»

«Ali me hočeš udariti?»

Dvignila se je po koncu.

«Tvoja divjaška sirovost želi naslajati se ob mojih mukah, hrepeni po moji krvi. Le udari, krepko udari! Samo glej, da dobro pomeriš, da ne zgrešiš cilja, da ne udariš zastoni!»

Nagnila je glavo proti njemu in nadaljevala z obupnim glasom:

«Dosti mi je že tega. Zadosti mi je tega prekletega življenja. Naj bo konec. Ne maram več biti živ mrlič in čakati hudiča, da se me usmili in pokoplje na dnu pekla. Čim prej me ubiješ, tem bolje, mi vsaj ne bo treba počasi umirati, rogač prekleti!»

Stal sem kakor prikovan k zemlji, ledena polt me je objela. V svitu ognja sta se strnili dve senci v eno ter se skrčili v temno kepo. Za hip je postalo okrog mene tiho kakor v grobu. Bilo mi

«Lukec, ali greš z menoj Maričko svažit?»

«I, hudiča. Sam sem se pri nji ženil, zdaj naj jo pa snubim za druge. Ali ne bo malo nerodno?»

«Zate je pa že kaka stvar nerodna, seveda,» se je vmešala v pogovor Tinačka in mu poredno požugala. Lukec je že hitel oblačit nedeljsko kamižolo.

***

Maričkina mati je nekoliko okrevala. Počasi je hodila po hiši, a Marička sama je pletla in šivala skoro noč in dan. Kmetice so jo ljubile. Lepo je znala delati obleke in draga ni bila. Postregla je vsaki, kolikor je mogla.

Tudi ta večer je sedela pri stroju in hitela, hitela. Pred drobno šivanko, ki je brzela gori in doli, so pa brzele še urneje njene misli. Premišljala je o svojem življenju in svojem delu. Spomnila se je ženinov, ki so jo snubili, tudi par posmehljivih fantov je bilo vmes, ki so vprašali. Da, boljše bi bilo, če bi se bila poročila. Ona in mati bi bili vsaj preskrbljeni. Pa se je spomnila, da bi se gruntarski fantje morali zaračunati nje vedno prepričati s starši, ker je ubožna. Pa nanj se je spomnila, na Antona. Nikdar ne bo njegova, a ljubila ga je še vedno in zdela se ji je, da ga bo tudi do konca.

Baš zadnje dni je bila njena misel nanj tako močna, da se ji je dozdevala skoro grešna, a ni si mogla izbiti Antona iz glave.

Tedaj ji je zmanjkalo na jekleni klopki v stroju sukanca. Vložila je drugo klopko in se nagnila, da bi vdela nit.

Ta trenutek so se odprla vrata nji nasproti. Srce ji je nehalo biti. Zbledela je. Prepričana je

je neznosno. Nato so v moja ušesa zabrnili presunljivi zvoki, ki so kljuvali v moj obraz kakor kanja. Nekaj ubogega in bednega je bilo takrat v meni. Sramoto sem čutil v duši ob misli, da stojim tu, kakor bi ne bilo iskrice življenja v meni, kakor bi bil moj mozeg postal krhek neobčutljiv led. Neka skrita sila, me je potisnila zraven, v svoji pesti sem čutil rano podivjanega cigana. Njegova postava je hipoma zrasla za čelo višja od mene. Globoke oči so se zbegano ozrle name. Med koščeni prsti je tiščal šop dolgih kakor noč temnih las.

«Zakaj jo biješ?»

Oster sunek je prodril moje prsi ob čutu, da so mi besede zvenele skoro proseče. Majhnega in siromašnega sem se čutil takrat pred njim, velikanom. Ni mi dal odgovora. Obrnil je od mene oči ter izbuljeno zrl vanjo, ki je ležala pod najnižimi nogami z otrokom na prsih tiho in mirno, kakor bi bila mrtva.

«Ubil si jo!» sem vzkliknil.

«Ubil sem jo.» Je bil pridružen odgovor. Strah me je bilo in stopil sem za korak nazaj.

«Ubil sem jo. Vse naj vzame črni vrag!»

Zgrudil se je vznok s svojim orjaškim telesom, se krivil kakor razjarjena kača, suval in bil okrog sebe. Glasovi brezumnega so vžigali strah in grozo.

Sklonil sem se nad njeno lice ter izbrisal krvave madeže iz njenih senc. Njen obraz, poln globokih brazgotin, se je krčil v gubah, ki so izražale trpljenje. Ustnice so se pričele gibati v ostrih sunkih, vračala se ji je zavest.

On se je premetaval pred njenimi nogami kakor poginjajoči pes in bil z glavo ob zemljo z jadom divjaka.

Nato se je nenadoma njegova divjost umirila, poteze lic so mu postale nežne in mehke kakor otrokove. Splazil se je k njej, njegove solze so curkale po njenem obrazu in močile sveže rane njenih lic.

«Vstani!» sem dejal in stopil k njemu.

«Pomagaj, da jo preneseva na suho.»

Tedaj se je zdrznil, zapičil svoje drobne oči sedaj vanjo in zopet vame, gubančil čelo, kakor bi se trudil zbrati svoje misli ter se spomniti tega, kar se je zgodilo. Prijel sem njeno telo. Vstal je tudi on in pristopil. Položila sva jo na kup zdrobljene slame v šatoru. Zbral je okrog raz-

bila, da se ji blede. Hotela je glasno zakričati. Obrisala si je znojni obraz.

Pa je začula Lukeca, ki je vstopil za Antonom:

«No, no, dober večer! Ali nam daste vašo zalo hčer? Menda danes ne bom tako slabo sprejet? Mene si zavrnili, zdaj pa prihajam z drugim. Ptič sem pa, kaj? Kar z zelenega štajerskega sem ti ga privedel. Mati, zavrtite se, pa kak prigrizek nam preskrbite! Zenina sem pripeljal, poštenega in bogatega, da ga takega pri nas daleč okoli ne najdete. Vidite, vašo Maričko hoče, ki je obirala lani pri njem hmelj in mu zmešala pamet in sree. Ampak dober človek je. In pa lepo je tam, kjer je on doma. O, to je dom, vaša bajtica bi se tam kar skrila v njem. Jaz pa bom za godca, če me boste marali. Marička, kar odloči se! Ampak zala si, zala, pa če si še tako dopovedujem, da ni res,» je dejal Lukec.

Anton mu je mahal z roko, naj molči, pa ni vse skupaj nič pomagalo.

Marička je vstala. Kako srečna je bila. Tiha sreča in radost sta ji kar sijala iz oči.

Ponudila je Antonu stol, ki ga je sama pomeknila bliže k sebi. On se je vsedel. Tedaj se je spomnil na njeno mater. Hitel je za njo v vežo in ji povedal, kdo je. Njeno lice se je razjasnilo. Ko ji je ponudil roko, mu jo je stisnila in ga prijazno gledala. Govoriti ni mogla. Bila je preveč presenečena, da je prišel tisti, o katerem je njena hčerka sanjala.

Lukec je medtem zabaval Maričko:

«Vidiš, pa le nisem tak hudobar, kakor si mislila. Zdaj lahko govoriva, saj sem oženjen človek. Takega ženina boš dobila, da ti ga bodo vse zavdale. Privoščim ti ga. Ali veš, zakaj? Ne

metane cunje ter ovijal ženo in otroka s čutom nežne in skrbne babice.

Slonel sem ob drogu šatora in zrl v dvojico propadajočih življenj.

Pred mene je stopil cigan, me prijel za ramo in izpregovoril z glasom, ki me je osupnil:

«Hvala ti!» V njegovih očeh je sijal temen plamen. «Bog ti povrni vse!»

Okrenil se je in si dal dalje opraviti pri njej. «Nikar se mi ne zahvaljuj za to, kar sem bil dolžan storiti!»

«Kaj pa naj storim potem?»

Pokazal sem z desnico na ležečo ženo.

«Glej, da se to zopet ne zgodi.»

«Ah, kaj to, mi nismo ljudje kakor vi drugi, polni naukov in vede, nežnih čutov, prepolni lepih nasvetov in še lepših dejanj.»

«Mi nismo ljudje kakor vi drugi.»

Šumelo in kljuvalo je v moji glavi, razganjalo in trgalo je mračne misli...

«Mi nismo ljudje kakor vi drugi.»

Z opotekajočimi se koraki sem zapustil šator: in nadaljeval svojo pot, ne da bi mislil, kje naj bi bil konec poti in kje naj se ustavim.

Franc Stefanič.

ZDRAVSTVO

Težave želodca in čreves

Jedi, ki jih želodec ni pošteno prekuhal, povzročajo tudi črevom težkoče. Dokler so čreva še krepka, jih taka napol prebavljena hrana tako draži, da se je skušajo čimprej otresti.

Tako nastopi driska, ki slabi telo, da je prav malo odporno, kar lahko opazujemo ob časih hudih nalezljivih boleznih kolere, griže in legarja. Za temi boleznimi zбо'ijo najprej taki ljudje, ki ne znajo jesti in nimajo nobene mere pri jedi. Prav zato je treba posvetiti vso pažnjo naši hrani v časih, ko pridejo te morilke v deželo.

Dalje trajajoča driska pa je že sama prav opasna za male otroke in stare ljudi. Njih šibko telo more namreč tako oslabeti, da umrjejo na posledicah splošne oslabelosti. Napak pa ravna do malega vsi pri driski. Iz povsem pravilnega

razglabljanja, da brez jedi nihče ne more živeti, pridejo do napačnega sklepa, da silijo driskave bolnike z jedjo. Posebno mali otroci so pravi mučeniki svojih skrbnih mater, ki jih kar zalivajo s hrano. Bolna čreva po takem zdravljenju popolnoma opešajo, tako da tudi zdravnik, ki ga kličejo na zadnjo uro, ne more pomagati.

Kakor je bolan želodec potreben predvsem počitka, tako je tudi za bolna čreva popoln post glavno zdravilo. Lahko ruski čaj (brez kakega dodatka) bodi edina hrana za driskavca. Prazna je skrb, češ, če ne bo jedel, bo umrl. Davno je namreč že dognano, da more človek brez škode prenesti popoln post do enega tedna, samo da ima pijačo. Da pa zdravljenje čim bolj okrajšamo, si pomagamo pri težjih primerih s čajem iz korenin afriškega sreboti, ki se prodajajo po lekarnah pod imenom koren kalumba. Te korenine stolčemo in jih kuhamo po eno zvrhano veliko žlico na četrtr litra vode. Vreti pustimo deset minut, nato precedimo skozi platno in dodamo deset kock sladkorja. Odrasli jemljejo zdravilo po eno veliko žlico, otroci do šestega leta po eno kavno žličko, in sicer v težjih primerih vsako uro, v lažjih vsako drugo uro. Celo dojenčkom se daje to zdravilo po eno kavno žličko vsako uro, vendar pa na polovico vode. Kdor ima več denarja in se mu ne ljubi kuhati čaja, lahko dobi prav podobno izvrstno zdravilo pod imenom Uzara v boljših lekarnah in jemlje za odrasle po 30 kapljic, za deco po 10 kapljic vsako uro.

Če se bolnik drži predpisov, prav lahko ozdravi v svežih primerih v treh do štirih dneh. Mora pa se še vsaj teden dni vzdržati težkih jedi, predvsem krompirja, ki je pravi strup za driskavce. Brez vsakega zdravilnega učinka za driskavce je žganje. Da je vendar tolikanj priljubljeno za to bolezen pri ljudeh, je pripisovati edino lastnosti alkohola, ki omami črevesno živčevje, da ne čutimo bolečin. Kdor večkrat boleha za drisko, naj nosi čez trebuh topel volnen pas.

★

Kakor je driska neprijetna bolezen, se je vendar lahko odkrižamo. Drugače pa je s zapeko, ki je prav potuhnjena. Skraja ji ne prisojamo važnosti, ko pa se je ugnezdila v nas, se je le težko

znebimo. Da se je vemo čuvati, že ukoreninjeno pa pravilno zdraviti, poglejmo, kako nastane ta trdovratna bolezen.

Zapeka je lenivost črevesja, ki nastane v mnogih primerih iz naše lenobe. Nobena stvar se tako lahko ne odloži, kakor izpraznitev črevesa. To omalovaževanje pa nam naprti sčasoma težko breme zapeke. Za zajtrk, za malico, za kosilo in za večerjo imamo odločen čas. Kako smo nepotrpežljivi, če ne postavi gospodinja ob pravem času jedi na mizo, glede izpraznitve pa ne mislimo na pravi čas! Čreva se polagoma tako polenijo, da vzdržimo celó po več dni brez izpraznitve. Kakor človek lahko navadi čreva na lenobo, tako jih tudi z nekoliko vztrajnosti nauči reda. Način je prav preprost: Preden greš po zajtrku na delo, se oglasi še na stranišče. Nič ne dene, če ne čutiš potrebe. Tudi te naj ne plaši, če poseliš brez učinka par minut na zraku. V par dneh se bodo čreva tako navadila, da se boš moral ob določeni uri izprazniti.

Drug važen vzrok zapeke je napačna hrana; preveč mesa, preveč močnatih jedi. Krihan koštanj je v tem pogledu zelo na slabem glasu, zato ga zalijejo naši Dolenjci dobro s sladkim moštom, ki je prav dobro driskilo. Pri otrocih in sladkosnednih ženskah je glavni vzrok stalne zapeke čokolada. Zadnja leta se je čokolada zelo razširila tudi na kmetih, saj vidiš povsod pred trgovinami avtomate, ki prodajajo čokolado in lepe nagrade vabijo deco k nakupu. Starši, ki dajajo svojim otrokom dinarje za čokolado, so škodljivci svojih otrok. Otrc se navadi zapravljati in služiti poželjivim očem; pri tem pa se prične že v nežni mladosti zapeka, ki bo dolga leta zastrupljevala telo. Zapeka ni le neprijetna temveč prav opasna bolezen. Naše telo je grajeno, tako da morejo vsrkati čreva tekom dvajsetih ur vse, kar je dobrega. Odpadki pa morajo iz telesa, ker se pričnejo sicer razkrajati in razvijati strupene snovi in je potem prav umevno, da nas pri zapeki glava boli, ko preidejo te strupene snovi v kri.

Zdravljenje zapeke je v glavnem v pravih prehrani! Kdor trpi na zapeki, naj nikar ne jemlje raznih odvajalnih kroglic in odvajalnih vod, ki zapuščajo po parkratnem močnem izpraznitju še hujšo zapeko. Zapečenec naj je mnogo

zaradi tvoje lepote in tvoje ljubezni, o ne, privoščim ti ga zaradi druge ljubezni, in sicer zaradi tvoje globoke ljubezni do uboge matere, za katero si se popolnoma žrtvovala. Sirota dobra, ti delaš kakor črna živinica.»

«Danes bo pa nehala,» je dejal vstopivši Anton, prijel Maričko za obe roki in jo dvignil izza stroja. Pogledal ji je v oči in opazil, da so vlažne od solz. Zdaj je šele opazil dva oblaka okoli njih in tiho trudnost, ki je sevala iz njenega pogleda.

«Sirota moja, ti si pač mnogo trpela,» jo je vprašal.

«Zakaj naj trpim? Delati sem morala za mater in zase in pa, da sem laže pozabljala, česar nisem nikoli mogla pozabiti.»

«Zdaj bo vse dobro. Božičevali bomo pa pri nas na Štajerskem je omenil Anton.

Ko je prišel naslednji dan Anton k Marički, je našel v hiši rubežnika. Z njim je prišel skopuh, stari Kozabrin, ki je poškilil na tujca, ki je vstopil.

Danes je prinesel Anton s seboj jedačo in liter vina, ki ga je postavil na mizo.

«I, potlej pa ni čudno, če ste reveži,» se je obregnil Kozabrin. «No, no, zdaj se bo pa vse nehalo!»

«Tisto pa ne! Zdaj se bo šele pričelo, veste prijatelj. Če se še nikoli niste zmotili, danes ste se, pa prav pošteno ste se vrezali!» je dejal Anton in ga pogledal dokaj nezaupljivo.

«Rubijo nas,» je bruhnilo iz Maričke.

Anton je zamahnil z roko in namignil rubežniku.

«Prijatelj, kar povejte, koliko je dolga, bom kar plačal vse z obrestmi vred,» je dejal Anton in potegnul iz žepa listnico.

«Nekaj okoli štiritisoč dinarjev bo,» je odvrnil rubežar in pričel k vsoti dolga in obresti prištevati tudi ostale sodne stroške.

Anton je smehljal odštel denar. Stari Kozabrin se je praskal po svoji resasti glavi:

«To sem pa malo drugače mislil. No, pa naj bo, saj vama privoščim.»

«Če vi komu kaj privoščite, je kvečjemu kaka oglodana kost, meso že vi pošteno oberete,» je dejala Marička in ga jezno pogledala.

Ker se je stari skopuh še sukal okoli, ga je Anton kratkomalo nahrulil, naj izgine.

Skopuh je odšel. Rubežnik je bil vesel, da ni rubil dobre Maričke in njene matere, saj jima je privoščil vso srečo. Ko mu je Anton napil, je dvignil kozarec in ga izpraznil na zdravje vseh dobrih ljudi.

***

Konec.

Grča ni postal nikoli mož gospe Angele. Ko ga je odslovila, je pričel razmišljati, kaj naj stori. Oženiti se ni hotel za nobeno ceno.

Ker je vedno rad pil, je tiste dni pričel naravnost popivati.

«Zakaj pa tako piješ?» so ga vpraševali tovariši.

«I dobro misel iščem, v vinu jo bom pač našel,» je dejal Grča in še bolj pil.

Pa se tista dobra misel ni hotela poroditi. Ubogi Grča je naposled sklenil, da postane vendarle mož gospe Angele. Tisto noč, preden je šel k nji, se je spet pošteno opijanil. «Nocoj ga pijmo, svoboda zlata. Menda me boš res zapustila in mi zaprla svoja široka vrata, ti ljubica nevidna in najdražja,» je govoril in praznil kozarce.

In baš tista noč je bila njegova poslednja. Korakal je pijan ob Dravi in se smehljal nemirnim mračnim valovom. Čutil je, kako mu sili vino v glavo.

«Umijem se,» si je dejal in se zagugal po bregu nizdol.

Nagnil se je nad vodo in si pričel umivati obraz z rokama. Pa se je preveč nagnil in padel v vodo. Hotel se je dvigniti, zakrilil je z rokama, pa je mahnil v zraznino. Alkohol, ki ga je zavžil zadnje dni, je izpolnil svojo dolžnost, oslabil ga je. Valovi so se pa zaletavali vanj, hrumeli okoli njega, ga objemali vedno silneje in silneje, dokler ga niso pokopali pod seboj. Nesli so ga nekaj časa s seboj. Naposled je obstal pri vrhah, ki so ga zadržale. Tam so ga našli ljudje naslednji dan mrtvega.

Gospa Angela se ni nikoli omožila. Opomogla si je zopet. Kesneje je trgovino opustila in se preselila na kmete. Kupila si je preprosto hišico, kjer je odslej samotna živela in mnogo molila. Tik nad hišico se je dvigal grič s cerkvico, kamor je hodila slednji dan molit in kjer je našla mir in pozabljenje.

Talent.

Pred policijskega ravnatelja stopi mož ter prosi, da bi ga sprejel za detektiva.

Ravnatelj: «Ali mislite, da imate posebne zmožnosti za ta poklic?»

Prosilec: «Da! Nekoč sem odkril na podstrešju nekega morilca.»

Ravnatelj: «Tako? Kakšnega morilca pa?»

Prosilec: «No, nekega samomorilca...»

zelenjave, posebno sadja, malo mesa in malo močnatih jedi. Čokolado naj prepusti pa vsem tistim, ki se hočejo igrati s svojim zdravjem. Spočetka gre res težko brez zdravil. In res imamo v jógurtovih tabletah, ki jih jemljemo redno zvečer preden gremo spat, po 1 do 3 kornice, nele dristilo, temveč resnično zdravilo za bolna čreva. Ko po par tednih ozdraviš, velja za te rek: Pojdi in ne greši več!

So pa še težke zapreke, ki jim nismo z vsemi temi sredstvi kos. Ker se za njimi skrivajo težke bolezni, kakor rak in drugi izrastki v trebuhu, velja vsem takim zapečencem edini nasvet: V bolnico!

K.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

ZIMSKA KRMA ZA NESNE KOKOŠI.

Sedaj pozimi se kokošim slabše godi kakor v poletnem času. Manjka jim paše in zelene klaje, pa tudi tiste živalske hrane, ki jo pobirajo in lovijo na paši. Manjka jim pa tudi drugih ugodnosti poletnega časa, zlasti solnčne toplote in vsega, kar je z njo v zvezi.

V tem času je treba te nedostatke nadomeščati kolikor mogoče s pokladanjem zadostnih in pripravnih krmil, kakor je tudi skrbeti, da živalim prav strežemo.

V zimskem času je treba kokošim raznovrstne hrane, približno v taki sestavi, kakor v poletnem času. Treba jim je rastlinske, živalske in rudninske hrane. Ni zadosti, da jim pokladamo žitno zrnje in kot nadomestek za zeleno klajo tudi različno korenstvo in drugo zelenjad, ampak treba jim je tudi beljakovnatih živalskih tvarin in rudninskih snovi. Ene in druge snovi rabijo za tvorbo jajčnih beljakovin in jajčne lupine.

Kot živalsko hrano jim pokladamo ribjo moko ali mesno moko v malih porcijah po 10 g na dan in kokoš, ali tudi mesne odpadke iz kuhinje itd. V zadnjem času se je pojavil na trgu tako imenovani «promiul», prav dobra mešana krma, ki vsebuje rastlinske, živalske in rudninske tvari. Promiul vsebuje izmed živalskih snovi mesno moko, ribjo moko, suh in zdrobljen pinjenec in ribje olje, izmed rastlinskih snovi lanene in orehove tropine in zmlet deteljni drobir, in in izmed rudninskih snovi pa vita-apno, ostrižni zdrob, račji zdrob in oglje. Kemična sestava izkazuje 44-25 % beljakovin in 5-04 % tolašč. To sredstvo se močno hvali za nesne kokoši, ker zboljšuje vso prehrano in prebavo in pospešuje nesnost, vpliva pa prav ugodno tudi na razvoj piščet in mladih živali ter jih ohranja pri boljšem zdravju. Promiula pokladamo na dan in kokoš po 5 do 10 g poleg druge mehke krme, najbolje pomešano z otrobi in krompirjem.

Vobče razločujemo dva načina zimskega krmiljenja, namreč mešano krmiljenje in suho krmiljenje. Pri mešanem krmiljenju, ki se priporoča za naše kmetijske razmere, dobe kokoši zjutraj mehko krmo v podobi mehkega krompirja in primešanih otrobi, ribje moke ali promiula, popoldne pa zobanje, t. j. žitno zrnje. Za eno kokoš računamo zjutraj 10 gramov ribje moke ali promiula, 20 g otrobov in 50 g krompirja, popoldne pa 40 do 50 g zobanja (pšenice, ječmena, koruze). Krompir je kuhati ali pariti, ocediti in zmečkati v drobljive žgance. Ribjo moko ali promiul in otrobi je primešati. Dobro je, če primešamo tudi nekoliko deteljnega zdroba, ki ga na predvečer poparimo.

Suho krmiljenje perutnine je danes v rabi pri večjem obsegu kurjereje, v perutninarskih zavodih in farmah. Pri takem krmiljenju pokladajo samo suho krmo, deloma celo žitno zrnje, deloma mešanico zmletega in zdrobljenega žita raznih vrst, razen tega pa še živalske in druge tvarine, kakor promiul, ribjo moko ali mesno moko, klajno apno, sol. S takim krmiljenjem je manj dela.

V obeh primerih krmiljenja je skrbeti tudi za pokladanje korenstva kot nadomestek za zeleno klajo.

ZELENA KRMA ZA ZIMO.

Kakor hitro zmanjka na zimo zelenih krmil, se zniža tudi mlečnost krave. S tem pa ponehajo tudi vse druge ugodnosti, ki jih imamo s pokladanjem zelene krme. Ob suhi krmi nimamo nikdar tistega uspeha, že celo ne, ako pokladamo mnogo slame in drugih manj vrednih krmil. Če hočemo pokladati kaj več slame, kakor je pri nas navada, dosežemo še največ uspeha, če jo mešamo s suho deteljo, ki je bolj bogata beljakovin in ki daje skupaj s slamo prav prikladno mešanico za molzno in drugo goved. Taki krmi manjka le tiste dobrodejne in učinkovite sočnosti, ki jo ima zelena krma in ki močno pospešuje mlečnost in sploh vso prebavo.

Da nadomestimo zeleno klajo, se priporoča v zimskem času sočno korenstvo, izmed katerega zavzema sočna pesa prvo mesto. Lahko trdim, da je po dosedanjih izkušnjah pesa na malem posestvu še najbolj poklicana, nadomestiti po zimi zeleno krmo in da se ni čuditi, da jo imenujejo v inozemstvu sploh «zelena krma za zimo».

Pesa kot krma ima to prednost, da je sočna in sladka in zato slastna, da je lahko prebavna in mlekovtorna, torej krma, ki po svojem ugodnem učinkovanju pospešuje mlečnost, slično kakor jo pospešujejo krmila, ki so bogata beljakovin, n. pr. detelja, oljne tropine, otrobi itd. Vsa ta krmila je treba mešati, če hočemo pozimi več mleka in več užitka, vse to pa seveda le do te mere, da se nam izplača.

Če hočemo v zimskem času več mleka, potem moramo pridelovanje te «zimске zelene krme» nujno priporočati. V tem pogledu gre pesi izmed korenstva prvo mesto, pa tudi zaradi tega, ker nam daje najbolj bogate pridelke, če ji dobro gnojimo in če jo prav okopujemo. Na merniku posetve jo lahko pridelamo do 60 metercentov in več. Pri nas ima pesa še to prednost, da jo lahko pridelujemo tudi kot strniščno rastlino, tako kakor repo, toda s to razliko, da dá pesa, če jo v tem času presadimo, bolj varne pridelke kakor repa, ki je v prvi mladosti podvržena raznim nezgodam, posebno požrešnim bolham in gosenicam.

Danes si pomagamo pri krmiljenju molznih krav po zimi z repo, ki je pa manj cenjena kakor pesa, ker dobiva mleko po njej večkrat manj ugoden okus, posebno če je kaj več pokladamo. Repa se da še najbolj pokrmiti, če jo mešamo s korenjem ali pa peso.

Posebno dobra pa je pesa, katere bi morali pri nas v bodoče več pridelovati. Današnji pridelki pese so pri nas neznatni, dasi zasluži, da jo veliko bolj vpoštevamo pri krmiljenju molzne in druge goved. Naj zavzema kot zimska zelena krma tudi pri nas prvo mesto!

KRMILJENJE IN OSKRBA BREJIH TELIC.

Breja telica potrebuje smotrene oskrbe in do-brega krmiljenja. Kar se tiče njih oskrbe, moramo gledati na to, da se dosti izprehodijo in da se jim nudi v to tuči potrebna prilika. Če ni drugače, pa saj na dvorišču, kamor jih je vsak dan spuščati. Najbolj skrbimo za potrebno gibanje seveda s pašo, katero je izrabiti do zadnjega. Pri pašni reji se vrše vsa življenska opravila bolj naravno in zato tudi bolj pravilno. Veliko uspešneje se v tem primeru razvijajo živali in tudi njih plod se bolj naravno razvija.

Da je treba breje telice tudi skrbno čediti s česalom in ščetjo, ume se samo ob sebi.

Posebno važno je pa pri brejih telicah vprašanje krmiljenja. Pri nas je močno razširjena misel, da brejim telicam ni treba močnega krmiljenja, ker se pri taki krmi telice debelijo in se je bati pozneje težkih porodov. To pa ni res. Gotovo je, da ne smemo telic tako rediti, da bi se debelile, ali med krmo za debelenje ali pitanje in dobro rejo je precejšnja razlika! Danes stojimo na tem stališču, da je treba že breje telice, ki morajo preživljati sebe in mladiča, pripravljati s smot-

treno rejo na to, da postanejo tudi boljše molznice. V to pa je treba krme, ki ima dosti beljakovin, zlasti tudi potrebne vitamine, in ki ima tudi potrebne rudnine, ki snovi v sebi.

S samo suho krmo ni ustrezno, zlasti ne, če pokladamo dosti slame, kakor je pri nas navada. S tako krmo polnimo samo vamp in potiskamo mladiča v stran, kar ni dobro. Krma, ki jo pokladamo takim živalim, mora biti dosti tečna in mora vsebovati vse snovi, ki so potrebne za poznejši razvoj boljše mlečnosti. Te snovi se morajo v životu tako rekoč nabirati kot zaloga ali rezerva, ki začne učinkovati, kakor hitro pride do molže, oziroma sesanja. Ponovno je poudarjati, da so važne v tem času zlasti beljakovine in vitamini, ki jih dajemo z zeleno klajo, s korenstvom in danes še posebej s pokladanjem ribjega olja ali Težakovega olja, ki ga priporočajo od raznih strani (po eno žlico na dan), kakor tudi s pokladanjem rudninskih snovi, zlasti klajnega apna in živinske soli. Prav tem snovem je pripisati, da nam tako rejene telice, ki imajo poleg tega še priliko za zadostno gibanje na planem, po navadi lahko porode, tako da se ni bati nevarnih porodov in s tem združenih nesreč.

Tedenski tržni pregled

ŽIVINA. Na zadnjem ljubljanskem živinskem sejmu so bile za kilogram žive teže naslednje nespremenjene cene: voli I. 975 Din, voli II. 9 Din, voli III. 8 Din, krave debele 550 do 7 Din, krave klobasnice 3 do 450 Din, teleta 1250 do 14 Din.

ŽITO. Cene nestalne. Na ljubljanski blagovni borzi so 20. t. m. ponujali (postavljeno na slovensko postajo) za 100 kg: pšenico, baško, po 238-50 do 247-50 Din, moko «0» po 270 do 375 Din, turščico, baško, umetno sušeno, po 185 do 187-50 Din.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili zadnje dni v valutah za:

1 dolar okrog 56 Din;

dne 20. t. m. v devizah za:

1 dolar 56'12 do 56'32 Din;

100 francoskih frankov 220'92 do 222'92 Din;

100 italijanskih lir 293'76 do 295'76 Din;

100 nemških mark 1348 do 1351 Din;

100 avstrijskih šilingov 791'61 do 794'61 Din;

100 češkoslovaških kron 166'86 do 167'66 Din.

Istočasno se je trgovala vojna škoda za december po 435. Investicijsko posojilo je notiralo 85 Din.

Ni posebnega.

Gospod Brdon je velik gospod in triereja pogostokrat domače večerne zabave, na katere morajo priti gostje prav elegantno oblečeni. Seveda, podvratni izrezki gospe in gospodičen so včasih zelo globoki.

Kot veljak svojega okrožja povabi Brdon na večerne prireditve tudi gospoda kanonika. Gospa Brdonova, kot dostojna dama, se mora dušnemu pastirju opravičiti glede tistih skoroda nedostojnih izrezkov.

«Nikar, nikar, milostljiva gospa», je odvrnil na njeno opravičilo gospod kanonik. «Vi veste, da sem bil dolga leta misijonar med črnci, in tam sem se navadil gledati še vse drugačne izrezke.»

Krst z juho.

Škof je nekoč preiskušal učenost bogoslovcev in je vprašal lemenatarja Kujona: «No, sinko, ali se sme krstiti z juho, če v kakšnem nujnem primeru ni vode pri roki?»

Kujon: «To je odvisno od okolnosti.»

Škof: «Kakšnih okolnosti?»

Kujon: «Če bi bila juha taka, kakšno uživa Vaša prevzvišenost, se ne sme krstiti, s tako juho pa, ki nam jo kuhajo v lemenatu, se lahko krsti brez pomisleka...»

Božični pozdravi

Zagreb. Vesele božične praznike in srečno novo leto želimo slovenski fantje, službujoči pri vojaki v Zagrebu, staršem, bratom, sestram, fantom in dekletom, posebno pa tebi draga «Domovina»: kaplarji: Ignac Boje (Dolenja vas pri Ribnici), Josip Škulj (Poznikovo pri Velikih Laščah); redovi: Toni Samsa (Ljubljana), Stube Matvez (Ziberše), Josip Čuden (Gorjuše pri Bistrici), Šemrov Franc (Logatec), Rudel Franc (Vrhnika), Franc Jerina (Smartno ob Dreti), Jurman Franc (Kočevje), Pakiž Ivan (Sodražica).

Vojni Križ. Voščimo vesele božične praznike in vesele novo leto vsem fantom in dekletom in bralcem in bralkam «Domovine» fantje in možje v hrvatskih gozdovih: Franc Knivs (Ravne), Jože Šraj (Topol), Franc Zakrajšek (Rumarsko pri Novi vasi).

Novi Sad. Vsem slovenskim fantom in dekletom želimo vesele božične praznike in srečno novo leto slovenski fantje vojaki služuči v Novem Sadu: Franjo Bohinec, telefonist; Josip Žizek, bolničar; Josip Kunc, avijatikar in Franjo Hrastovec, vsi iz Ljutomera, Ivan Grženič in Ludovik Meglič, telefonista, iz Ljubljane.

Beograd. Vesele božične praznike želimo vsem slovenskim fantom in dekletom naredni ki-gojenci 36. razr. 1. p. p. oficirske šole kralja Aleksandra I. v Beogradu: Matija Čufar (Trebnje), Jožef Arih (Podkoren), Vinko Turšič (Lož), Alojz Dolšak (Poljčane).

Velika Kikinda. Vesele božične praznike in srečno novo leto želimo slovenski fantje, ki služimo pri artiljerijskem polku v Veliki Kikindi vsem bralcem in bralkam «Domovine»: Anton Ebič (Roje pri Veliki Loki), Andrej Bertoncelj (Godešiče), Stefan Fekonja (Melinca), Ivan Gradiša (Bavdike), Alojz Košler (Črešnjica), Anton Ponikvar (Rob), Ivan Mohor (Mršna sela), Jožef Golob (Bična vas), Anton Šušteršič (Lokauce), Činkuf Karel (Orehovica), Leopold Hostnik (Goljek), kaplar Franc Pavlič (Orehovica), kaplar Anton Miklič (Mirna peč), Jože Možol (Stopiče), Janez Rjavec (Mirna peč).

Tivat. Mornariški podčastniki podmorniške flote v Tivatu Jakob Salaman (Lukovec), Stanko Zlatič (Boreci), Karel Kozar (Verzej), Franjo Plevnik (Zagorje), Avgust Klovár (Jalšovec) in Franc Zweck (Ljutomer) želimo vsem fantom in dekletom, posebno čitateljem «Domovine» vesele božične praznike in srečno novo leto.

Tivat. Vsem staršem, bratom, sestram, posebno pa nepozabljenim našim mladenkam želijo čuvarki sinjega Jadrana, slovenski mornariški podoficirji naredniškega kurza vesele božične praznike ter srečno novo leto: Ivan Novak (Sv. Jurij-Loka), Artur Plaser (Zidani most), Maks Čučnik, Milan Sprajcer in Josip Jelar (Ljubljana), Kok Alojz (Kamnik), Julij Govekar (Ziri), Milč Pavel (Celje).

Sarajevo. Slovenski fantje, podčastniki, služuči v šoli rezervnih oficirjev v Sarajevu, pošiljamo staršem, sestram in bratom, sorodnikom, prijateljem, znancem in čitateljem «Domovine» najlepše pozdrave ter jim želimo vesele božične praznike in srečno novo leto: Egidij Ježek, Alojz Bernard, Alojz Stržinar, Janez Mahkovič (Ljubljana), Jakob Forštnerič (Ptujška gora), Ruđi Pavletič (Trst), Blaž Kralj (Trst), Anton Furek (Ptuj) in Mirko Ekert (Maribor).

Mostar. Iskrene pozdrave pošiljamo slovenski fantje vojaki, služuči v 1. četi 1. bataljon 54. p. p. v Mostarju predragim staršem, vsem fantom in dekletom ter obenem želimo vesele božične praznike in srečno novo leto: Fils Franc (Zidani most), Jože Selan, Jože Grm (Litija), Jerman Franc (Mokronog), Salamon Ignac, Kozorog Matija, Zupan Franc (Radeče), Hauptman Ivan (Dol pri Hrastniku), Stritar Polde (Rimke Toplice), Višnikar Jože, Janez Pust (Trbovlje), Renko Mihael (Dobovec pri Trbovljah), Zerk Anton (Jurkloster), Bregar Karel (Celje), Mikiavčič Anton

(Ljubljana), Slokan Anton (Šoštanj). Sedaj vas tudi prosimo, če bi priobčili tole pesem od Janeza Pusta:

Pozdravljeni čitatelji,
vsi znanci in prijatelji.
Zdaj spomnili smo se na vas,
ko prišel je božični čas.
Ko mi na straži bomo stali
in vsi od mraza trepetali,
čepeli boste vi na topli peči
in «Domovino» čitali sedeti.

Mostar. Mnogo srčnih pozdravov vam pošiljamo slovenski fantje vojaki, služuči v 32. p. p. v Mostarju sredi kamenite Hercegovine ter želimo očetom in materam, bratom in sestram, fantom in dekletom, čitateljem in čitateljicam «Domovine» vesele božične praznike ter sreče polno novo leto: kaplarji: Josip Petrovič (Sv. Barbara), Matija Matičič (Rakek), Puki Martin (Hoče), Anton Pesek (Prepolje), Franjo Murko (Ptuj), Jože Požar (Dolenja vas), Filip Videc (Velenje), Peter Markič (Domžale); redovi: Albin Mlakar (Ptuj), Joško Race (Kočevje), Možina Blažko (Završe), Jože Visočnik (Pivola), Joško Basanja (Stršinec), Franc Golob (Konjice), Franc Lorber (Sv. Lovrenč), Franc Meden, Piheršek Stefan (Fram), Janez Rožker (Sv. Bolkanc), Orlag Ivan (Konjice), Vinko Javornik (Poljčane), Andrej Pečnik (Gerečja vas), Ivan Polanec (Sv. Miklavž), Alojz Vajngerl (Sv. Jakob), Potočnik Jožef (Lajteršerg), Nace Grusovnik (Sv. Martin pri Vurbergu).

Mostar. Vesele božične praznike in srečno novo leto želijo svojim staršem, bratom in sestram, bralkam in bralcem «Domovine» slovenski fantje, služuči pri 32. p. p. v Mostarju: podnarednik Stanko Čarovič (Cerknica); redovi: Janez Sattler (Kranj), Peserl Martin (Ščavnica pri Sveti Ani), Janez Razboršek (Poljčane), Jožef Štajer (Apače), Janez Šiško (Sv. Benedikt), Janez Žnidar (Kranj), Ivan Nipič, Alojz Šerbinek, Franc Paskalo (vsi iz Maribora), Peserl Anton (Sv. Ana v Slovenskih goricah), Jožef Hacan (Apače), Florijan Podpečan (Hrastnik), Ivan Rumf (Sv. Lenart v Slovenskih goricah).

Mostar. Slovenski fantje podoficirji, služuči v Mostarju, pošiljamo v našo rodno Slovenijo iskrene pozdrave, ter iskreno želimo vsem čitateljem «Domovine», staršem, sorodnikom in prijateljem, zlasti pa našim zalim dekletom obilo zabave in veselja v božičnih praznikih in v novem letu: podnarednik Janko Čene (Motnik), podnarednik Ilija Avgust (Dob pri Domžalah), narednik Franjo Strpan (Novo mesto), podnarednik Franjo Tomežič (Ljubljana), podnarednik Ferdo Hočvar (Ljubljana).

Banjaluža. Vesele božične praznike in srečno novo leto želimo vsem svojim znancem in prijateljem, zlasti čitateljem naše «Domovine», vsi spodaj podpisani slovenski fantje vojaki, služuči v Banjaluki, sedaj zaposleni na vojnem okrog: pisarji Alojz Lioša (Mala Nedelja pri Ljutomeru), Alojz Hanžel (Ljutomer) in Ferdo Dreo (Maribor); ordonanci Kožel Janez (Kokolajnska Mala Nedelja), Ficijan Janez (Ptuj), Kikec Franc (Prekmurje), Adolf Bezjek (Sv. Lenart pri Ormožu), Cafuta Janez (Haloze), Robar Franc (Žiže) in Ločnikar Franc (Pohorje).

Škoplje. Vesele božične praznike želijo vsem zvestim čitalcem in čitalkam lista «Domovine»: orožniški kaplarji Ivan, Jakob in Valentin Korenič, bratje (Ravniki), Korenič Franc (Ziberše), Škorjanc Leopold, Mlinarič Matej, Vesel Franc, Hojnik Konrad, Sečnik Franc in Kavšek Ludovik.

Kumber pri Gjenovi. Blizajo se božični prazniki in zato pošljemo po našem priobjavljenem slovenskem listu «Domovini» in «Jutru» pozdrave slovenskim fantom, posebno pa dekletom gojenci strojne šole mornarice v Kumboru (Bika Kotorška): Pirc Stane, Kavčič Franc, Bremšek Stane, Reja Radislav, Stresen Josip, Pogačar Pavel, Čelešnik, Lasič in Boštjančič Rudolf, vsi iz Ljubljane;

Pastermajer Viljem, Pirc Ivo, Vižintin Albert, Sitar Ivan in Potočnik Franc, vsi iz Maribora; Jelen Edvard in Hvalič Danilo iz Celja; Josip Majerle iz Štor; Zupan Gabriel z Bleda; Dvornik Ignac, Lorbek Pepi in Pukmeister Anton iz Šoštanja; Rešek Josip, Zakotnik Stane in Klobučar Franc iz Škofje Loke; Kolman Rudolf in Boštjančič Josip iz Litije; Dular Ivan z Jesenic; Očepek Karel, Anžur in Drugovič Franc iz Krškega; Oven Josip od St. Lovrenca na Dolenjskem; Berk Anton iz Rogaške Slatine; Zmazek Anton iz Ljutomera; Ponikvar Milan iz Kamnika; Baraga Albin iz Mirne.

Bašajid. Slovenski fantje orožniki, služuči v Banatu, ki se ne moremo z vami radovati praznikov doma, pošiljamo rojakom potom «Domovine» najlepše pozdrave ter želimo vesele božične praznike in srečno novo leto bralcem in bralkam, svojem in znancem. Stara vez nikoli ne popusti in tudi stara ljubezen se ne ohladi, si govorimo, ker se nismo za vedno ločili. Kakor hitro nam bodo razmere dopuščale, se povrnemo. Naših prijaznih deklet nam tudi manjka; orožniški kaplar Jožef Zobavnik (Praprotno pri Kamniku) in Stefan Richter.

Raška. Želimo vesele božične praznike in novo leto slovenski fantje orožniki iz stare Srbije uredništvu «Domovine», staršem, bratom, sestram, fantom, posebno pa našim dekletom: Roman Rot (Ulaka pri Velikih Laščah), Anton Polutnik (Stopče pri Grobelnem), Leopold Kotnik (Loka pri Zusmu), Franc Osojnik (Maribor).

Niš. Vesele božične praznike in novo leto želimo našim ljubim staršem, sestram, bratom, fantom in zlasti našim prijaznim dekletom fantje, ki služimo vojske v 1. četi 1. pionirskega bataljona v Nišu: kaplar Josip Hajdenik (Reštanj pri Rajhenburgu), kaplar Josip Primec (Slovenska Bistrica); redovi: Franc Marin (Hranjigovec pri Ormožu), Miha Cvirn (Smartno na Pohorju), Franc Mačec (pri Ormožu), Ignac Beler (Hoče pri Mariboru).

Pariz (Francija). Slovenski fantje, zaposleni v Parizu, želimo g. uredniku in vsem čitateljem in čitateljicam vesele božične praznike in srečno novo leto 1930.: Vinko Lipej (Bizeljsko), Požun Franc (Trebnje), Alojz Beznik (Čornča Piročica), Plaustejner Franc (Blagovica), Gubič Stefan (Maribor), Flisar Franc (Brezovica), Kerisman Franc, Kodrič Miha (Brezje), Sinkovec Franc, Drolefink Josip (Okonina).

Morteerf (Francija). Prosimo za malo prostora v naši «Domovini». Zaposleni smo tu v vozdnu. Vsem rojakom želimo srečne božične praznike in srečno novo leto, da bi se dočkali zdravi in veseli v domačem kraju. Tudi mi bi bili radi za praznike doma, pa nam ni mogoče. Najlepše pozdrave vsem bralcem in bralkam «Domovine». Blaž in Marija Lipovac s šestimi otroci iz Prezida na Hrvaškem.

St. Robert (Francija). Vsem bralcem in bralkam lista «Domovine» kakor tudi drugim rojakom v mili domovini želijo bratje in sestre Slovenci iz St. Roberta a Mouchecourt prav vesele božične praznike ter sreče polno novo leto! Klavica in Ivan Povše, Marija Pogša, Franc Povše, Franc Ajdovnik, Franc in Frančka Golob, Ignac in Polde Lajovic, Jakob in Barba Bon, Ana in Anton Prebiv, Nande in Stefi Kroat, Ivan Polšek, Ivan Zojc, Karel Vranič, Martin Braton, Anton Podbešek, Ivan Zupančič, Janko in Alojz Vozelj, Andrej Golob, Anton Pavšek.

Bruzy (Francija). Mnogo pozdravov pošiljajo slovenski fantje iz Francije vsem slovenskim dekletom, posebno Oplotničankam: Ferdo Rohle, Janez, Franjo, Adolf Omulec, Jože Nečemer, Jakob Mohovec.

Combelle (Francija). Prosim vas, blagovolite sprejeti par vrstic v našo ljubo «Domovino». Iz tega kraja sem že pisal «Domovini» ob času, ko se bližajo božični prazniki in gre staro leto h kraju, da naredi prostor nasledniku, se tudi tu spominjamo domačih krajev. Morebiti to leto ni bilo za nas takošno, kakor smo si ga želeli, zato pa upamo na boljše bodočnost. V ta kraj se je

letos priselilo precejšnje število Slovencev. Nekaj se jih je že tudi vrnilo nazaj, a nekateri so odšli drugam. Kraj je tu zdrav in lep, toda bolj malo obdelan. Stanovanja so pa lepa in dosti prostorna. Zasluži se pa različno. Domačini so prav prijazni z nami. Spoštovani gospod urednik in vsi čitatelji «Domovine», želim vam, da bi vas vse božični mož obiskal z najlepšimi darili. Želim enako tudi staršem, vsem sorodnikom, prijateljem in sotrpinom rudarjem, da bi vsi skupaj veselo prepevali pri božičnem drevescu, v novem letu pa bili srečni, zdravi in zadovoljni ter vedno zvesti «Domovini». Karel in Valerija Trbovc.

L'Hopital (Francija). Želimo vsem bralcem in bralkam «Domovine», zlasti sorodnikom, prijateljem in prijateljicam vesele božične praznike in srečno novo leto: Arzenšek Franc (Grobello), Ignac Goručan (Grobello), Anton Zupančič (Trebelno), Alojz Bizjak (Brezje pri Krškem), Andrej Lovrač (Peče).

Puy de Dome (Francija). Dovolite, g. urednik, še nam malo prostora, da se zopet enkrat oglasimo v naši ljubi «Domovini», saj smo prav zadovoljni z njo, ker nam za tako skromno naročnino prinaša raznovrstne novosti iz naše domovine in zraven tega še prav zanimive povesti. Zato jo vedno težko pričakujemo. Slovenski rudarji, ki smo bili zaposleni pri TPD v rudniku Huda jama in smo se tam naveličali pretežkega dela, smo se letos meseca avgusta odločili, da gremo v tujino, da bi si malo laže služili svoj vsakdanji kruh. No, in prišli smo v kraj, da smo še dosti zadovoljni. Seveda je tuda tudi tukaj trdo delati, življenje imamo le lepše kakor smo ga imeli prej. Čeprav smo tuji, nam gredo vendar gospodje še dosti na roko. Slovenci imajo tukaj povsod radi, ker so vestni in pridni delavci. Želimo vesele božične praznike ter srečno novo leto vsem našim sotrpinom čitateljem in čitateljicam «Domovine», posebno pa slovenskim fantom in dekletom pošiljamo tople pozdrave: Span Martin, naročnik (Sevnica), Seme Franc (Rimske Toplice), Trbovc Andrej in žena (Laško), Brečko Anton (Sv. Lenart pri Laškem), Bukušek Franc (Sv. Jurij ob južni železnici), Zagore Jože (Krško), Uranko Andrej (Kalobje pri Celju). Živela naša «Domovina»!

Linthal (Francija). Srčne podrave pošiljamo vsem slovenskim fantom in dekletom k božičnim praznikom ter jim želimo srečno novo leto: A. Rečnik in K. Bračič iz Ponikve.

Crevecoeur (Francija). Cenjeni gospod urednik! Prosim vas, sprejmite par vrstic v našo priljubljeno «Domovino». Predvsem Vam hočemo na kratko razodeti naše delavske razmere v Franciji. Nahaja se nas tukaj v severni Franciji par Slovencev na farmi pod imenom Bonne Enfance. Prišli smo sem s transportom v lepi nadi za boljšo bodočnost, a ni tako, kakor smo mislili. Naše pismo naj bo v svarilo vsem, ki nameravajo sem na kontrakt, ker pod kontraktom je slaba plača. Po izvršenem kontraktu se nadejamo boljših dni, če nam bo ljubi Bog dal zdravje. Hrana je prav dobra, toda zanjo plačamo polovico svojega zaslužka. Vreme imamo zelo neugodno. Vsak dan dežuje in hudi viharji brijejo. V zabavo nam je naš nam priljubljeni časopis «Domovina», ki jo vsako nedeljo prejmemo in jo prečitamo od kraja do konca, ker nam prinaša iz našega kraja novice in lepe romane. Prihodnje leto se zopet vrnemo v našo milo domovino.

Francoska je dežela krasna, bogati tukaj so ljudje, a nam po mili naši zemlji se žalostno oči solze.

Francoska so dekleta lepa, lepših od slovenskih ni. Le cvetje iz vrtov domačih lepo prijetno nam diši.

Ko bo napolnil evneti maj vsi vrnemo se spet nazaj.

Končno vsi najlepše pozdravljamo vse bralce in bralke «Domovine» in želimo našim dragim vesel božič in srečno novo leto: Jože Saje (Globočdol pri Mirni peči), Franjo Horvat (Sv. Urban pri Strigovi) in Franc Prebil (Ljubljana).

Waterschei (Belgija). Slovenski fantje in dekleta želijo vsem slovenskim fantom in dekletom vesele božične praznike in srečno novo leto, da bi ga zdravi praznovali: Alojz in Karel Hočvar (Impolje pri Studencu), Franjo Andrvina (Impolje pri Studencu), Franjo Erjavec (Dole pri Litiiji), Alojz Zupančič (Leskovec pri Krškem), Ivan Turšič (Raka), Alojz Krašovec (Raka).

Eysden-Ste. Barbe pri Limburgu (Belgija). Iskrene pozdrave pošiljamo vsem prijateljem in znancem, čitateljem in čitateljicam «Domovine», obenem pa jim želimo vesele božične praznike in srečno novo leto 1930.: Alojzij Wallner (Gornji Gabernik pri Poljčanah), Ivanka Wallner in Feliks Fakin (Sv. Križ pri Litiiji), Jurij Strah (Gornji Gabernik pri Poljčanah), Ivan Podpadec (Trebnje), Leskovšek Franc (Prevorje), Blaž Muc (Kojnice), Rudolf Gunšek (Sevnica), Matija Germič (Sv. Lovrenc na Pohorju), Martin Marinič (Sveti Peter), Jurij Mrak (Fužine), Ožbolt Ciril in Jožef Bebar (Prezid pri Rakeku).

Antwerpen (Belgija). Najlepše pozdrave pošiljamo vsem Slovincem: Franc Gobec (Kostreznica), Janez Zučko (Buče) in Ulašič Matija (Dragatuš). Voščimo vam vesele božične praznike in želimo obilo sreče v novem letu.

Winterslag pri Limburgu (Belgija). Pristrčne pozdrave pošiljamo fantje iz Belgije fantom in dekletam, možem in ženam: Stanko Orač (Sladka gora), Lubej Jožef (Sladka gora), Zalokar Franc (Kostreznica), Zobec Ivan (Kostreznica), Tone Taks (Sladka gora), Lojze Hudolin (Sladka gora), Miha Fajs (Sladka gora), Bratuša Roman (Sladka gora).

Juzille. (Belgija). Vsem slovenskim fantom in dekletom, možem in ženam, prijateljem in znancem želimo vesele božične praznike in srečno novo leto: Franjo Golež (Ponikva ob južni železnici), Viktor Bračko (Ponikva ob južni železnici), Jožef Šuc (Šmarje pri Jelšah), Andrej Šovinc (Šmarje pri Jelšah), Franjo Pevec (Šmarje pri Jelšah), Ivan Zovec (Sv. Vid pri Grobelnem), Karel Žibet (Brezice).

Lintfort (Nemčija). Prosimo za malo prostora v ljubi «Domovini», ki nam prinaša novice iz domačih krajev. Pristrčne pozdrave pošiljamo vsem bralcem in bralkam «Domovine» in jim voščimo vesele božične praznike ter srečno novo leto: Pongrac in Genovefa Horjak (Jurklošter), Jernej in Marjeta Planka (Bukovje, Slivnica), Franc in Ana Praznik (Radeče), Jože in Fani Ambrož (Javorje pri Šmartnem), Jožefa Dervovšek (Litiija), Leopold Izlakar (Čemšenik, Trojane), Ivan in Uršula Zorko (Roviše), Franc in Marija Lovrinšek (Videm pri Krškem), Franc Stropnik (Škale), Neža Zupan (Rajhenburg) in Jože ter Marija Klemenčič (Šentjanž pri Mokronogu).

Eijgelshoven (Nizozemska). Tudi iz Holandije (Nizozemske) se še vedno spominjamo na našo drago «Domovino». Fantje iz krškega sreza želimo cenjenim bralcem in bralkam enako tudi uredništvu «Domovine» vesele božične praznike in srečno novo leto: Anton Šribar, Joško Zorič, Franc Zorič, Franc Bizjak, Alojz Kregulj, Anton Levičar, Martin Erh, Martin Tomažin in Franc Drenik.

Canal Flats B. C. (Kanada). Več slovenskih fantov in žensk se nas nahaja v tem kraju. Sedaj se približujejo božični prazniki in novo leto, a mi mislimo na naše lepe slovenske kraje in se spominjamo naših slovenskih deklet, fantov, žen in staršev, katerim želimo vesele božične praznike in srečno novo leto: Marko Šterk (Nemška Loka), Franc Udvard (Št. Jernej), Toni Mojštrovič (Šent Jernej), Franc Kovač (Trava), Karel Kovač (Trava), J. Šterk (Nemška Loka).

Garson (Kanada). Večkrat sem se že namenil, da napišem par vrstic iz naše naselbine v Garsonu. Tu je rudnik niklja, kjer je zaposlenih okrog 400 delavcev, med njimi nas je približno 80 Slovencev, skoro samih mladih fantov. Sedaj upamo, da bomo kmalu imeli med nami »cobcť. — Pred letom je tu umrl naš rojak Lojze Sever, a imeli smo prav žalosten pogreb. Kar srce nas je bolelo, ko smo se spomnili na dom, kako je vse lepo v redu pri pogrebu. Tukaj pa niti duhovnika ni,

Strah pranja

je za vedno pregan, ako perete z Schichtovim RADIONOM. Način je povsem enostaven in udoben:

1. Običajno namakanje preko noči.
2. Raztopiti Schichtov RADION v mrzli vodi in perilo 20 minut prekuhati.
3. Perilo najprvo v topli, nato večkrat v mrzli vodi dobro izplakniti.

En sam poskus in uverili se bode, da tako lahko, poceni in varčno pere samo

Schichtov
RADION

namo. — Pred letom smo si ustanovili podporno društvo, ki nam pride v pomoč v naših neizgovornostih. Društva nimamo še v naši okolici. Posebno bi si želeli pevskega društva. — Voščimo vam vsem skupaj vesele božične praznike in srečno novo leto, uredništvu pa želimo mnogo novih naročnikov za leto 1930.: Lovro Bregar (Krka), Janko Seme (Krka), Anton Hočvar (Krka), Stanko Skufca (Krka), Franc Kotar (Velika Loka), Toni Gliha (Velika Loka), Viktor Bukovec (Trebnje), Franc Dragone (Trebelno), Ivan Habinc (Mirna), Franc Smrke (Mirna), Franc Rebernik (Mirna).

Bradley (Kanada). Po dolgem času se spominjamo na vas, predragi rojaki, ki ste od nas daleč v stari domovini. Zaposleni smo v rudokopu, kjer se nahajajo različne rude: cink, nikelj in precej je tudi zlata. Zaslužio precej dobro, tako da smo zadovoljni. Samo to nas žalosti, da nimamo naših lepih slovenskih deklet. Upamo pa tudi, da bomo mi prišli do tega, da se bodo tudi naše slovenske naselbine razširile. Slovencev je tu precejšnje število. Za kratek čas zaokrožimo včasih lepe slovenske pesmi. Sedaj se pa spominjamo na vas, dragi starši, bratje in sestre, bralci in bralke «Domovine». Ker se bližajo božični prazniki, vam želimo vse najboljše. Obilo sreče v novem letu! Franc Kožar (Dol. Pirosca), Karel Nagy (Bušča vas), Jože Kraljič (Kremenca), Josip Novak (Vrh pri Hinjah), Ivan Jeršič (Pišce pri Brežicah), Anton Kalin (Cerklje ob Krki), Ivan Repovž (Mirna pri Mokronogu).

Buenos Aires (Argentina). Cenjeni g. urednik! Slovenski fantje, ki se nahajamo v daljni Argentini, vas prosimo, da nam daste malo prostora v vašem listu. Vesele praznike voščimo vsem bralcem in bralkam «Domovine», posebno pa belokranjskim fantom in dekletom: Jože Macele, Janez Molek, Leopold Krašovec, Anton Kokalj, Janez Klemenčič, Anton Macele, Ladislav Ličko, vsi iz Metlike.

Buenos Aires (Argentina). Vesele božične praznike in srečno novo leto želimo staršem, bratom, sestram, sorodnikom in prijateljem, posebno čitateljem in čitateljicam slovenski fantje iz daljne Argentine: Jakob Mere in Franc Drevenšek (Leskovec), Jakob Strmšek in Janez Brenel (Sveti Lovrenc na Pljuškem polju), Franc Intihar, Anton Ivančič in Janez Lesjak (Apače) in Ludovik Lesar (Ptujška g.),

Rosario (Argentina). Po dolgem času se zopet malo oglasimo v našo ljubo «Domovino». Tukaj nas je precejšnje število Slovencev, večinoma Primorcev iz okolice Gorice, jugoslovenskih državljanov nas je bolj malo. Zaposlebi smo po opekarnah v okolici Rosario, kjer je 186 opekarn. Delo je precej težko in umazano, pa nič ne dé. Ne strašimo se dela, ker se zasluži precej dobro. Kljub temu nam ne ugaja nič ta kraj. Med delom nam nešteto krat pobite naše misli domov k našim dragim in loti se nas domotožje. Tu nas je več naročnikov našega lista «Domovine», ki jo vedno z veseljem čitamo in le v njem izvemo dosti novic iz naših ljubih krajev ter zanimivosti iz vsega sveta. S tem se kratkočasimo. Bližajo se božični prazniki in spominjamo se preteklih praznikov, ki smo jih veselo praznovali v svoji ljubi domovini v družbi staršev, bratov in sester. Upamo, da jih bomo tudi tukaj praznovali prav dobro in veselo v mislih na vas, domačine. Skupaj v veselji slovenski družbi. Želimo dragim bralcem in bralkam našega lista «Domovine» vesele božične praznike in obilo sreče v novem letu 1930: Jožef Grahek (Vojna vas pri Črnomlju), Alojzij Prinčič (Fojana), Franc Simčič (Fojana), Ivan Ambrožič (Hruševlje), Franc Mavrenčič (Krmin), Ludovik Prinčič (Fojana).

Mendoza (Argentina). Vesele božične praznike in srečno novo leto voščimo iz Mendoze vsem čitateljem in prijateljem «Domovine». Anton Kočevar (Rosalnica pri Metliki) in Karel Kukanja (Trst). Daleč od rodne grude se spominjamo lepih večerov, ki smo jih prejšnja leta preživeli v krogu svoje rodbe, sorodnikov, znancev in prijateljev. Žal, si letos ne moremo seči v roke, ker smo vas zapustili in se podali v daljni svet za zaslužkom. Kakor pravijo, je Slovencev v Argentini okoli 10.000, a vendar se le redko oglašamo v časopise. Zato prosimo sedaj za malo več prostora v «Domovini», iz katere izvemo toliko lepega in novega iz naših krajev. Tukajšnje mesto Mendoza se nahaja v notranjosti republike. Nas Slovencev je tukaj prav malo. Svojih domačih običajev in navad tudi tu v tužini ne pozabimo in si ob pristnem vincu zapojemo mars katero slovensko. Zadnjo predadventno nedeljo se je poročil tukaj Slovenec g. Janez Vrtnjak z gđ. Heleno Bizelakovo, oba iz Primorja. Imeli smo pravo kranjsko «obceto», na kateri je sodelovala slovenska harmonika g. Antona Kočevarja. Novoporočencema želimo obilo sreče in zadovoljstva. — Naj ob tej priliki še malo opišem čitateljem to našo deželo, ki gotovo zanima zlasti tiste, ki mislijo na izseljevanje. Argentina je po ozemlju zelo velika država, ki je razdeljena v več provinc (pokrajin), in vse imajo sedež v Buenos Airesu, glavnem mestu republike Argentine, v kateri ima vsak tujec enake pravice z domačini, le voliti ne more, dokler ne postane državljan. Državljanstvo pa z lahkoto doseže vsakdo po dveletni dobi bivanja v deželi. Argentina je zelo malo obljudena, čeravno je rodovitna. Mnogo je sploh neobdelane zemlje. Gospodarstvo Argentine sloni predvsem na kmetijstvu in je zato odvisno od vsakoletnega pridelka, ki ni dve leti enak. Podnebje v tej veliki državi je prav različno, skoro v vsaki od 14 velikih provinc drugačno, zato se v raznih krajih bavijo z različnimi pridelki. Na primer Buenos Aires ima podnebje kakor Italija, samo da ni tako mrzle zime. Zato prideluje žito in koruzo. Provinces Cordoba je glede burje podobna Krasu na Primorskem, zato se tamkaj ljudje bavijo mnogo z živinorejo. Kar se pa tiče podnebja v Mendози, ga ne moremo nobeni državi v Evropi primerjati. Tu vetrov in burje skoro ne poznamo. Dežuje le redko, v letu tri ali štirikrat po en dan. Zato pa se tukaj ne zanašajo na dež, temveč imajo napeljavne iz bližnjih rek umetne kanale naravnost v vinograde, katerih produkcija znaša letno (povprečno računano v srednji letini) na hektar vinograde 200 kvintalov prvovrstnega grozdja. Zato je pa tukaj grozdje po 4 pese kvintal. Ob priliki vam pošljemo slike vinogradov.

Sao Paulo (Brazilija). Tudi v Braziliji nas je nekaj Slovencev, ki mislimo na našo milo domovino in želimo vesele božične praznike in srečno

ново leto vsem bralcem in bralkam «Domovine»: Tomo Kovačič (Gorjanci), Karel Gajšek (Rogaška Slatina), Tomaž Varda (Višnja gora).

DOMAČE NOVOSTI

* **Poklonitvena deputacija iz Slovenije.** Do zadnjih dni je bilo ljubljanskemu županu dr. Pucu prijavljenih 81 občin iz Slovenije, ki se kot deputacija občin iz Slovenije poklonijo v januarju Nj. Vel. kralju Aleksandru I. Dan poklonitve še ni javljen iz Beograda. Deputacija bo štela nad 200 županov in občinskih odbornikov.

* **Proslava 40-letnice socialnega zavarovanja.** Letos poteka 40 let, odkar sta stopila v veljavo na ozemlju sedanje Dravske banovine zakon o bolniškem in zakon o neugodnem zavarovanju. Uveljavljanje obeh zakonov je bilo nedvomno vreden socialno kulturni dogodek, ki je odločilno vplival na nadaljnji razvoj gospodarske in socialne politike. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je slovesno proslavil ta jubilej v soboto v uradovi dvorani v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 20. Lep pregled in nazorno sliko o poslovanju urada je nudila razstava, ki jo je priredil urad v soboto in nedeljo v dvorani urada. Razstavljene so bile slike uradovih ambulatorijev ter ostalih zdravstvenih naprav, razni statistični pregledi, grafiki o gibanju članstva in obolenjih, pregled raznih dajatev članom ter drugih izdatkov socialnega zavarovanja.

* **Književna nagrada Vodnikove družbe.** Odbor Vodnikove družbe razpisuje nagrado 5000 Din za najboljšo povest, zajeto iz sedanjosti ali pa iz naše zgodovine. Delo ne sme presegati 7 do 8 tiskanih pol. Rokopis je treba predložiti odboru najkasneje do 31. marca 1930. Povest mora biti pisana na stroju brez pisateljevega imena. Svoje ime naj pisatelj napiše na poseben listič in ga priloži rokopisu v zaprti koverti, na kateri naj bo napisan naslov povesti. Nagrajeno povest priobči nato Vodnika družba. Pisatelj dobi seveda poleg nagrade še tudi običajni honorar.

* **Število Slovencev v Zedinjenih državah in njihovi poklici.** Po najnovejših podatkih biva v Zedinjenih državah Severne Amerike 665.000 Jugoslovenov, ki so v večjih in manjših skupinah razkropljeni po vseh krajih Zedinjenih držav. V tem številu je vračunanih okroglo 150.000 Slovencev, 160.000 Srbov in 135.000 Hrvatov. Slovenci imajo danes v Zedinjenih državah deset podpornih zvez, ki štejejo 127 društev in 136.514 organiziranih članov. Najmočnejša podporna organizacija v Ameriki je Slovenska narodna podpora, ki šteje 672 društev z 61.000 člani ter ima nad štiri milijone dolarjev imovine. Na čelu te organizacije stoji že deset let vztrajni narodni borec Vincenc Cajncar. Širom Zedinjenih držav imajo Slovenci 57 Narodnih domov, katerih vrednost se ceni na okroglo pet milijonov dolarjev. Osnovali so si 27 moderno urzjenih knjižnic in čitalnic. Razen tega imajo naši rojaki v Ameriki 18 svojih časopisov, 12 dobro urejenih tiskarn, 4 lastne denarne zavode in deset konsumnoproductivnih zadrug. Izmed Slovencev je 17 lastnikov paroplovnih agentur. Večinoma so Slovenci zaposleni v železnih, bakrenih in premogovnih rudnikih, bavijo pa se tudi z izdelovanjem lesnih izdelkov in s kmetijstvom. Približno 5000 Slovencev je samostojnih trgovcev, nekaj pa tudi tovarnarjev pohištva in klobučarjev. Iz svoje srede so naši ameriški rojaki dali 37 zdravnikov, zobnih zdravnikov in kirurgov, 11 profesorjev ter 68 učiteljev in učiteljic, mnogo inženjerjev in pravnikov. Znatno število mlajšega naraščaja zavzema lepe položaje v bančnih in industrijskih podjetjih. Slovenci v Ameriki pa so dali tudi lepo število pisateljev in umetnikov in v par letih bodo ameriške univerze poslale v javnost nad tisoč pet sto slovenskih inteligentov.

* **Amerikanski Slovenci obiščejo Jugoslavijo.** Slovenska narodna podpora v Zedinjenih državah Severne Amerike priredi prihodnje

leto v treh skupinah velik izlet ameriških Slovencev v staro domovino. Prva skupina odplove iz New Yorka 28. maja 1930. z brzim parnikom «Aquitania», druga skupina 28. junija z «Mauretania», tretja pa 7. julija z «Aquitania». V Ameriko se vrnejo zopet v skupinah. 13. avgusta, 23. avgusta in 30. avgusta. Iz New Yorka do Pariza bo trajala vožnja samo šest dni.

* **Enodnevni tečaj za poblahtnjevanje kovanja v Stari Loki.** Poleg zastopnikov starološke Kmetijske zadruge in lepe udeležbe kmečkih gospodarjev iz Stare Loke in malone vseh bližnjih vasi se je vršil predzadnji nedeljo dopoldne v Vinklju pri Logondru lepo uspešni tečaj za cepljenje kovanja domačega kovanja z maroniem za dosego plemenite sadne vrste. Predavanje je vodil oblastni šolski referent v p in predsednik ljubljanskega Sadjarskega in vrtnarskega društva g. Josip Strekelj. Za udeležence je bilo pripravljenih dokaj kovanjev cepičev in zadostno število dvoletnih in večletnih do 20 cm dolgih mladik z lubom za pripravo podlage. Vodja tečaja g. Strekelj je uvo doma podčrtaval, da se je cepljenju kovanja, ki ga je v naših gozdovih povsod dovolj, posvečalo vse premalo važnosti. Ta panoga kmetijstva se je le preveč zanemarjala in se gojitov kovanja ni dvigala do višine, ki je svoj po gospodarskih vidikih zasluži. Ne samo, da se stroški cepljenja skoroda krijejo z enoletnim izkupičkom prodanega plodu, bi pametna izraba kovanja nudila lastnikom trajne materialne dohodke. Sad se ne bi uvažal iz tujih krajev in bi lahko naša dežela služila kot tržišče pokrajinam, ki jim podnebje in zemlja ne dopuščata uvedbe te kmetijske panoge. Treba je le resnega začetka, vztrajne volje in v teku nekaj let bodo naši gozdovi kmečkim gospodarjem vir lepih dohodkov. Naši kraji so kakor nalašč, da se napredka željni gospodarji uveljavijo s precepitvijo kovanja in utrnejo pot ledini s svojim zgledom. Poskusi na ljubljanskem Rožniku, v Črnomlju, Metliki, Dragatušu in drugod so se izvršno obnesli. Ugodno je, da cvete kovanji v pozni pomladi in mu zato pomladanske megle ne morejo škodovati. G. Strekelj je nato prikazal na praktičnih vzgledih način dvoje cepljenja: zalubno in piščalno, ki se ga udeleženci tečaja zaradi enostavnosti kaj hitro doumeli, še posebno, ko so s cepilnimi noži, cepiči in podlogami praktično preizkusili oba načina požlahtnjevanja. Po skoro triurnem vežbanju se je tečaj v zadovoljstvo udeležencev uspešno zaključil.

* **Izseljevanje iz Julijske Krajine.** Cerkljanska mladina se vedno bolj izseljuje. Nedavno sta odšli dve skupini fantov v Belgijo, privlačijo pa se na odhod še štiri skupine. Iz Zadloga pri Črnem vrhu je odšlo v tužino te dni sedem mož in fantov. Sledili jim bodo še drugi. Iz St. Vida pri Vipavi je odšlo v Argentinijo že 30 domačinov. Sedaj se odpravlja tja nekaj deklet.

* **Zamenjavo kolkov lahko izvršujejo samo državne blagajne, nikakor pa ne trafikantje in trgovci, ki imajo zaloge.** Mnogokrat se primeri, da katera stranka kupi pomotoma kolek večje vrednosti, a potrebovala bi za to vsoto več komadov manjših kolkov. Ta pomotoma kupljeni večji kolek se ne more potem enostavno zamenjati pri prodajalcih za manjše kolke, temveč edino pri državnih blagajnah za prodajo taksnih vrednosti, in sicer z odbitkom 2 % za izdano provizijo prodajalcu. Ker obstoji v tem smislu stroga naredba državne monopolne uprave, se na to opozarjajo prodajalci in kupovalci.

* **Visoko starost dosegla, ker ni pila alkoholnih pijač.** Dne 15. t. m. je umrla na Drami pri St. Jerneju najstarejša žena v župniji, 92 let stara zasebnica Marija Baničeva. Zanimivo je, da vse

svoje življenje ni uživala alkohola, in to v vinorodnem kraju, ko je imela vsak čas priliko za to. Brez vina se torej da dočakati dolgo življenje. Imenovana je kljub veliki siromaštvini dočakala visoko starost.

* **Umrila je na Polzeli v starosti 64 let** splošno znana in priljubljena posetnica in gostilničarka ga. Antonija Orešnikova Pokojnica je bila znana narodnjakinja. Plemeniti pokojnici bomo ohranili trajen spomin, žalujočim ostalim pa izrekamo iskreno sožalje.

* **Ječmenov klas**, še nedozorel, nam je poslal prijatelj »Domovine« g. Anton Mežnar s Polzele. Utrgal ga je te dni v Založah pri Polzeli. Tudi igra narave v letošnji jeseni, ki je bila dolgo časa izredno topla.

* **Grozen potres neznano kje.** Observatorij prof. dr. Belarja pod Triglavom je predzadnji torek ob enajstih zabeležil več močnih sunkov potresa v daljavi približno 10 000 kilometrov. Potres je trajal štiri ure. To je bil najmočnejši potres, kar jih je omenjeni observatorij zabeležil v zadnjih desetih letih.

* **Slaba vinska kupčija v Istri.** Z vseh strani vinorodne Istre se čuje enaka pritožba, da ni vinskih trgovcev. Letošnja kapljica je izvrstna ali kam jo prodati? Cena vinu je nizka, od 1 lire do 1 lire 20 centesimov za liter. Trud in stroški za vinograde letos ne bodo plačani.

* **Prvi sneg** ki bo menda obležal, je padel v noči od četrtega na petek menda po vsej Sloveniji.

* **Škratinka ponehava.** Iz Selc nad Škofjo Loko poročajo, da je začela škratinka polagoma ponehavati. Šolski pouk se še ni pričel in bo bržkone šola zopet odprta v novem letu.

* **Nesreča pri nalaganju hlodov.** Te dni se je zgodila v Kandršah nezgoda, ki je težko poškodovala 18letnega Stenka Silvestra, lesnega delavca. Z domačimi je nalagal Stenko hlode na voz. Delavcem se je zaradi nastopajoče teme že močno mudilo. Na zadnjem vozu je bilo še nekaj prostora, zato je menil voznik: »Še ta' e voz naložimo, potem bo pa za danes dovolj!« Tudi Stenko je menil tako. Naglo so postavili kole in so valili hlode na voz. Ko so nalagali že zadnjega, niso zaradi teme zapazili, da je pod hlodom postavljeno bruno. Nesreča je baš tu iskala svoje žrtve. Ko so dvignili hlod, da ga zvalje na voz, jim je zdrčal iz rok. Hlod je padel na bruno, ki ga je vrglo v močnem loku v zrak. Bruno je priletelo delavcu Silvestru ravno na obraz. Oster rob ga je udaril z največjo silo na nos. Hipoma je bil mladi Stenko ves krvav. Čutil je grozne bolečine, zato so ga odpeljali v Litijo k zdravniku. Zdravnik je nudil ponesrečenemu delavcu takoj svojo pomoč. Izpral mu je rano ter mu je odstranil iz kože štrleče kosti. Poškodovanega mladeniča, čigar nezgoda je kaj resna, so odvedli nato z vozom v domačo oskrbo. Stenko je bil na glasu kot zelo marljiv ter vesten mladenič, zato je nesreča, ki jo je zadobil pri delu, vzbudila v vsej soseski veliko pomilovanja.

* **Nesreča.** Pri Brestnici so se hlapcu Francu Lešniku splašili konji. Nesrečnik je padel pod voz ter si zlomil desno nogo. Prepeljali so ga v mariborsko bolnico.

* **Nevarni požar v Melju.** Te dni zvečer je začelo goreti v leseni baraki pri bivši Hutterjevi predilnici v Melju. Ogenj se je naglo razširil in bila je velika nevarnost, da objame tudi tvorniško poslopje z velikimi zalogami. Vestnim gasilcem se je po dolgotrajnem in trudapolnem gašenju posrečilo, da so ogenj omejili. Pri gašenju so sodelovala tudi gasilna društva iz Pobrežja in Studencev. Baraka je pogorela do tal. Ker ni bilo v baraki nobene peči, je verjetno, da je bil ogenj podtaknjen.

* **Smrtna nesreča v vlaku.** V soboto 14. t. m. zvečer se je pripetila pri Hrastniku huda nesreča v vlaku, ki je zahtevala smrtno žrtev. Trgovski potnik Vinko Sever z Viča je hotel med vožnjo prestopiti iz enega voza v drugega. Iz neznanih okoliščin pa je padel na mostičku. Zlomil si je obe nogi, eno roko in dobil zelo hude rane

na glavi. Prepeljar je bil v trboveljsko bolnico, kjer pa je podlegel poškodbam.

* **Ponesrečena posestnica.** Posestnikova žena 40letna Ana Čudnova iz Iske vasi je imela opravka v Ljubljani. Domov grede je srečala na Ižanski cesti neki z lesom naložen voz in prosila voznika, če jo vzame gor. Voznik ji je dovolil, a je Čudnova pred Kobijevo žago padla z voza na tla. Pri premikanju voza ji je namreč smuknila iz rok ročna košara, ki jo je hotela Čudnova še pravočasno ujeti. To se ji je sicer posrečilo, pa je pri tem sama izgubila ravnotežje ter zgrmela pod voz. Zaradi ropotanja voznik nezdene ni opazil. Ustavil je šele, ko mu je udaril na uho krik za vozom ležeče Čudnove, ki ji je peljalo zadnje kolo čez desno nogo in jo zlomilo. Čudnovo so prenesli najprvo v bližnjo hišo, nato pa jo z rešilnim avtom prepeljali v splošno bolnico.

* **Huda nesreča zaradi splašenega konja.** Te dni zvečer se je na Breznem pri Rimskih Toplic h dogodila nesreča, katere žrtev sta bila čevljar iz Rimskih Toplic Ivan Zupan in njegov starejši sin Jože. Nesreča se je dogodila po izpovedi ponesrečenega Jožeta takole: Dopoldne sta se imenovana odpeljala s težkim vozom na kupčijo na Dol pri Hrastniku. Po opravljeni kupčiji sta se na večer vračala zopet domov. Nekako na sredi poti, na Breznem, ju je dobitela nesreča. Pripeljala sta se na vrh velikega klanca in se spustila preko strmega brega nizdol. Ivan Zupan, ki je vodil konja, je trdno zavrnil voz. Sredi brega je zavora popustila. Voz je prišel teži z izredno brzo in konj se je spustil v dir. Oče in sin sta zadrževala, kolikor sta mogla, ko pa so sile omagale, je močan sunek vrgel Jožeta z voza ob škarp, kjer je nezavesten obležal. Istočasno pa je zdrknil z voza tudi Ivan Zupan, katerega je vlekel konj v besnem diru po bregu. Nato pa ga je vrgel ob kamenito pregrajo, kjer je nezavesten obležal. Med tem se je sin Jože zavedel, vstal in se s težavo privlekel do očeta, ki je ležal v popolni nezvesti, ves pobit po glavi, z globoko zevajočimi ranami; težko je hropel in krvavel iz ust. Ko se je Jože znatno opomogel, je poiskal pri ondotnih ljudeh pomoči, ki so spravili očeta do najbližnje hiše. Prvo pomoč mu je nudil poklicani zdravnik dr. Čede iz Laškega. Nato so ga na nosilnicah prenesli domov.

* **Vrata so ga vrgla s skednja.** Posestnik v vasi Konju nad Hotičem v litijski okolici Ivan Batis je na domačem skednju popravljaval lesena vrata. Držeč se z roko za vrata, je tolkel z drugo po železju in »bangerju«, ki je nekoliko popustil. Zatopljen v svoje delo pa Batis ni opazil, da ležejo vrata s tečaja. Ko je ponovno krepko zamahnil, so se vrata izpulala in ga potegnili za seboj. Mož je padel s skednja in nanj je priletelo še težko poleno. Kos lesa ga je udaril baš nad oči. Ko priletel z višine treh in pol metra, se je pri padcu tudi močno pretresel. Nesrečni padeč gospodarja so opazili domači. Prenesli so ga v hišo; nevarne posledice pa so se takoj pokazale. Poškodovanec je začel iz rane krvaveti, pretresel si je možgane in odpovedal mu je tudi vid. Poklicani zdravnik je odredil, da so ranjenca takoj prepeljali v ljubljansko bolnico. Nezgoda, ki je zadela Batisa, je vzbudila veliko pomilovanje. Mož je znan daleč naokrog po vsej soseski. Zaradi svoje moštosti in vzglednega vedenja je bil svoje čase župan občine Konj.

* **Nesreča pri delu.** V Levcu pri Celju je padlo pri razkladanju drevja z voza na domačem dvorišču drevesno deblo 30letnemu posestniku Janezu Kavaljerju na levo roko in mu popolnoma zmečkalo vse prste in dlan do zapestja. Zdravniško pomoč je moral poiskati v bolnici.

* **Nesreča v tovarni »Titan« v Kamniku.** Te dni se je zgodila v tovarni »Titan« nesreča, ki bi lahko zahtevala večje človeške žrtve. Vršil se je pregled in kolevčacija novopostavljenega Dieslovega motorja. Motor je že nekaj časa brezhibno deloval, ko je naenkrat nastala silna defonacija. V prostoru, kjer je stal motor, sta v kritičnem trenutku bila uradnika tovarne g. Srak in Pirc ter ključavničar in strojnik. Iz do sedaj še neznanega vzroka se je razletela jermenica v več

kosov. Del jermenice je zadel g. Vladimira Sruka z vso silo v levi bok, dočim so ostale tri osebe nepoškodovane. Strojnik je takoj ustavil motor, ne da bi vedel, kaj se je zgodilo. Po nekaj korakih se je g. Srak zgrudil na tla, vendar je bil še pri zavesti. Ponesrečenca so takoj z avtom, v katerem se je pripeljala komisija, odpeljali k zdravniku v Kamnik, ki je ugotovil notranje krvavitve. Gosпода Sruka so izročili v domačo oskrbo. Nesreči, mogoče tudi smrti, je za las ušel uradnik g. Pirc, ki se je sklonil ravno v hipu, ko je v smeri nanj letel odlomljen del jermenice. Zaradi katastrofe je nastala v zidu zelo velika luknja, ki jo je povzročil ali kak kos jermenice ali pa 20 cm širok jermen, ki je bil tudi prerezan. Vzrok nezgode bo skušala najti komisija iz Ljubljane. Stanje Sruka ni smrtnonevarno. Sruku želimo skorajšnjega okrevanja.

* **Avtomobilska nezgoda.** Ko se je te dni zvečer vračal avtomobilist Slavko Komel s poslovnega potovanja iz Zgornje Kungote po tako zvani Dolgi dolini proti Mariboru s svojim tovrnim avtomobilom, mu je prišel nasproti kmečki voznik, ki je vozil trdovratno po levi strani ceste. Ker je bil tudi brez luči, ga je opazil avtomobilist šele v zadnjem hipu in je z vso silo zavrl vozilo. Posledica je bila, da je zadnji del Komelovega tovornega avtomobila zdrsnil v tri metre globok jarek in z avtomobilom tudi g. Komel sam, ki si je k sreči raztrgal le suknjo, dočim se je pri avtomobilu zlomila os. Avtomobil se je zaril v zemljo tako globoko, da so reševalna dela trajala ves dan.

* **Nevarni tat in vlomilec.** Po okolici Ljubljane in v kamniškem okraju se potepa že nekaj tednov izredno drzen vlomilec, ki ga orožniki zaman zasledujejo. Je to baje okrog 30letni mož, ki se vozi najraje s kolesom in prihaja zdaj v to, zdaj v drugo vas. Navadno se prikaže pred nočjo in se zgleda v tej ali oni gostilni, kjer poprosi za prenočišče. Povsod skoro je gostoljubno sprejet, kar pa neznanec slabo poplača. Ponoči izgine, z njim vred pa ta ali ona vrednost. Drzni vlomilec, ki je imel v vseh primerih srečo, je izginil vedno brez sledu ter se je spet pojavil naslednji dan daleč proč od kraja, kjer je bil na poslu preteklo noč. Pred nekaj dnevi so je drzni svedrovec pojavil v gostilni Franceta Vidaliča v Domžalah. Zjutraj, ko so hiteli domači po poslu, je ugotovila gostilničarka, da je bilo ponoči vlomljeno v stanovanjske sobe, odkoder je tat odnesel zlato zapestno uro, par uhanov, dragocen prstan z briljanti, zlato ovratno verižico, nekaj cekinov in več drugih dragocenih predmetov. Isti tat je obiskal že prihodnjega dne gostilno Marije Gregorinove v Trzinu. Vdrl je v stanovanjsko sobo, vzel zlato uro in nekaj drobiža, nato pa je izginil brez sledu. Orožniki, ki so bili o vlovu takoj obveščeni, so se podali v vse okoliške vasi na zasledovanje, vendar brez uspeha.

* **Vlom v gostilno.** V noči med četrtnikom in petkom so neznani tatovi vlomili v gostilniške prostore gostilne »Pri mostu« na Bregu pri Celju. Popili so nekaj rdečega vina, 8 litrov vina so pa odnesli s seboj. Natakariji Angeli Škofca so vzeli popolnoma nov plašč, dalje par sto različnih cigaret, dva in pol litra žganja, paket vžigalic ter za okrog 100 Din drobiža. Poskušali so vlomiti tudi v klet, posrečilo pa se jim je odpreti le prva kletna vrata, dočim drugi niso mogli. V kuhinji so vzeli zavoj blaga, ki ga je tamkaj shranil prejšnji večer neki delavec. Tudi kuharici niso prizanesli in so ji ukradli volneno zimsko jopico. Za vlomilci še ni sledu.

* **Trije uboji.** Vsa ptujska okolica je pod vtisom dveh ubojev, ki sta bila izvršena te dni, eden pri Sv. Urbanu, drugi pa v Krčevini pri Ptuj. Prva žaloigra se je odigrala predzadnjo soboto zvečer. Zakonca Elizabeta in Janez Alt se že dalje časa nista razumela. V soboto je prišel mož precej pijan domov, začel se je z ženo prepirati ter jo med prepriom večkrat udaril s krampom po glavi, da ji je prebil lobanjo. Nesrečna žena je poškodbam kmalu podlegla. Zverinskega moža so orožniki aretirali. Pravi vzrok zakonske žaloigre še ni znan. — Blizu občinske hiše v Krčevini

so se te dni stepli fantje Posestnikov sin France Krepel iz Krčevine je obležal mrtev na bojišču, enega pretepačev pa so hudo ranjenega prepeljali v ptujsko bolnico. Orožniki so aretirali več fantov ter jih izročili sodišču — Tretji uboj je bil izvršen v Turnišču pri Ljutomeru. Ko je prišel posestnik Barbarič na dvorišče čevljarja Horvata, ga je ta brez povoda zmerjal Barbarič se je razjezil in oplazil čevljarja čez pleča. Čevljar pa je bliskoma potegnil iz žepa krivce, skočil k Barbariču in mu prerezal goltanec. Nesrečni posestnik je bil takoj mrtev, ubijalec so pa aretirali orožniki.

* Drzen roparski napad. Predzadnjo nedeljo je doživela vasica Sv. Trojica v občini Brezovici v okolici Domžal strašno razburjenje. Okrog 20. so prišli v omenjeno vas trije mladi moški, ki so odkorakali naravnost v gostilno «pri Bleku». V gostilni se takrat ni nahajalo gostov. Neznanci so posedli okrog mize in zahtevali prav v rokovnjaškem tonu jedi in pijače. Vedli so se tako nasilno, da sta jim gostilničar ter gostilničarka postregla že iz strahu. Neznanci so si pozeleli najprej žganja. Gostilničarka jim je morala nato postreči s klobasami in raznimi drugimi dobrotami, ki jih je premogla domača kuhinja. Ko so se neznanci že pošteno pogostili, sta odšla dva ven na dvorišče, kjer sta stala nekaj časa v živahnem pogovoru. Menila sta pač, da ju nihče ne sliši, kar pa ni bilo res. Gostilničarjeva žena, ki od neznancev ni pričakovala ničesar dobrega, se je skrila nekje v bližini in se pri prisluškovanju čedalje bolj tresla od groze. Rokovnjača sta se pogovarjala, da vsi trije napadejo gostilničarja in gostilničarko, ju povežejo ali ju v primeru odpora tudi ubijejo. Nadalje sta se pogovarjala o tem, da po končanem ukročenju lastnikov izropajo vso hišo. Vsa preplašena gostilničarka je slišala dovolj, zaradi česar je takoj odšla iz svojega skrivališča ter se podala k sosedu Cerarju, kjer je vsa blede povedala kaj je slišala. Sosed Cerar ji ni prav verjel, zaradi česar je odšel pred gostilno, kjer pa sta ga takoj ugledala dva rokovnjača in ga napadla. Cerar je zbežal nazaj proti svoji hiši, kjer je pograbil vile in se postavil v bran, rekoč: «Kdor se mi približa, ga prebodem!» Eden izmed lopovov se te grožnje ni prestrašil in se je takoj zaletel proti Cerarju. Ta je zamahnil, vendar je prebodel rokovnjaču le obleko. V prihodnjem trenutku mu je ta iztrgal vile iz rok in ga skušal pobiti na tla. K sreči pa je mogel Cerar še pravočasno pobegniti v hišo. Ta se je ubranil napadalcev le na ta način, da je hitro skilleal vse domače, ki so tiščali vrata, da podivjani rokovnjači niso mogli v hišo. Čez čas so se ti vrnili nazaj v Rožičevo gostilno, ki so jo našli prazno. Gostilničar in žena sta namreč pobegnili v sosedno vas in sta pokazala v hiši le triletno dete. Rokovnjači se za jokajočega otroka niso brigali, marveč so se takoj spravili na tatinski posel. Prenetali so po hiši vse, iskali denar, zraven pa pili iz polnih steklenic. Vdrli so tudi v trgovinico, kjer so našli steklenico z 12 litri žganja. Slednjič so se tako opijanili, da so vsi pospali. Okrog 1. ponoči se je zbralo pred Rožičevo hišo več ljudi, ki si prej niso upali priti v hišo. To pač zaradi tega, ker so jim rokovnjači grozili, da vse pobijejo ali postreže. Videči pa, da jih je zaradi pijanosti premagal spanec, so se slednjič nekateri vendarle opogumili in vdrli v gostilno. Tam so speče roparje z naglico povezali, nato pa obvestili o dogodku orožnike v Domžalah. Ti so spoznali v povezanih razbojnikih tri nevarne postopače iz Doba. To so: 28letni Jože Flis, ki se je vrnil šele pred kratkim iz mariborske kaznilnice, kjer je presedel 5 let zaradi uboja, 19letni France Bajčuk, tretji pa 23letni France Korošec, ki imata tudi že razne grehe na vesti. Orožniki so rokovnjače zvezali še nekoliko bolj trdno, na kar so jih ponoči odpeljali v sodne zapore na Brdo.

* Velik vlom. Po večmesečnem odmoru je bil te dni izvršen v Mariboru zopet velik vlom. To pot so vlomilci posetili stavbne prostore tvrde Rudolfa Kiffmanna v Melju. Način vloma priča, da so bili na delu dobro izvežbani zlikovci. Ko so navrtali železno blagajno, so prišli do ključa,

za drugo blagajno, iz katere so pobrali okoli 30 do 40 tisoč dinarjev ter izginili v temni noči. Vlom je prva opazila zjutraj služkinja, ki je prišla običajno na delo. Policija je uvedla obširno preiskavo.

* Nepriazen ljubimec. V Gaberju pri Celju je bil pred dnevi neki večer aretiran 20letni tovarniški delavec Jakob S., ker je neusmiljeno pretepal svojo ljubico Matildo S., delavko v Gaberju, ker mu ni hotela pomagati pri razbijanju in razgrajanju. Grozil ji je celo z odprtim žepnim nožem, katerega pa mu je odločna prijateljica iztrgala iz bojevitice desnice. Jakoc je navedel na policiji v svoje opravičilo, da je bil jezen in razburjen, ker mu je Matilda odpovedala ljubezen.

* Velik vlom v Dovjah. V stanovanje trgovke in gostilničarke Angele Prešove v Dovjah pri Cerkljah se je splazil te dni neznan tat, ki je ob času, ko domačih ni bilo doma, prebrskal vse omare. Tat je slednjič res iztaknil skrivačice, kjer se je nahajal denar in je odnesel nad 10 tisoč dinarjev gotovine. Oškodovanka je opazila tatvino že v teku večera in dogodek takoj prijavila orožnikom. Kakor se domneva, je izvršil tatvino neki okrog 25letni postopač, ki se je že nekaj časa potepal v tamošnji okolici. Tata so pričeli orožniki zasledovati.

* Nočni vlom sredi Celja. Te dni zjutraj je prišla kakor običajno v svojo delikatesno trgovino poleg mestnega magistrata v Prešernovi ulici v Celju lastnica ga. Marija Zanyjeva. Ko je stopila v lokal je prestrašena opazila, da je obiskal trgovino ponoči neznan lopov, ki je pobral iz zaklenjenega predala v prodajni miri, v katero je vlomil s pomočjo dleta, za kakih 400 Din drobca. Da ne bi stradal za praznike, je odnesel s seboj celo kuhano gnjat, več lepih sirovih gnjati, večjo množino suhega mesa ter raznih salam in klobas v skupni vrednosti 2275 Din. Kakor predrzen je bil vlomilec, dokazuje dejstvo, da je vlomil v trgovino, ki leži tik policijske stražnice in ima velika steklena okna, skozi katera bi bil mogel biti vsak trenutek zapažen in zasačen. V trgovino je vlor prispel z dvoriščne strani, kjer se je zveče, pažen skril, ko je hišnica zaklepala večna vrata, katera pa je našla zjutraj ob 4. uri. Za vlomilcem za enkrat ni sledu.

* Aretacija podjetnega sleparja. V Domžalah je povzročila te dni velikansko senzacijo aretacija 34letnega lastnika pletilnega podjetja Antona J. Po Domžalah so se na podlagi te aretacije takoj razširile govorice o velikih sleparstvih. Anton J. je bil pred leti preprost delavec, na kar se mu je lepega dne rodila misel, da se osamosvoji in prične živeti lepše življenje pletilnega podjetnika. Naselil se je v Domžalah, kjer je najel majhno hišico, nato pa si nabavil tri velike stroje na motorni, štiri manjše stroje na ročni pogon. Podjetje, ki je nastalo tako rekoč čez noč, je uspevalo prav imenitno. J. je delal na debelo in v teku časa zaposlil čez 20 delovnih moči. S svojimi izdelki je konkuriral z vsemi podjetji, kajti oddajal je blago ceneje kakor sorodna podjetja. Sprva se je zdelo to vsem popolnoma naravno, ker so si pač vsi trgovci predstavljali, da je poštenj: k in soliden podjetnik. Ko pa je zopet znižal cene svojim izdelkom in blago ponujal pvsod, so začeli v njegovo solidnost najprvo dvomiti konkurenti, slednjič pa tudi vsi drugi. Te dni je naenkrat prišlo do katastrofe in se je izkazalo, da je bil sum popolnoma upravičen. Na podlagi nekaj prijav je zahtevalo državno pravdnštvo aretacijo A. J. in se nahaja ta že v preiskovalnem zaporu. Izkazalo se je namreč, da je Anton J. nabavljal blago z Dunaja, pa tudi od drugod, vendar naročenega blaga ni nikoli plačal. Na ta način je osleparil tvrdko H. Schwarz na Dunaju v teku nekaj mesecev za vsoto 130.000 dinarjev. Prav tako je osleparil tudi še več drugih tvrdk za velike vsote. Škodo, ki gre v sto tisoče, pa je napravil tudi neki ljubljanski tvrdki. Ljudsko posojilnico je prikrajšal s svojimi sleparijami za okroglo vsoto 120.000 dinarjev. Nasedli so tudi v domžalski hranilnici in je osleparil ta zavod za okrog 150.000 dinarjev. Slednjič je iskal kredita tudi pri

nekih tvrdkah v Nemčiji, ki jih je nabril za okoli 10.000 mark. Torej pravi sleparski ptiček, ki bo delal za svoje grehe grenko pokoro.

* Dva vloma pri Kozjem. Na Ješovcu, občina Kozje, je bilo vlomljeno v žitnico posestnika Antona Klokočarja. Vlomilec je odnesel 20 srebrnih kron več lir in 1000 dinarjev. Skupna škoda znaša 1500 Din. Iste noči je bilo vlomljeno tudi pri posestniku Josipu Klobasi na Ješovcu. Tat je odnesel par novih moških čevljev, vrednih 20 Din.

* Ciganska nadloga. V Dobrepoljah se je te dni pojavila nevarna ciganska tulpa, ki je prišla s Hrvatskega. Ena ciganka se je zglasila pri posestnici Ljudmili Berdavsovi in ji prerokovala srečo. Izvabila je od lakhoverne posestnice 1000 dinarjev, svileni ruto in več drugih stvari. Ciganka, ki je bila stara okoli 35 let, iščejo oblastva.

* Prepri med očimom in pastorkom. V splošno bolnico v Ljubljano so prepeljali 21letnega Jakoba Gregorina iz Brezovice pri Domžalah. Omenjeni se je te dni sprl s svojim 60letnim očimom, in sicer zaradi družinskih razmer. Očim je namreč neprestano zalezoval Gregorinovi odrasli sestri in ju nadlegoval. Zaradi sličnih dogodkov v družini je bil prepri na dnevnem redu. Te dni pa je očim napadel svojega pastorka ter mu zagnal v desno nogo težko sekuro. Presekal mu je nogo v podkolenu in so ga morali nemudoma prepeljati v ljubljansko bolnico.

* Pri železnenih težkočah, zgagi, zmanjšanem občutku za tek, zapeki, pritisku na jetra, tesnobi, tresenju udov, zaspanosti povzroči kozreec Franc Jožefove grenčice takojšnje poživljanje zastale prebave. Zdravniška sporočila iz tropičnih dežel slave Franc Jožefove vodo kot važen pripomoček prcti grži kakor tudi železnenim ohlajenjem, ki nastopajo v zvezi z mrzlico. Franc Jožefova grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Se preden petelin zapoje

a ravnotežje v ponedeljek in vse ostale dni velja dan za dnem naša najprva skrb razumni negi te esa.

Ako želite rešiti to vprašanje pametno, t. j. jemati le ono, kar v resnici deluje, a da pri tem ni škodljivo, tedaj se morate odločiti za preizkušeno Elsa preparato.

Elsa mila zdravlja in lepote v krasnih vrstah: milo iz lilijnega mleka lilijne kreme, iz rumenjaka, glicerina, boraksa, katranova in za hitre

Po pošti 6 kom. „Elsa“ mila na izbiro stane 53 Din franko, če se denar pošlje naprej; po povzetju 62 Din.

„Elsa“ Greme-pom d. uniči e pujae starosti, odpravlja neprijetne napake (solu-ne pege, mozolje itd.)

„Elsa“ p-mada za rast las, se vedno najbolje za lase.

Po pošti 2 lonca ene ali po 1 lonec vsake „Elsa“ p-made stane 40 Din franko, če se denar pošlje naprej; po povzetju 50 Din.

„Elsa Shampoo“ krasnih p-n in vonja 3 Din 80 p
Eis donat draveka pasta za zob 1 tuba 8 Din 80p
„Elsa Srebet“ di-ora blazinica za perilo, 6 Din.

D-a za drem nogajte telo z Elsa preparati!

To pomagaj!

Dobiva se povsod! Kjer ne izvolite naročiti naravnost pr:

EVGEN V. FELLER, lekarnar,
Stubica Don'a, Elsatrg 350

Na božični večer

Sneg srebrni pada, pada,
gozd zasnežen je, livada,
mrzla burja zunaj brije,
v hiši pa prijaznost sije.

V kotu jaslice stojijo,
dečici oči žarijo;
deca v Betlehemček gleda,
v zlate sanje se zapreda.

Mi pa zremo tja v davnine
ter obujamo spomine,
ko pred hlevčkom smo klečali
prav tako roké držali.

So oči nam ugasnile,
sanje so se raztopile,
ker prešla so leta mlada...
Zunaj snežec beli pada...

A. Č.

Zimske pripovedke

I.

Kriva prisega

V kvatrnem tednu je bilo. Brdek iz Riglja je šel nekoliko natrkan domov s sejma. Precej dolgo se je zamudil; polnoč je bila ura, ko je kolovratil proti koči na Planoti.

V koči je živetaril čudak, ki so mu rekli «mrzli Jaka». Mož ni nikdar slekel svoje suknje, pa najsi je bila še tako huda vročina. Zivel je zelo skromno, dasi ni bil tako ubog, kakor se je obnašal. Ljudje so govorili, da koplje ponoči zaklade, pri čemer mu pomaga sam Bognasvaruj. Celo podnevu niso radi hodili mimo njegove koče.

Brdek pa ga je imel pod kapo, zato ni izbiral poti. Krepko je prestavljal palico in robantil nad kamenjem, ki mu je odskakovalo pod nogami. Nocoj je bil pogumen za pet enakih; ko pa je prišel do koče, mu je nenadoma zmanjkalo sape. Na oglu je opazil postavo, ki se je naglo spreminjala.

«Hudirja, zdaj pa imaš!» se je popraskal za ušesi. Že se je hotel vrniti nazaj, a se je spomnil, da tega ne sme storiti. Naprej pa si tudi ni upal, ker je prav ob poti stala prikazen, ki se je medtem že večkrat spremenila.

Najprej se mu je pokazala v podobi velikana, nato pa je videl pred sabo žival, kakršne sploh

ne živijo v naših krajih. Iz živali so prilezle dolge kače, ki so se spojile v ostudnega zmaja. Ta se je napihnil in razpočil v manjši pošasti. Vsak hip je opazil drugačno podobo.

Končno je zagledal pred sabo moža v zeleni lovski obleki. Pomignil mu je, naj se ne boji in pride mimo. Brdek ga je poslušal, a se je kmalu zopet ustavil. «Kdo pa si?» je hotel biti na jasnem. «Kaj delaš tukaj?»

«Vračujem, kar sem vzel,» mu je odgovoril.

«Kaj si pa vzel?» se mu je tresla beseda.

«Strah pred grehom...»

«Komu?» je poizvedoval preplašen.

«Mrzlemu Jaku, ko je po krivem prisegel. Zdaj mu odpiram oči, da bo vedel, kaj je naredil...»

Kakor bi trenil, se je mož spremenil v ogabnega pritlikavca in začel plesati pod oknom razdrapane koče. Pridružila se mu je četica grbecev, ki so se ostudno zvijali in glasno režali. V koči pa je tulil Jaka in odganjal pošasti.

Brdek se je na mah popolnoma iztreznil. Vzel je klobuk v roko in bežal proti domu. S tako silo se je zaletel v vrata, da jih je vrgel s tečajev.

Jaka se je prestrašenemu možu v srce zasmilil. Sklenil ga je obiskati ter se z njim pomeniti. Našel ga je na klopici pred kočo, kjer je pletel košaro. Med razgovorom ga je vprašal, ali vé, kaj se dogaja ponoči pod njegovim oknom.

«Vem», mu je priznal. «Pa nisi morda kaj videl...?»

«Videl, videl...» Brdek mu je razložil vse, kar je doživel na poti s sejma. Med pripovedovanjem ga je oblival mrzel znoj, še vedno se je tresel od groze.

Razgovor s sosedom je olajšal Jaki grozovite muke. Povedal mu je, da ima daleč tam nekje brata, ki mu je izplačal bogato doto. Kmalu nato pa je brat pogorel, tudi pobotnica je zgorjela. Tedaj je ponovno terjal doto, sodišče je zahtevalo prisego. Jaka je prisegel po krivem in bil ponovno izplačan. Brat mu je rekel pri izplačilu: «Na duši naj ti gori, ob kar si me pripravil.»

Njegove besede so se bridko izpolnile.

Zakleti srebrniki

Zaletelj si je izbral nevesto, pri kateri se je včasih delj časa zamudil. Pogovarjali so se o tem in onem, pa je minul večer in je bilo treba oditi. Pred odhodom so mu dali povesek borovih trsk, zakaj pot je bila razorana od nalivov in obraščena z grmovjem.

Hitro, kolikor je mogel, je stopal navzdol v dolino. Odtod jo je ubral po klancu in hotel zavriskati, tedaj pa se je spomnil, da je kvaterni četrtak. Ustrašil se je in pospešil korake, vedoč, da taki večeri niso za vasovanje.

Ob poti na klancu je stalo staro znamenje, kjer se je nekoč neki voznik smrtno ponesrečil. Konji so se splašili in revež je obležal mrtev pod vozom. «Mir njegovi duši!» je vzdihnil, ko je šel mimo spominske plošče.

Tedaj se mu je zazdelo, da je nekdo bolešno zastokal. Nedaleč pred seboj je zapazil človeka, ki je odložil na skalo ob poti težko vrečo. Tudi on je počival tukaj, kadar je nesel iz m'ina; skala je imela obliko klopi, na katero se je dalo prijetno nasloniti.

«Truden sem in počivam,» je spregovoril neznanec, ko je došel Zaletelj do njega.

«Lahko bi ti pomagal. Kam si pa namenjen?»

«Do Gorice in potem naprej... Daleč, daleč...»

Moža je spreletela groza. Besede so bile izgovorjene z nekim čudnim naglasom, polnim bolesti in trpljenja. Hotel ga je pogledati v obraz, pa je bil kakor senca...

«Daj, naj ti pomagam nesti,» se mu je ponudil. «Tudi jaz grem v Gorico...»

«Nesi, zelo mi boš ustregel,» je sprejel ponudbo. Visoko so se mu dvignile prsi, tako si je oddahnil.

Mož je zgrabil vrečo ter jo dvignil na hrbet. Kmalu ga je začela neusmiljeno tiščati. Sicer je bil korenjak, ki ni zlepa omagal, tu pa se je bal, da bo podlegel.

«Odkod pa si, prijatelj?» ga je vprašal, da bi se raztresel.

«S Hlanca — od tam, kjer je stal nekdanj starodavni gradič...»

Zaletelj je zagomezelo po vseh udih ob tem odgovoru. Večkrat je čul pripovedovati o tem gradu, od katerega ni ostalo drugo ko temelj, ki se komaj vidi iz zemlje. Tudi o njegovih davnih prednikih so še krožile govorice.

«Ali težko neseš?» se je smilil neznancu.

«Strašno!» je stokal pod silno težo. «Pa kaj je v tej vreči, da me tako pritiska?»

«Denar... Pristno srebro... Sami srebrnjiki...»

Zaletelj je obrisal znoj, ki mu je lil curkoma po obrazu. Čutil ni ne rok ne nog, tako ga je vse bolelo. Samemu sebi se je čudil, da je mogel še hoditi.

«Ves ta denar bo tvoj, ker ga neseš namesto mene...»

«Joj, kdaj bova še na Gorici!»

«Pravkar sva dospela. Ura je potekla — morava se ločiti... Vzemim denar, pošleno si ga za služil. Zjutraj, preden poije solnce, poškropi vrečo z blagoslovljeno vodo in reci trikrat: «Kar je zakleto, naj bo odkleto, duši pa mir in pokoj!»

V svoje veliko začudenje je stal Zaletelj res pred svojim domom. Sam ni vedel, kdaj in kako je prišel na Gorico. Čim je odložil vrečo, ga je minula utrujenost, bil je čil in krepak kakor poprej. Sedel je na vrečo in čakal prve zarje mladega jutra.

V napetem pričakovanju ga je premagal spanec. Ko se je prebudil, je stalo solnce že visoko nad gorami. O dragocenih vreči pa ni bilo ne duha ne sluha. Izginila je, ker ni izpolnil naročila, ki mu ga je dala prikazen.

III.

Pokopani zakladi

Na Vrtači je še danes nakopičena groblja — ostanek starodavne graščine, katero so uničila viharna stoletja. Prebivalci iz bližnjih vasi so videli ob razvalinah sključenega starca z dolgo sivo brado, ki se je bridko jokal. Ne samo ponoči ob strašni polnočni uri — celo podnevu se je pojavil, a je vselej zopet kmalu izginil.

Med ljudstvom so nastale različne govorice. Vse je ugibalo, kdo je ta čuden starec in kaj potrebuje. Drug drugemu so dajali pogum, a nihče se ni odločil, da bi ga nagovoril. Vsek se je bal posledic, saj so pričale pravljice, da prikazen zdobi človeka na drobne kose.

Posestnik Selan je prišel nekega večera po naključju mimo zidovja. V gozdu si je narezal trt za krova ter jo je mahnil s poveško proti domu. Na Vrtači se je ustavil. Pred njim na groblji je čepel starec in mlo jokal.

Selan ni bil bojazljivec. Prikazni se ni ustrašil, saj je šele komaj zatonilo večerno solnce. Sočutno je pogledal starca in zakašljal, da bi ga opozoril na svojo prisotnost.

«Ali vam je slabo?» ga je nagovoril, ker se ni hotel zgeniti. «Kaj pa delate na groblji med bodečim trnjem?»

«Zaklade čuvam,» mu je odgovoril z otožnim trepečim glasom. «T... opane zaklade...»

Starček je prilezel z zidovja, bila ga je sama kost in koža. Z obema rokama se je zavijal v plašč, tresel se je od slabosti. Dolga resasta brada mu je segala do pasu, proti koncu je bila spletena v kito.

«Ne boj se me, ničesar žalega te ne bom storil,» se mu je počasi približal. «Drug drugemu bova pomagala...»

«Povejte, kaj želite,» se mu je ponudil. «Tako sem pripravljen začeti.»

«Ako me rešiš, boš dedič ogromnega bogastva, katero čuvam že dolga stoletja. Pojdi z menoj, da boš videl, kaj vse je namenjeno onemu, ki me bo dvignil iz prokletstva...»

Pred njima se je razmaknilo kamenje — vhod v prostoren hodnik, ki je vodil v podzemsko palačo. Dospela sta v veličastno stekleno dvorano. Strop, stene, tla — vse je bilo prozorno in posuto s čistimi kristali. Od vseh strani ga je omamljal blesek pravih biserov in rubinov.

Prišla sta do zlate dvorane. Tukaj je bilo nakopičeno samo suho zlato v raznovrstnih oblikah in podobah. Pohištvo in oprava — vse je bilo narejeno iz pristnega zlata. Nikjer ni bilo opaziti sence, vse se je lesketalo.

Skozi široka vrata sta vstopila v srebrno dvorano. Pred njima so se zgrinjali bujni vrtovi s srebrnim cvetjem. Po srebrnih drevesih so skakljale srebrne ptice in drobile zvonke pesmi.

«Vse to bo tvoje, ako me rešiš,» mu je starec skrivnostno pošeplil. «Rešitev pa ne bo tako lahka, ker imam močnega nasprotnika...»

«Pa vas zalezuje?» se mu je starček zasmilil.

«Freganja me, ker sva se sovražila v življenju. Skupno sva nekoč odšla na bojišče in izvojevala zmago. Ogromni plen bi bila morala deliti na polovico. Pa me je zapeljala lakomnost, polastil sem se imetja, brata pa izdal v prognanstvo, kjer je umrl v pomanjkanju in bedi. Svoje maščevanje izvaja s tem, da odžene vsakogar, ki bi me hotel rešiti.»

«Kako naj vas rešim?» je bil Selan pripravljen pomagati.

«Pridi devet večerov zaporedoma ob solnčnem zatonu sem na to mesto in zareži križ v deblo stare lipe. Ne boj se nikogar, zakaj nič hudega se ti ne bo zgodilo. Ko boš opravil, se ti bom prikazal. Ako boš vztrajal do konca, boš deveti večer gospodar pokopanih zakladov. Po moji smrti so se namreč pogreznili, jaz pa sem obsojen, da jih čuvam, dokler ne pride rešilec. Morda ti bo uspelo, ker nimaš na vesti nikake hudobije.»

Dvignil je roko ter mu pokazal proti izhodu. Mahoma so izginile razkošne dvorane, Selan je stal zopet ob groblji, večerni mrak je legal na ravnino.

Ko se je prvič odpravil na rešilno delo, so ga napadli strahoviti dvomi. «Nikar ne hodi, saj se ti je vse le dozdevalo,» ga je nekaj siloma zadrževalo. «Ne daj se varati od domišljije!»

Selan se ni dal odvrniti. Naporil se je k groblji, kjer je zarezal v lipo križ prav ob solnčnem zahodu. Čim je opravil, se mu je nasmešnil starec ter mu pokazal pot proti domu.

Drugi večer je čutil po vsem telesu strašno utrujenost. Glava mu je bila težka, pred očmi se mu je kar vrtelo. Slabost je nastopila nenadoma proti večeru, prav ko je hotel oditi.

«Nocoj pa vendar ne pojdeš,» ga je zopet nekaj odvrčalo. «Saj se komaj držiš pokonca, med potjo boš omagal.»

«Pojdem,» se je krepko odločil. Ves izmučen je prispel do groblje in zarezal drugi križ v skorjo stare lipe. Starček ga je radostno pozdravil.

Tretji večer ga je zajela med potjo huda nevihta. Črni oblaki so se spustili do tal, strašno se je bliskalo in grmelo. Ako bi bil stopil kam pod streho, bi se bil zakasnil in prišel prepozno. Ostal je mož beseda. Ko je došel do lipe, se je zvedrilo. Brž je opravil naročilo, starček mu je pomignil in izginil.

Tako je šlo naprej do devetega večera. Vsak večer so ga motile nove ovire, katere je srčno premagal. Starec na groblji se je čudežno osvežil in pomladil. Na lipi je manjkalo samo še devetega križa do njegove rešitve.

Pred odhodom devetega večera ni bilo nikake zapreke. Selan je odšel z doma v nadi, da se povrne z ogromnim bogastvom. Tudi med potjo se mu ni nič pripetilo.

Ob groblji je moral počakati, zakaj zapadnih gora se še ni dotaknilo večerno solnce. Tudi starca še ni bilo na običajnem mestu. Tedaj je zapazil na lipi čudnega ptiča, ki je čarobno prepeval. Kljun in nožice so mu bile rumene ko zlato, perje se mu je lesketalo kakor mavrica v raznovrstnih barvah. Spustil se je na najnižjo vejo, Selan se je vzpel na prste, da bi ga dosegel.

Ptič je razprotrl peroti in odletel na bližnji grm. Mož jo je ubral za njim, da bi ga natančno ogledal. Čim je prišel do njega, se mu je kljubovalno umaknil. Skakljaj je z grma na grm, Selan je šel za njim, misleč, da se mu bo posrečilo ga ujeti.

Na parobju goščave je obsedel na nizkem grmu. Zazibal se je na vejici in zapel tako čarobno, da je Selan pozabil na vse na svetu. Poželjivo je iztegnil roko ter ga je mehko pobožal. Ko pa ga je hotel bolj trdo prijeti, tedaj se mu je izmuznil in odletel v goščavo.

Selan se je predramil ter se zgrabil za glavo. Spomnil se je, da je zanemaril važno opravilo. Brž je hotel popraviti zamudo, a solnce je že pred več ko pol ure zatonilo za gorami.

Na groblji pa se je zvijal skrivnostni starec v pretresljivem ječanju. «Nesrečnik, kaj si storil!» mu je bolestno očital. «Pokopani zakladi so se

nocoj pogreznili v neizmerno globočino. Čuvati jih bom moral, dokler ne pride rešilec brez krivde na vesti. Ta človek pa še ni rojen; drevo še ni rodilo seme, iz katerega bo zrastle deblo za njegovo zibko...»

Pastirčki

Je polnočnica minila že, živi pastirci pri jaslicah stoje; med seboj se pogovarjajo, v nedolžnih srcih jim je tesno.

«Pa naj bi Jezušček nas obiskal, mehke so jasli in topel je hlev, s srajčko volneno bi ga zakril, s svojo odejo bi ga ovil!»

«Pa naj bi Jezušček nas obiskal, v hlevcu skromnem bi suknjič mu dal, k nogam pa svojo najljubšo ovcó, da bi ga grela, ker mrz je hudo!»

«Jaz bi pa molil ga prav lepo, vse bi mu dal, še sebe sam; ker je naš hlevček preozek še nam, na mrazu bi noč prečul jaz vso.»

Mežnar Janez se oglasi:
«Spat, otroci, že se mudi:
pozna je ura, proč že ena,
jutranja maša bo pa zamujena!»

Gustav Strniša

Bratec in sestra

Božična pripovedka.

Sleherno jutro, preden je solnce izšlo iz gor, sta devetletni Srebotnik Blažek in njegova sedemletna sestra Metka gnala drobnico na pašo. Ovčice so se pasle po bregoviti senožeti, sama pa sta se vsedla na štor, kadar je bilo lepo in toplo vreme. Ob dežju in mrazu pa sta prezebala in hodila sem in tja.

Tako sta pasla svoje ljubljene živalice tudi nekaj dni pred božičnimi prazniki. Bil je pust dan, ostra burja se je poigravala s snežinkami in jih vrtela sem in tja. Tla so se vedno bolj belila.

Uboga prezebla otroka sta se vsa tresla od mraza in začela jesti vsak svoj kosček črnega kruha, ki jima ga je dajala hudobna mačeha za celodnevno hrano.

Ko sta otroka drobila svoj kruhek, sta zaslišala lovski rog in lajanje psov. Čez malo časa so se že pripodili lovski psi in se zaganjali proti preplašenima otrokoma.

Metka se je začela jokati, a bratec je pograbil debelo palico in se branil napadajočih psov. Ne ve se, kako bi se izteklo, če bi že do njiju ne prišli lovci.

Lovcem sta se zasmilila ta dva uboga premražena otroka. V ospredje pa je stopil mlad gospod.

«Ljuba otroka, čigava pa sta vidva? Kdo je tako neusmiljen, da vaju goni past ob tako slabem vremenu? Pa še kako sta slabo opravljena.»

Blažek vljudno pozdravi in odgovori:
«Milostljivi gospod, midva sva Srebotnikova. Ko je še živela najina mamica, nama ni bilo tako hudo.» Dečko si je začel brisati solze, a Metka je glasno zajokala.

«Spravita skupaj živali,» je dejal prijazni gospod, «mi vaju pospremimo do doma.»

Bratec in sestra sta gnala drobnico domov in lovci so šli z njima.

To je z začudenjem gledala Srebotnica, ko je zazrla svoja pastorka in njuna spremljevalca, ki jo jima pomagali goniti drobnico.

«Ali nimate srca, da tako mučite v tem mrazu oba otroka?» izpregovori s trdim glasom gospod.

Drugače odurna ženska se kajpak ni upala ugovarjati; le v veliki zadregi si je popravljala predpasnik in menila:

«Nekaj vendar morata otroka delati, da si zaslužita jesti. Saj tudi drugi pasejo.»

«Res, tudi drugi pasejo, a v takem vremenu ne. Veste kaj, pri vas bi uboga otroka morala konec vzeti od samega trpljenja, dajte ju meni! Jaz sem gabrovski graščak. Kajne, da ju lahko vzamem?»

Srebotnica je bila zadovoljna, da se reši otrok, pa je privolila.

Lovci so odšli in z njima tudi Blažek in Metka. Le pri domačem pokopališču so se še ustavili, da sta se otroka poslovila od ljube mamice ob grobu:

«Ljuba mamica, ki tukaj počivate, dobri Bogec je vas uslišal in naju rešil! Nikdar ne bova pozabila na vas!» tako je govoril Blažek.

Od ginjenosti si je dobri graščak brisal solze.

Ko so odhajali dalje, sta se otroka še parkrat ozrla proti domači vasi in rodni hiši, kjer sta v oskrbi dobre mamice prej preživela tudi nekaj veselih časov.

Oj, s kakim veseljem je dobra grajska gospa sprejela sirotici Blažka in Metko. Še tisti dan ju je preoblekla v novi obleki, da sta bila prav brhka in zala.

Prišel je sveti večer. V veliki grajski dvorani so bili na veliki pognjeni mizi pred ogromnim božičnim drevesom, ki je ves žarel v svitu nesčetih svečic, razvrščeni nebrojni darovi. Vsi grajski so prihajali in prijazni graščak jim je delil darove. Približala sta se drevescu tudi Blažek in Metka. Ta dva pa sta bila enako obdarovana kakor domače tri grajske hčerke. Bratcu in sestrici se je zdelo, kakor bi bila v nebesih.

Po polnočni uri, ko sta se presrečna otroka spravljala k počitku, sta se zadovoljna pogovarjala:

«Ti Metka, ali ve mamica gori v svetih nebesih, kako sva midva srečna?»

«O ve, ve, Blažek, to si zapomni, da je ona izprosila pri ljubem Jezuščku, da je naju rešil hudobne mačeha.»

Leta so minevala Blažetu in Metki v sreči pod dobrim varstvom prijaznega graščaka in ljubeznive graščakinje.

Blaže je postal zal mladenič. Pa tudi iz male Metke je postala krasna deklica, cela grajska gospica.

Dobri graščak je vedel, da se ljubita njegova hčerka Helenka in rejenc Blaže. Odkril je tudi, da se je v ljubko Metko zaljubil brhki sosednji graščakov sin. Tem srečnim ljudem je namenil graščak napraviti veselje baš za sveti večer.

Zopet so se zbrali vsi v prostorni grajski dvorani kakor pred mnogimi leti, ko sta presrečna bratec in sestra občudovala lepe božične darove. Le to se je vsem čudno zdelo, da je prijezdil tudi sosednji grajski sin in se z njimi vred radoval v veliki dvorani.

Ko so bili vsi obdarovani, začne govoriti graščak:

«Bog nam je znova dal, da smo čakali sveti večer. Radujmo se rojstva onega, ki je prišel zavoljo nas na to grešno zemljo in nas vse odrešil. Pa še nekaj: Vem, da se ljubite vi štirje, Blaže in Helenka pa Metka in ti, naš prijatelj Emil. Jaz vas blagosloviljam. Bodite srečni!»

Solze hvaležnosti in radosti so se iskriale v očeh srečnim mladim ljudem.

Kmalu tiste dni je duhovnik blagoslovil in zvezal v zakon dva srečna para.

Mladi graščak Blaže je v zadovoljstvu živel s svojo Helenko — enako tudi sestra Metka s svojim Emilom. Vsem ubožcem so bila grajska vrata odprta na stežaj. Ob svetih večerih pa so bili sleherno leto bogato obdarovani.

Anton Stražar.

Senčna slika Indijanca

Če se hotele sedajle poznanje, ko so dolge noči, malo poigrati, dajte obe roki v tak položaj, kakor vidite tu na sliki, ter in postavite proti luči, da boste dobili senco na zidu. Pokazal se vam bo prav Indijanec.

Uražja brv

Pripovedka.

Za našo vasjo teče širok potok. Čez potok drži ozka, šibka brv.

Nekdaj je voda narasla. Od nekod je prišel črno oblečen človek. Mirno je šel čez brv. Ko je došel do srede, je zavpil in padel v potok. Voda je bila precej globoka in tisti človek je utonil. Ljudje so pa trdili, da ni utonil, temveč da se je prostovoljno vtopil in pogubil svojo dušo.

Odslej se je brv imenovala «vražja brv». Vaščani še zdaj trdijo, da jo straži na nasprotni strani sam vrab, ki dela in razbija kakor mlad čevljar s kladivom. Nekatere ženske pravijo, da res tolče vrag po podplatih in dela nove čevlje.

Mlada Jamnikova Nežika je šla na ples. Ko se je vračala po vražji brvi, se je spomnila na strah in se zasmejala. Bila je zelo fantovska, pa tudi pogumna in ne baš posebno sramežljiva. Ko je zaslišala ropotanje, je prešerno zavpila:

«Pa napravi še meni par močnih čevljev, takih, da jih ne bom strgala svoje žive dni!»

Ko pa pride deklet do konca brvi, ji je kar sapo zaprlo. Pred njo je bil par lepih novih čevljev. Ob koncu brvi je pa stal tudi prijazen fant z zelenim lovskim klobukom in blestečimi črnimi očmi. Smehljaje ji je pokazal čevlje in dejal:

«Gospodična! Kar ste želeli, se je zgodilo! Tu imate čevlje. Le urno jih obujte, da jih bova poskusila. Zaplesala bova, da se bo zemlja stresla!»

Baš tedaj je odbilo v vaški cerkvi polnoči. Nežika je stala kakor vkopana. Mahoma se je spomnila in se pokrižala.

Zeleni gospod je zaklel, da se je vse zablistalo in vrgel čevlje v potok. Voda je završala in zabučala kakor vihar. Nežika pa ni ničesar videla in vedela. Kakor nora se je poglala domov.

Moral je dalje časa ležati. Dolgo se ji je še bledlo. Ko je ozdravela, je ni tudi podnevi nihče mogel spraviti čez vražjo brv. Raje je šla deset minut daleč in tam po drugi brvi, ali pa je kar prepredla potok, kadar ni narasla voda.

Čevljar Krivec, ki je bolj ljubil šilce žganja kakor svoje čevljarsko šilo, je bil zelo premeten mož. Nekdaj je živel v mestu. Čevljarji pa znajo več kakor hruške peč, je včasih dejal in povedal kakšno prav zabavljeno. Lagal je, da se je kar kadilo. Možak je bil brez palca na desni nogi in to ga je rešilo, da se ni pogubil. Tisti palec mu je namreč enkrat strla skala, ki mu je padla na noge, ko je opazoval delavce v nekem kamnolomu.

Krivec je neko noč precej vina naložil. Bil je tako pijan, da se je res kar krivo držal. Nesel ga je pa vendarle. Pogumno je stopal proti domu.

Ko jo je prirezal do vražje brvi, se je popraskal za ušesom in zavpil:

«Ti nepotrebnež! Ti bi mi pa menda rad res delal škodo, saj delaš čevlje zastonj, meni jih pa mora vsak plačati. Veš kaj, meni prinesi par dobrih čevljev, za mojo staro! Kovačeva kobila in čevljarjeva žena sta tako zmerom bosii!»

Komaj je Krivec to izgovoril, je že zagledal vraga. Ob koncu brvi je stal. Lepe, nove čevlje

je držal pred seboj. Z dolgim omelastim repom jih je pa loščil, da so se svetili kakor zrcalo.

«Krivec! Ti si osel!» je prišel samega sebe zmerjati čevljar, kajti čutil je, da je v škripcih.

Ko je dospel do vruga in zagledal čevlje, jih je hotel kar vzeti.

Tedaj se je pa oglasil črnih:

«Jaz tebi čevlje, ti meni dušo!»

«Ti si pa res pravi hudič!» je zagodel Krivec in kar znoj je čutil na čelu.

Mahoma se je pa nasmehnil in poredno pogledal škrtalja: «Ali si naredil čevlje zame ali za mojo ženo?» ga je vprašal.

«Za tvojo ženo, kakor si jih želel.»

«Ne bo nič rogatec moj ljubi. Samo za par škarpov ti pa že ne dam svoje duše! Tudi zase zahtevam čevlje! Pomerila jih bova na desno nogo. Cela desna noga mora vanje, ali me razumeš?»

Vrag se je zarežal:

«Pa še zate par čevljev! Kakor želiš!»

Pripognil se je, prijel travnato bilko in jo odtrgal. Začuden je krivec opazil, da je bilka potemnela in se podaljšala v črno čevljarsko dreto. Vrag je prijel sebe za kožo na prsih in že se je koža odločila in čevljar je zagledal najlepše črno usnje.

Vrag je parkrat zamahnil in že so stali pred Krivcem čevlji.

«Kar pomeri jih, prav ti bodo!» se je pohvalil črnih in se široko režal.

«No, jih pa pomeriva!» je dejal čevljar in sezul svojo desno nogo:

«Cela desna noga mora v čevlje. Poglej! Ali ne vidiš, da mi manjka palca?»

Vrag je začkripal z zobmi in pustil čevlje ter izginil.

Krivec in njegova žena še zdaj nosita tiste čevlje in menda jih bosta nosila do konca življenja, tako dobri so.

Gustav Strniša.

Blisk in grom

Pripovedka iz Roža.

Živel je nekoč kovač, ki je bil velik siromak. Ko si že ni znal nič več drugače pomagati, se je zapisal vragu in mu odstopil dušo. Odslej mu ni bilo treba nič več trpeti pomanjkanja. Imel je dovolj dela in jela in tudi z denarjem je bil vedno preskrbljen.

Zgodi se pa tiste dni, da prideta tam mimo Kristus in sv. Peter. Kristus je jezdil lepega osla, sv. Peter je pa poganjal. Bila sta že dolgo na potu, ošel se jima je zbosil, zato sta bila oba vesela, ko zagledata kovačnico.

«Tu lahko kujeva», meni Peter in Kristus takoj razjaha in zapelje osla pred kovačnico.

Kovač jima res podkuje osla. Ko ga vprašata, koliko sta dolžna, pravi kovač:

«Eh, kaj! Reveža sta, kakor sem bil njega dni jaz. Nič vama ne bom računal.»

Svetnik in Kristus se lepo zahvalita in potujeta dalje. Onkraj vasi pa le meni Peter:

«To le ne gre, da bi nama kovač zastoj koval. Nekaj mu morava dati.»

«Pa stopi nazaj,» mu pravi Kristus, «in mu reci, da si lahko zaželi troje, kar se mu zljubi, ker noče denarja.»

Sv. Peter res gre in reče kovaču, naj si zaželi troje reči, ker noče denarja. Kovač malo pomisli in pravi:

«Daj mi tedaj tako črešnjo, ki bo vsako leto rodila, pa ne bo mogel nihče ž nje brez moje volje. Daj mi tak stol, da nihče ne bo mogel vstati z njega brez moje volje, pa še tako vrečo, da ne bo mogel ven, kogar bom povezal vanjo.»

To je želel kovač, a na nebesa je pozabil.

«Kar si želel, imaš», pravi sv. Peter. In res je že stala na vrtu lepa črešnja, v kovačnici zaželeni stol, a pred nakovalom je bila skrivnostna vreča.

Kovač se lepo zahvali in sv. Peter odide.

Ko začne kovaču minevati poslednji dnevi njegovega življenja, se oglasi pri njem hudič.

Bilo je baš ob času, ko so bile črešnje lepo zrele.

«Pojdeva», pravi hudič.

«Tako», meni kovač, «samo tole naj še skujem do kraja, kar sem začel.»

Hudič privoli in zagleda medtem, ko je čakal, vabljuje črešnje.

«Smem malo na črešnjo ta čas?»

«Kar zlezi nanjo», pravi kovač.

Hudič res zleze na črešnjo in se prav pošteno nazoblje sladkega sadja, ko pa hoče dol, ne more. Kovač ga pusti na črešnji in se niti ne zmeni zanj, dokler ne začne hudič milo prositi, naj ga spusti dol.

«Ako mi oblubiš, da nikdar več ne prideš pome», pravi kovač.

«Nikdar več me ne bo», pravi hudič. Nato ga kovač spusti z drevesa.

Kmalu pride spet drugi rogatec.

«Pojdeva», pravi.

«Oh, malo posedi, da še tole skujem do konca», meni kovač.

Hudič res sede, a ne more več vstati, kovač se mu pa smeje in ga ne spusti, dokler mu ne oblubi, da ga ne bo nikoli več ponj.

Zdaj so se vsi hudiči bali kovača in je bilo v peklu težko dobiti tretjega, ki bi hotel iti ponj. Nazadnje se le ojunaci prav majhen in droben peklenšček in se odpravi po kovača.

Ko ga kovač zagleda, ga prime in pobaše v vrečo, pa na nakovalo ž njim! Z najtežjim kladivom začne na vso moč udrihati po njem. Ubogi rogatec milo ječi in prosi kovača, naj mu prizaneše.

«Ako ne prideš nikoli več pome?»

«Nikdar več», zagotavlja hudič.

Kovač ga izpusti in zlodej ves pohabljen prišvedra v peklo.

Ko končno kovač umrje, pride pred nebeška vrata, toda sv. Peter ga odslovi:

«Kar si želel, si dobil. Pri nas si nisi izgovoril kraja.»

Kovač se tedaj napoti proti peklu, toda čim ga hudiči zagledajo, zaloputnejo vrata in jih tako tišče, da jim kremplji pomole skozi. Kovač vzame kladivo, zakrivi rogatcem kremplje kakor žeblje ter odide nazaj proti nebesom.

«Kaj hočeš tu», mu pravi nebeški ključar, «saj sem ti že povedal, kako je s teboj.»

Zdaj kovač pove, da je bil že tudi pri rogatih in kako se mu je godilo.

«Če je pa tako,» se zastmeje sv. Peter, «potem pa le stopi k nam!»

Tako je prišel kovač v nebesa, kjer si je uredil imenitno kovačnico. Kadar kuje, se še dandanašnji bliska in grmi in celo na zemljo včasih trešči kaka iskra iz nebeške kovačnice.

Ivan Albreht.

Mlad nagajivec

Žunkov Tonček je bil komaj dvanajst let star, pa je bil že tako poln zvijač, da mu ni bilo na daleč okrog para.

Nagajal je ljudem, kjer se mu je le ponudila prilika. Celó v šoli učitelju ni prizanesel. Vendar pa po vrhu te svoje nagajivosti je bil v šoli vedno med prvimi. Učil se je lahko. Kar ni znal nobeden drugi učenec, to je znal Tonček. Posebno veselje je imel do risanja. Zaradi njegove brihtnosti ga je imel učitelj rad, zaradi nagajanja pa se ga je skoro bal.

Nekoč se je zgodilo, da je moral učitelj Tončka kaznovati. Ker kaznjene ni hotel zlepa prijemati svoje zaslužene kazni, ga je moral učitelj z levico sam držati za roko, z desnico pa mu je delil s šibo udarce.

V tem pa, ko je učitelj zamahnil, je Tonček naglo odmaknil na kazen obsojeni del telesa. In učitelj je sebe tako udaril po roki, da je na ves glas zaječal. Vsi šolarji, ki so to videli so se na glas zasmejali. Učitelja je to tako razkačilo, da je začel po Tončku mahati, kamor je priletelo. Končno mu je učitelj še odmeril primek osla.

Ta živalski primek pa je mladega nagajivca tako užalil, da ni vedel, s čim bi se maščeval.

Naenkrat mu pade na um načrt, kako se bo zahvalil učitelju za živalski primek. Ostal je nekega dne opoldne, ko so imeli šolarji prosto, sam v šoli. Naslikal je s kredo na veliko tablo dve sliki, namreč svojo in učiteljevo. Naslikal je prizor, kako ga je učitelj tepel s šibo. Obe sliki pa je napravil z dolgimi oslovskimi ušesi. Ko je bil pa z delom gotov, je še podpisal pod sliki svoje in učiteljevo ime. Pod imena pa je še zapisal besede: «Dva osla v človeških podobah.»

Po vsem dovršenem delu jo je ta dan pobrisal iz šole. Učitelj je bil pri teh podobah tako užaljen, da ni vedel, kaj bi počel z mladim nagajivcem.

Poslal je potem po Tončkovega očeta, češ, naj pride pogledat, kakšnega slikarja ima pri hiši. Oče, ko je gledal slike, bi se seveda najrajši smejal, pa zaradi učitelja se vendar ni upal.

Oče je potem mladega nagajivca doma kaznoval, pa Tonček nagajanja le ni opustil.

Zelo rad je nagajal Tonček tudi Klančnikom. Mimo Klančnikove hiše je hodil namreč mladi nagajivec v šolo. Klančnikova hiša je stala baš pod klancem, ki je bil tako globok in s takim ovinkom, da nisi videl prej človeka, ki je prišel po klancu, kakor v hipu, ko je stopil baš pred hišo. Tukaj je imel Tonček vedno mnogo opraviti. Če ni mogel storiti drugega, pa je Klančniku obesil kakó staro cunjó na okno, potem je zopet odnesel pete, kar so ga nesle noge.

Nekoč je dobil Tonček zvonček, s katerim je nekega dne prizvonil po klancu proti Klančnikovi hiši. Klančnikova dekla, ki je bila pri zunanjih opravkih in je zaslišala zvonček, je mislila, da pride duhovnik z Najsvetejšim in da gre spreviditi kakega bolnika. Obvestila je o tem domače, ki so takoj prišli ven, popadali na kolena in začeli glasno moliti.

Toda prišel je le mladi nagajivec Tonček. Ko je ta slišal molitev in videl, da so klečali, se je spustil v beg, kar so ga nesle noge. Zadovoljen je bil, da je zopet izvil tako, da se je Klančnik jezil. Pa gospodar si je to drugače zabeležil. Uverjen je bil, da bo ta prizor Tonček še ponovil. Šel je v gozd ter si urezal iz leskovega grma približno štiri metre dolgo palico, ki si jo je shranil za nagajivca, ko mu bo zopet prišel nagajat.

Pa kaj se zgodi! Tončkov oče je zbolel, da so mu morali po zdravnika, ki je obvestil domače, naj mu gredo takoj po zdravnika. Kdo drugi je moral iti po duhovnika kakor Tonček, ki je bil tega posla navajen, ker je pri mašah stregel.

«Že zopet zvoni!» je obvestila tistega dne dekla gospodarja, ki je bil takoj pripravljen, da počaka s palico nagajivca pri klancu.

Pa joj! Tonček ni imel v rokah samo zvonca, marveč tudi svetiljko. Ker je bil duhovnik precej od zadaj, ga Klančnik ni opazil, udaril je po Tončku, ko je stopil pred njega s tako silo, da se mu je zlomila palica.

«Čakaj navihanec!», je zakričal Klančnik, «danes pa imaš še luč! Ali ti sam peklenšček meče v glavo take neumnosti?»

V tem stopi že duhovnik izza klanca pred gospodarja, ki je bil ves zelen od jeze, na kar je ta od strahu skoro omedlel.

Duhovnik in njegov vodnik sta odšla svojo pot k bolniku. Ko sta se vračala, je poklical Klančnik duhovnika v hišo ter mu razložil vso stvar, na kar je drugoga dne tudi Tonček napravil v šoli z duhovnikom, ki je bil njegov katehet, svoj obračun.

Tonček se je potem popolnoma predrugačil. Opustil je take nagajivosti. Ni več dražil ljudi, ker so se mu taka dejanja večkrat preslabo izplačala.

Tonček je potem dovršil domače šole in oče, ki je popolnoma ozdravel, da je dal v mesto v višje šole.

Po dovršenih šolah je postal Tonček duhovnik, ki še zdaj pastiruje. Kako je bil tepen zaradi nagajanja od učitelja in potem od Klančnika, si je za zapisal vsvojo beležnico, iz katere sem zdaj jaz prepisal to zgodbo in jo po njegovem dovoljenju poslal tudi vam, dragi bralci.

Matija Belec.

BOŽIČNA PRILOGA DOMOVINE.

Na sveti večer

Ob jaslicah božično drevesce rase,
po vejah zlate ptičice skakljajo,
ovčiče se spodaj bela čeda pase,
pastirci ljubko med seboj kramljajo.

Nad hlevcem rajski krožijo glasovi,
slovesno zemlji mir oznanjajo.
Nizdol pred hlev se spuščajo duhovi
in Detetu se v jaslih klanjajo.

Nocoj nad hlevcem čudežno odpira
v polnočni uri zvezdno se nebo.
Nebeški zbor zahvalno pesem svira,
božični pokoj sije na zemljo.

Soteščan.

Božični nesrečnik

Ančkin Marko je bil že od otroške dobe na glasu kot tat. Ukradel je vse, kar mu je prišlo pod roke; najbolj v čisljih pa mu je bilo sadje. Od zgodnjih češenj do poznih kostanjev sta imela z materjo Ančko vedno dosti sadja na razpolago. Marku ni nobena noč pretemna in nobeno sadno drevo predaleč in ne previsoko, da bi si z njega ne dobil prigrizka.

Ljudje so se ga že zaradi tega bali, ker ni odnesel samo sadu, temveč je tudi povsod napravil škodo s tem, da je polomil vejčevje. Bil je že večkrat zaprt, pa vse ni nič pomagalo.

Na lanski božič pa se mu je pri taki tatvini dogodila čudna in prav smešna dogodka. Po drevju, samoumevno, ob božiču ni sadja nikjer. Kar pa si ga je Marko v jeseni priskrbel, sta z materjo že davno spravila pod streho. Oba, mati in sin, sta zelo rada jedla jabolčne štruklje.

«Oh,» pravi mati sinu par dni pred božičem, «kako rada bi jedla na božični dan jabolčne štruklje. Ko bi imela vsaj nekoliko jabolk.»

Bilo je dan pred božičem na sveti post. Marko je na vse načine ugibal, kako bi ustregel svoji materi in kje bi mogel priti na najlažji način do čoprega sadja. Proti poldnevju jo je iztuhtal. «Že vem,» je zašepetal materi na uho, «prav v sredi tasi, v Cornikovi kleti je dovolj jabolk in se tudi na lahek način pride do njih. Proti cesti je na kleti majhno okno in znotraj pri oknu ima lastnik na deskah posutih cele koše zimskih jabolk, ki jih misli šel na pomlad spraviti v denar. Če ne bom mogel seči z roko do njih, pa si navežem na palico kos žice od dežnika, pa bo že šlo. Jabolčni štruklji morajo biti na sveti dan na mizi, naj velja, kar hoče!» Tako je sin modroval proti svoji materi.

Gospodar Gornik pa ni bil doma v isti vasi, temveč v sosednji, skoro pol ure oddaljeni. Imel pa je v kleti mnogo sitnosti, ker so mu podgane uničevale sladko sadje. Baš nekaj dni prej je nastavil podganam pod oknom železno past, lisico, kakor pravimo mi. Ko jo je stavil, si gotovo ni mislil, kako podgano bo ujel. Past je pripel za verigo, da bi jo podgana ne odvelkla, če bi se ujela.

Po polnoči na sveti večer, ko so ljudje odšli od polnočnic in se je čutil Marko popolnoma varen se je prikradel pod omenjeno okno ter si ga odprl in začel takoj segati po jabolkih. Blizu deset jih je že ujel. Toda tedaj ga naenkrat zgrabi past prav čez sredino prstov.

Bil je ujet. Na noben način se ni mogel rešiti. Stal je pri oknu, a iz pasti ni mogel izvleči roke. Od mraza ga je že treslo. Na pomoč si ni upal klicati in tudi nikogar ni bilo. Čakati je moral do dneva in še celo gospodarja, ki ga je edini mogel rešiti. Ljudje, ki so šli od zgodnje svete maše, so debelo gledali Marka in se mu smejali. Šaljivci pa so mu šepetali, da pri tem oknu ni nobenega dekleta, s katerim bi mogel govoriti. Vsa vas se je zbrala okrog Marka.

Šele proti poldnevju je prišel gospodar s ključi ter rešil ujetega tatu.

Gospodar Cornik se je tako smejal, da so mu padale solze po licih. «Tako velike podgane še v resnici nikoli nisem ujel.»

Marku in njegovi materi so potem popolnoma izginile želje po jabolčnih štrukljih. Imela sta v resnici nesrečen božič. Morda ga bosta letos veselejše obhajala.

Matija Belec.

Sveta in čudežna drevesa

V raznih verah igrajo drevesa pomembno vlogo, to pa zlasti radi tega, ker čakajo nekatera prav visoko starost, tako da so priča nestetim človeškim rodovom, ki širijo zgodbe teh dreves od ust do ust, iz roda v rod.

Kot sveto drevo kristijanov smatrajo že od nekdaj Marijino drevo nedaleč od Kaira v Egiptu. Pripovedka pripoveduje, da sta počivala pod tem drevesom sv. Jožef in Marija, ko sta bežala iz Egipta. Ko so se bližali Herodotovi služabniki — tako pripoveduje legenda — se je skrila Marija z detetom v duplo tega drevesa in Bog je poslal pajka, ki je takoj prepregel votlino z neprozorno mrežo. To je pomenilo za svete begunce rešitev.

Japoncem je sveto drevo neka jelka, ki pravijo, da jo je zasadil cesar Jonej leta 629., tako da bi bila danes 1300 let stara. To drevo igra veliko vlogo v japonskem pesništvu; je pa 24 metrov visoko in meri v obsegu 12 metrov. Veje segajo do 100 metrov od debla. 380 lesenih stebrov podpira veje. Odpadajoče igle pobirajo ljudje in jih hranijo za spomin.

Budisti častijo kot sveto neko drevo v Anuradapuri, ki pravijo, da je bilo zasajeno leta 245. pred Kristusom, ki ima torej že prav častljivo starost.

Telefonski pogovor z ženo

Ravnatelj: «Kaj, za vraga, pa stojite tako dolgo pri telefonu in nič ne govorite?»

Uradnik: «Oprostite, gospod šef, govorim s svojo ženo...»

Pozimi so kmetske počitnice

Že zopet tu je zimski čas, bo prišel tudi sneg, ki bo pokrtil svoj beli mraz čez plan, čez dol in breg.

Počitnice bo kmetu dal, podpisal jih tako: «Če dela vsa si dokončal, počivaj za pečjo!»

Počitnice študent ima v poletnih vročih dneh; počivat se meščan poda, kar zdi se kmetu greh.

Ko toplo je, ko je jesen, počitnic kmetskih ni, le zima mu je v ta namen, da prost njen čas živi.

Vse leto dela in trpi, pa vendar je vesel, da bo pozimi brez skrbi počitnice imel.

Edino to ga vpraša vest, če prašič bo debel, in oster nož si vzame v pest da pujs ne bo trpel.

Pogledat gre še v vinsko klet, če čepek mu drži. Najlepši tja mu je izlet, ko pije grozdja kri.

V počitnicah te zimske dni rad bere zgodbi. Vmes «Domovino» še dobi, ki jo čisla nad vse.

Kmet čita «Domovino» rad, njen vedno zvest je član, saj lepih zgodbic vsakokrat prinese mu na dan.

Tako izgine kmetu čas, da sam ne vé, kedaj. Ko vzame mraz slovo od nas, počitnic spet je kraj.

Matija Belec

Dremuc in Rjavček se menita

Ko je udarilo polnoči in so se zganili zvonovi ter zadonele orgle v mogočnem slavošpevu, se je zganil za pečjo dremajoči ded Jern, ki je imel že tolikšno težo let na sebi, da ni več mogel v cerkev. Ostal je torej doma za varuha. Na klopi pred njim je leno ležal Rjavček, pes, ki so ga že tudi trla za njegov rod težka leta. Imel jih je dvanajst. Složno in brez vsakega sovraštva je počival kraj njega muč Dremuc. Bogue, koliko je bil star, gotovo pa toliko, da ni imel česa veselja do lova in tudi ni čutil sovraštva zoper pasji stan. Zbog tega sta se s psetom čisto dobro razumela. Ded Jern je v dremavi omotici slišal, kako se je oglašil muc Dremuc:

«Prijeteli, nocoj je lep večer...»

«Aha,» se je pretegnil Rjavček, «lep, kakopak, aha...»

Ded Miha je za trenutek pogledal, pa je bil predremav, da bi bil mogel soumeti, odkod prav za prav prihaja razgovor. Medtem sta se prijatelja na klopi pred njim zabavala v prijaznem razgovoru. Dremuc je dejal:

«Bog je prišel na ta večer na svet...»

Rjavček nato:

«Res, samo ljudem ne pomaga nič, je vse za-tonj. Nam pravijo, da smo zveri in menda po-meni to nekaj strašnega. Kaj so oni sami, o tem ljudje menda nikoli ne premišlujejo.»

«Kako meniš?» je hotel vedeti muc.

«Tako, kakor je,» je modro odvrnil Rjavček, «jaz gledam vse, kakor je. Kar pomisli: Sinu božjega, ki jih je prišel reševati, so ljudje za plačilo pribili na križ. No, kaj hočeš še več?»

«M-jaaj-» je zategnil Dremuc in si s tačico pogladil brke, «kaj ne poveš!»

«O, to ti je rod, ti pravim,» je nadaljeval Rjavček. «Zdaj ti pojo: Bogu v višavi slava, na zemlji mir ljudem, pred leti so se pa klali med seboj, da je kri v potokih tekla. In še takrat so hinavsko peli: Na zemlji mir ljudem... In vsak je trdil, da se bije v božjem imenu. O, to ti je čudna svojat!»

«I, kaj si bil ti takrat že na svetu?»

«Seveda!» je potrdil Rjavček. «Proti koncu tistih grozot sem zagledal luč te nesrečne znanjce. No, tudi sicer niso dosti drugačni. Drug drugemu bi se radi zažrli v meso, na zunaj in zaradi lepše-g se pa gladijo in božajo med seboj. O, ne veš, kako. Oni Matevž, tisti bogati... Saj ga poznaš?»

«Kaj ga ne bom,» je zadrnil Dremuc

«No, vidiš! Lahko si misliš, koliko je moral oče njegov delati, da mu je izročil premoženje v takem lepem stanju. Veš, kaj ima zdaj na starost za plačilo? Sin Matevž ga dan za dnem trapi z vprašanjem, kdaj misli umreti, ko vendar vidi, da je samo še za nadlego pri hiši...»

«Jej no, kaj takega, rrr, rrr, rrr, rrr,» je predel začuden muc.

«Katra izpod Kota, tisto zalo dekle, tisto šele, tisto... V mestu je bila in je dobila sinčka. Pa v peč ga je stlačila...»

«Aav,» je zajokal Dremuc, «nehaj no, mene že kar zebe!»

Rjavček je zmigal z ušesi:

«Vidiš, kdor dolgo živi, marsikaj vidi in ve. Takšno je življenje, ti pravim —»

«Ej no, pa vsi ljudje le niso taki,» je branil Dremuc.

«Vsi ne,» je potrdil Rjavček. «So boljši vmes in so še slabši.»

«Naši so gotovo dobri.»

«Naši so res prave bele vrane. Tako dobrih res še nisem videl. Sicer pa molčiva. Meni se že zdi, da jih slišim prihajati...»

«No, no, kakor veš,» se je vdal Dremuc, dasi bi bil rad še poslušal prijateljevo pripovedovanje.

Iz dalje je bilo čuti škripanje korakov v snegu. Prihajalo je bliže in bliže, dokler se niso odprla vrata. V sobo je kakor razredčen oblak puhtil val mraza in družina: oče, mati in petero otrok je stopilo v hišo. Bili so polni ivja in cepetali so, tako jih je zeblo, vendar je vsem žarelo veselje z zardelih lic. Mladina je planila k jasticam in začela prepevati, mati je odrzela v kuhinjo in se kanela vrnila z dišečimi krvavicami, gospodar pa je stopil k staremu očetu in ga lahino potrepil po rami:

«Ste malo zadremali, oče?»

Starec je odprl oči in se razveselil, ko je zagledal zbrano družino:

«Oh, ali ste že doma?»

«Seveda,» je odvrnila gospodinja. «Kako vam je pa minil ta čas?»

«Sent no res, tako čudno se mi je pletlo vse. Nekaj časa sem molil, pa nisem mogel nič prav. Kar naprej in naprej sem mislil na tistega bogatega Matevža in pa na tisto Katro izpod Kota. Ali sta bila tudi v cerkvi?»

«Seveda sta bila. Pa kaj bomo mi sodili, je s pogledom na otroke prekinil razgovor gospodar. «Bog že ve, kaj dela. Pustimo njemu, da sodi!»

Po jedi je legla družina počivat. Muc in Rjavček sta ostala za pečjo in uživala topli mir.

Po nebu je plul mesec in z višine je pokojno čuvalo dobre in zle božje vsevidno oko.

Ivan Albrecht.

Urniteu

Študent Andrej se je vračal domov. Oče ga je odločil za šolo. Fant se je rad učil. V svoji duši je pa sklenil, da ostane večni kmet.

Odšel je študirat visoko gospodarsko šolo v tujino, kjer je ostal štiri dolga leta. Med tem mu je zapustila teta svoje posestvo. Sklenil je, da po dovršenih študijah takoj prične kmetovati.

Ko je dokončal šole, je potoval par mesecev po svetu. Obiskal je nekaj tujih veleposestnikov, opazoval njih delo in študiral ureditev njihovega gospodarstva.

Za božič je pa sklenil vrniti se v domovino.

Na domači postaji je zvečer izstopil ter odšel peš po gozdu proti rodni vasi, ki je bila par ur oddaljena od postaje.

Nihče ni izstopil na postaji in nihče ga ni pričakoval, saj ni nikomur pisal, da pride.

Zamišljen in skoro žalosten je korakal Andrej po znani gozdni poti. Sneg je ležal okoli in zametel tudi pot, ki je pa bila študentu tako znana, da bi jo našel tudi v temi. Drevje je pozdravljalo domačina in nalahno trepetalo v vetru, ki je vel.

Andreju je bilo tako milo pri duši. Vžival je domači gozdni mir.

«Kakor tat sem, ki se je vtihotapil v kraljestvo miru iz daljnega viharnega sveta!» si je dejal.

Nad Andrejem je žarela Rimska cesta.

«Sam sem taval po blesteči cesti. Menil sem, da vzamem zvezdo sreče, pa sem lovil le prazne utrinke! Kmet sem pa ostal vedno in nikdar nisem nehal verovati v dobro mater zemljo, ki nam jo je dal Bog, da jo obdelujemo,» je govoril Andrej sam s seboj.

Dospel je na polje.

Bele lehe so ležale pred njim. Na jasi ga je pozdravilo skromno grmičje.

Andrej je hitel dalje. Z njim so pa hiteli spomni, ki so se sproti dramili v njegovi duši.

Spomnil se je, kako je bilo, ko je pred štirimi leti dovršil srednje šole. Veselil se je, da bo zdaj lahko postal kmet, študiral kmet. Oče je pa želel, naj nadaljuje študije. Fant je ubogal in šel v tujino.

Ko je bil tisto leto doma, je hodil po domačih poljih, gozdih in hribih ter se veselil zlate svobode. Objela ga je zemlja in ga priklepala vedno tesneje k sebi. Kar bil se je dneva slovesa.

In domača dekleta? Zagledal se je v hčerko preprostega kmeta. Vračala mu je ljubezen. Kakor v sanjah je hodil v jasnih nočeh pod njeno okence šepetat sladke verze.

Pa je v tujini skoro popolnoma pozabil na njo. Le parkrat ji je pisal.

Kje je zdaj Francka? Morda je že poročena? Morda je že mati, čeprav je še zelo mlada, komaj nekaj nad dvajset let.

Andrej je zagledal v duhu pred seboj snažno kmečko sobo. Za javorovo mizo mladega zarjavlega kmeta, a poleg njega njegovo Francko z otrokom v naročju.

Spomnil se je, kako se je bal tujine, ki ga je res omrežila, saj ga je premotila tuja ženska, ničvredna labkokrilka, ki jo je kmalu spoznal in jo zavrzel. Rad bi pisal Francki, pa se je sramoval pred to pošteno deklico, pred tem čistim otrokom narave.

Daleč so hitele njegove misli v veliko mesto, ki ga je zapustil. Spomnil se je svojih mladih tovarišev, ki nocoj po beznicah samotni in žalostni pozabljajo srečo božične noči. On ima pa dom. In zdaj se vrača. Prerujen je, a boji se samo za njo, za Francko! Vedno bolj čuti, da ji je delal krivico. Zazdi se mu nemogoče, da bi ga ona čakala in še vedno mislila nanj.

Tedaj so ga vzdramili zvonovi, ki so zadoneli nad poljano in oznanili svetu, da se bliža naj-llepši in najbolj skrivnostni čas svete noči.

Andrej je pospešil korak. Zagledal je svojo rodno vasico in kar toplo mu je postalo pri srcu. Njegova rojstna hiša je stala na nasprotnem koncu vasi. Hiša njegove izvoljenke ga je pa že pozdravljala z razsvetljenimi okni, saj je bila takoj med prvimi.

Andrej je dospel v vas. Vsa okna so bila razsvetljena. Komaj slišno se je približal hiši, kjer je živela njegova Francka. Ozrl se je skozi okno in videl sobo prazno. Tiho je pristopil k drugemu oknu in vztrepetal:

Na visokem črnem odru je ležalo mlado dekle. Bled obraz se je nejasno črtal ob siju sveč, kakor bi bil živ.

Ob mrliču je sedela stara čuvajka Mina in kakor nepremičen kip mirno strmela pred sebe.

«Moj Bog! To je ona, umrla mi je, umrla!» je vzdihnil Andrej in presenečen zbežal v noč.

Sredi pota je pa obstal:

«Ne, počakam polnočnice! Kmalu se bo začela. V cerkev stopim, kjer sem tolikokrat čul srebrni glas moje deklice!» je dejal in odšel v cerkev.

Zabučale so orgle. Andrej je stal tih in žalosten v temnem kotu.

Tedaj so se oglasili pevci in pevke.

Andrej je stresel z glavo. Samemu sebi ni mogel verjeti, ko je začul petje. Med pevkami je namreč zazvenel tudi glas Francke in vriskajoč oznanjal rojstvo božje.

«To ni mogoče! To je vendar njen glas!» je zamrmral Andrej in se pogljal po vijugastih kamnitih stopnicah na kor.

Plašno se je približal pevcem in zastrmel:

Poleg orgel je stala njegova izvoljenka in pela. Andreju se je dozdevala tako lepa kakor še nikoli. Samo njene temne, globoke oči so gledale tako žalostno.

Andrej je pristopil. Prebledela je kakor zid.

«Ali je mogoče? Ti si Andrej?»

«Da, jaz sem, Francka!» je odvrnil mladenič in stisnila sta si roke.

Ona ga je pri tem očitujoče pogledala, a rekla mu ni ničesar.

Maša je minula.

Andrej in Francka sta se vračala iz cerkve. Ona je bila ljubezniva in prijazna kakor vedno. Vedel je, da mu je takoj vse odpustila.

Rad bi se opravičil, pa ni mogel lagati. Ona se mu je pa vsa srečna smehljala. Ostala mu je zvesta, čeprav ji ni dolgo časa pisal. Ona je bila pač zdrava naravna kmetica, ki je trdno verovala v njegovo ljubezen.

«Ker sem vedela, da imaš dušo kmeta, sem vedela, da se vrneš. Če bi ti pa tisto dušo iztrgali, bi te nikoli več ne videla!» mu je dejala.

Andrej se je tedaj spomnil svojega doživljanja in hitro je vprašal Francko:

Ko sem nocoj prihajal, sem pogledal pri vas skozi okno. Prestrašil sem se, kako tuji ne! V sobi je ležalo mlado dekle na mrtvaškem odru. Mlado je bilo in v siju sveč sem prestrašen mislil, da si ti.»

«To je pa naša uboga dekla Urška, ki nam je baš za praznike zbolela. Umrla je za hitro pljučnico,» je odvrnila dekle.

Počasi sta odhajala z ljudmi od polnočnice. Vaščani iz podružnih vasi so prižgali v smolo namočene plamenice.

Zvonovi so brneli ubrano in slavnostno.

Andreju in njegovi izvoljenki se je zazdelo, da je zasijala nad njima svetla betlehemska zvezda ter razlila nad ves svet svojo tajinstveno sinjavo.

Mirna in srečna, polna upov v veselo bodočnost sta se objela in si želela lahko noč.

Gustav Straiša.

Obžalovalca svoje smrti si želi

Žena (možu na smrtni postelji): «Ali se lahko poročim z drugim, če boš umrl?»

Mož (v zadnjih zdihljajih): «Kar poroči se! Bom imel vsaj eno bitje na svetu, ki bo obžalovalo mojo smrt...»

Koline

(Vaška sličica.)

Prašiča smo zredili,
da bomo ga davili
in delali klobase.
Oj, ti ubogo prase!

Kakor se pozimi oddahne priroda, tako se odpočijejo tudi ljudje, utrujeni od napornega dela. Zima je doba počitka za staro in mlado, posebno nedorasla mladina najde obilo prijetne zabave. Najprej jo obišče Miklavž, nato pride Božiček, zabaven je tepežni dan in Novo leto prihaja z darili k onim, ki imajo bogate strice in tete.

Tudi domačega praznika ne smemo prezreti. To je nekako priprava za božič in novo leto in odtisne praznikom prijetnejšo podobo. Otroci smo ga vedno težko pričakovali. Neprestano smo sitnari, kdaj bomo klali, in šteli smo na prste, koliko dni bo še trajalo življenje rejenemu pujsu, ki pa seveda ni slutil, kakšna usoda ga bo doletela. Žrl je z veliko slastjo ter se silno odebelil.

Nekaj dni pred prazniki so se stekli dnevi njegovega življenja. Mati so nakupili raznih dišav in pripravili različno posodo. Oče pa so narezali klenovih šibic za »špale« ter jih ostrgali, pri čemer smo jim otroci pridno pomagali.

Zadnji večer je naš pujsk mirno preživel. Mati so očistili hlev ter mu skrbno nastlali. Običajne večerje ni dobil, zaradi česar se ni prav nič pritožil. Zadovoljno se je zleknil po slami in zahrpal.

Zjutraj na vse zgodaj jo je primahal mož z velikim cekarjem, v katerem je nosil morilno orodje. Odložil ga je na klop in sedel za mizo. Oče so mu prinesli čašico žganja, da bo malo poduhal, kakor so se navadno izrazili. Izpraznil jo je v dušku, nabrusil nož, slekel suknjič in zavihal rokave.

Izpred svinjaka se je začulo cviljenje. Otroci smo se stiskali za pečo in milovali prašiča, kako ga mora boleti. Ven nas previdna mati niso pustili, za nobeno ceno niso hoteli dovoliti, da bi bili prisostvovali morilnemu prizoru. Otroci vsako stvar čudovito hitro zapopadejo in potem poskušajo pri igranju. Tako so v sosednji vasi igrali »domači praznik«, pri čemer so hoteli zaklati triletnega dečka. Imeli so ga že na tleh in brusili pipe; prav v skrajnem hipu je prispela neka žena in preprečila nesrečo.

Ko je prašič utihnil, so ga naložili na »ploh« in klavec je začel svoje delo. Otroci smo ga radovedno obstopili. »Zdaj ga pač nič več ne boli«, smo se tolažili, videč, da mu reže noge in slači debelo kožo.

»Bolečine so že prestane«, nas je zadovoljil mož. Delo mu je šlo gladko izpod rok, vsi smo ga občudovali. To smo zijali, ko je razparal prašiča ter nam pokazal drobovje. Videli smo srce, pljuča, ledvice — vse to je zložil v velik lonec, ki je romal v kuhinjo.

Največje veselje so nam napravile klobase. Klavec je vsako posebej spretno zaokrožil ter jo vrغل v pripravljeno posodo. Najprej je naredil mesene, nato pa prtene in krvave klobase. Končno so prišli na vrsto razni nadevki kakor: danke, »šobelni« in ušesa.

Večerja je bila okusna in obilna. Povabljeni so bili tudi nekateri sosedje; nikdar ni manjkalo tako zvanež Polževega strica, čeprav mu je bilo precej daleč do doma. Mož je bil vzlic svoji starosti vedno »bre volje«. Rad je zinil katero za šalo, pa tudi drugim ni zameril.

Oče so ga posadili za mizo ter mu nalili kozarec mošta, mati pa so pritresli zvrhan krožnik klobas. »Kar po domače«, so mu rekli.

»Pa zalij, so ga oče silili s pijačo. »Saj je domači pridelek.«

»Boš pa katero povedal«, je pristavil klavec. »Marsikaj si doživel.«

Striček je pil in jedel. Vmes je pravil, koliko hudega je že izkusil. V mladosti je služil za pastirja. Pri Borštarnju na Hribu je pasel živino — za pet goldinarjev na leto. Vendar je toliko prihranil, da si je kupil kočjo z njivico in vrtom.

Potem se je oženil, žena je hiralala, otroci so pomrli. Vsaka bolezen se je pri njem oglasila.

»Kdaj vam je bilo najhuje?« je bil klavec radoveden.

»Takrat, ko mi je umrla prva žena. Bila je pridna ko čebelica in ponižna ko golobček. Z njo je šlo vse iz naše hiše.«

»Zdaj imate Lojzo«, mu je omenil drugo ženo.

»Urša je bila samo ena...« Starcu se je utrnila debela solza ter mu spolzela po velem licu. Vzlic temu je pridno zalagal in prilival. Pojedel je za tri enake, pa ne da bi mu oponašal.

Ko je odhajal, je bil že precej okrogel. Mati so mu napolnili cekar s klobasami, oče pa so dodali še steklenico mošta kot priboljšek za božične praznike. Precej pozno je že bilo, ko je odšel proti domu. Med potjo se je pogovarjal glasno sam s seboj kakor vedno, kadar ga je imel pol kapo. Pod mejo ga sicer ni zaneslo, vendar pa se je večkrat optekel, a se je vselej ujel za palico. Na koncu vasi si je moral odpočiti, odložil je cekar in sedel na ograjo.

»Mir vsem utrujenim!« ga je nagovoril možak, ki je krevsal ob palici proti vasi.

»Na veke, amen!« mu je striček odzdravil.

»Oho, Šterbenc! Kje si se pa zamudil?«

»Smrekove storže sem nabiral za okvirje. Pa pri Boštjanu sem se spotoma oglasil.« Mož je postavil na tla svoj cekar, ki je bil ves tak kakor stričkov, samo da je bil napolnjen s storži.

»Jaz grem pa od Brezarja«, mu je striček povedal. »Klali so, pa so me povabili na koline. Brezar je dobra duša, saj ne pusti človeka, da bi šel prazen mimo njegove hiše.«

»Trden je, trden. Nič mu ne manjka.«

Moža sta se zapletla v pogovor. Boštjanov in Brezarjev mošt jima je povečal zgovornost. Vedela sta si mnogo povedati; predvsem sta livalila stare in grajala nove čase.

Ko se je striček prizibal domov, ga Lojza ni preveč prijazno sprejela. »Kot si pa šaril tako dolgo?« ga je nahrulila.

»Tiho, Lojza, tiho«, jo je miril. »Pri Brezarju sem bil na kolinah.«

»Kaj imaš pa v cekarju?« ga je vprašala.

»Klobase. Za božič smo preskrbljeni.«

»Ali res?« se je razveselila. »Čaj, da pogledam.«

Lojza je raztegnila cekar in zavohala duh po smoli. Glasno je kriknila: »Dedec, ali meniš, da sem verica?«

»Ali niso klobase?« je osupnil. »Krvave in prtene...«

»Ne bodi neumen. Storže si prinesel...«

»Hudimana, kje so pa klobase? Mhm, že vem: Cekarja sva zamenjala s Štrbencem.«

Nič manj presenečenja ni bilo tisti večer pri Šterbencu, ko so zagledali v cekarju mesto storžev klobase. Seveda so pomoto takoj drugi dan popravili in tako sta prišla stric in Lojza do svojega priboljška za božične praznike.

Soteščan.

Pa jo je ujel

Kočarja Tropinovca iz Zaplotja so poznali ljudje daleč na okrog. Komur je poginila kakšna žival, vsak je poklical Tropinovca, da mu jo je spravil s poti. Temu možaku, njegovi ženi in družini je to vse izvrstno teknilo. Vsi so bili lepo rejeni in rdeči. Čisto nič se ni zmenil Tropinovec, ako mu je semintja kak sitnež rekel: »Ti Tropinovec, ti si mrzli mesar; ti kolješ samo take živali, ki nič ne cviliijo, plačuješ jih pa z »bohlonaj«!«

Izmed vseh ljudi pa je imela najbolj piko na Tropinovca Osatova Mica, ki je bila stara samica in predsednica vseh cerkvenih bratovščin v fari.

Kadar je Mica imela proti komu v mislih Tropinovca, se ni drugače o njem izrazila:

»Oj, kako je ta človek nemaren... Kakor kaj ajd ali pogan je, ki vse sne.«

Kajpak je tudi Tropinovec o tem zvedel. Ker je bil tudi zviti in nasukan ko kozji rog, si je

misllil: »Le čakaj, ti ošabnica ošabna, še ne veš, kako te bom enkrat na lepem ujel!«

To svojo misel je razodel svojima najboljšima prijateljskima Durgelčevemu Jakcu in pa Krevelnemu Gregcu. Obadva sta zmajevala z glavama in Jakec je izpregovoril:

»Veš kaj, Tropinovec, pa stavimo za pol litra zelenega, da se ti ne bo to posrečilo.«

Prijatelji so stavili.

Bilo je neke sobote zvečer. Tropinovcu se je po dolgem času posrečilo, da je ujel lepega Jokelnovega mačka, ki ga je takoj odrl in izročil ženi z besedami: »Nežika, za jutri bomo imeli izvrstno pečenko!«

V nedeljo zjutraj je bilo. Osatova Mica je mislila, ko je cerkovnik dan zvonil ob štirih, da zvoni že k rani maši, pa se je opravičila in odšla v cerkev. Ker pa ni bilo nobenega človeka, se je oglasila pri Tropinovcu, ki je imel že luč, da počaka za odhod k rani maši.

Zviti Tropinovec je skrivaj pomignil ženi. Ta je odšla takoj ven kuhat zajtrk in peči mačka.

Tropinovka je baš prinesla v hišo kavo in mačjo pečenko, ko sta se oglasila že tudi Jakec in Gregec.

Vsi so jedli zares lepo dišečo pečenko. Tudi Mico je zmotil prijeten duh. Vprašala je, kako meso jedo.

Pa odgovori Tropinovec: »Mica, dobr zajtrk je, a ga češ mav?«

Tudi Mica je jedla.

Ko so použili pečenko, sta se začela smejeti Jakec in Gregec ter sta menila:

»Mica, kajne, de je biv dobr ma-av; kajne, deb ga še jedva, kob ga še jneva ma-av, ma-av!«

Kakor bi ose napadle Mico, tako je zdijala ven, pa kar slabo ji je postajalo. Torej mačjo pečenko je jedla...

Cele tri dni ni bilo Mice na izpregled. Njena dekla je pripovedovala, da je bolana in da jo glava strašno boli.

Ker sta bila Jakec in Gregec dobra pevca, sta kmalu potem pela na vasi novo pesem:

To je res prav,

da je tud Mica jedva mav.

Kaj za to, če jo mav trga po gvav!

Pa je biv le dobr mav!

Tropinovec se je vselej smejal, kadar je pripovedoval to mačjo zgodbo in je na koncu vedno dejal: »Ujeli pa smo jo le, to ošabno Mico!«

Anton Stražar,

Kdo je iznašel padalo

V modernem zrakoplovstvu je postalo padalo važno varstveno sredstvo, če se aparat ponešreči. Kot imajo ladije rešilne čolne, tako mora biti tudi letalo opremljeno s padalom, ker bi sicer marsikaka nesreča, ki doleti letalca v zraku, pomenila zanj gotovo smrt.

Nekatera izročila vedo povedati, da so zamislili padalo že v starem veku. Prvi model pa imamo šele pozno v srednjem, že na pragu novega veka, in sicer v neki risbi znamenitega umetnika in arhitekta Italijana Leonardo da Vinci-ja, ki ga moramo potemtakem smatrati za iznajditelja padala. Leonardo je zapisal pod letalo: »Če imamo gosto streho za šotor v premeru dvanaestih komolcev, se lahko brez nevarnosti spustimo iz vsake višine.«

Poznejši poskusi so pokazali, da mera, ki jo je določil Leonardo, precej natančno odgovarja meri današnjega padala. Padalo, ki naj nosi enega moža, mora imeti namreč najmanj osem metrov v premeru, kar se ujema z dvanaestimi Leonardovimi komolci.

Trajalo je še približno trinajst sto let, da se je ta misel praktično udejavila. Prvi skok iz balona si je upal napraviti leta 1797. Francoz Garnerin. Nekaj desetletij so uporabljali tako padalo kot znamenitost pri predstavah in šele leta 1886. so ga začeli tudi praktično uvaževati; bilo je takrat, ko se je Amerikanec Baldwin lotil novih poskusov s padalom, ki je danes važna oprema na letalih.

Pravilna odločitev!

Poleg vode igra pri pranju največjo vlogo tudi milo. Uspeh pranja je odvisen od njega, valed česar je v interesu gospodinj, da kupuje najbolje. Tako milo, ki vzdržuje vse čišče lastnosti je poznano te »Gazela«.

milo GAZELA

po katerem se za danes na stotisoče gospodinj!

Božičnice naših rudarjev v Nemčiji

Zveza jugoslovenskih delavskih in podpornih društev v Nemčiji, v kateri so včlanjene številne slovenske rudarske družine na Westfalskem in v Porenju, je uvedla zelo lep običaj, da njena društva v božičnem času prireajo božičnice za otroke. Božičnice se vršijo od srede decembra tja do Svečnice, da se nedeljo za nedeljo zvrstijo vsa društva in da so tako omogočeni medsebojni obiski. Vsako društvo zbere nekaj denarja in darila, po vrhu pa še Zveza iz svoje blagajne prispeva s primirno vsotico, da se omogoči otrokom slovenskih rudarjev božično veselje.

Kako lepe in kako pristrane so te božičnice naših rojakov v Nemčiji! Vse družine, ki so včlanjene v društvo, se na določeni nedeljski popoldan zbero v gostilni, kjer se nahaja društveni lokal. Darila so lepo povezana v zametast papir in otrokom žarijo lica in očesa v veselem pričakovanju razdelitve. Harmonika zapoje, predsednik društva v izbranih besedah pozdravi otročičke in vzbuja spomine na božično praznovanje v daljni domovini. Mnogim odraslim se ob spominih na domači kraj in na mlada leta utrnejo solze iz oči. Dekleta in fantki, ki morajo v Nemčiji obiskovati samo nemško šolo in jim slovenska beseda dela preglavice, ker jo čujejo samo v domačem krogu, se potrudijo za božičnico in se naučijo lepih deklamacij in pesmi na pamet. Potem razdeli predsednik darila. Vsem otročičkom enako. Kdor le enkrat vidi to odkrito otroško veselje, ga mora prevzeti ginjenost.

Zares, ni si moglo pomisliti bolj pristranih prireditev, kakor so božičnice naših rojakov v tujini. Ločeni od doma, v trdi borbi za vsakdanji kruh se razveseljujejo ob praznikih miru in sloge s svojimi otročički vred. In se spominjajo domovine. Ali ni tudi naša dolžnost, da se mi ob božiču spominjamo njih, svojih bratov in sester, ki so morali za kruhom v tuje dežele? Pozdravljamo Vas, dragi rojaki v tujini in želimo Vam in Vašim otrokom kar najsrečnejše božične praznike. Ostanite nam zvesti bratje Slovenci in tudi mi Vas ne bomo pozabili. Še prav posebno se Vas spominja »Domovina«, ki se Vam je v tujini tako priljubila. Postala Vam je zvesta tovarišica in sporočevalka novic iz domačih krajev. Potrudila se bo z novim letom še bolj, da bo vredna Vašega zaupanja.

Nemci bežijo iz Rusije

Prva precej številna skupina nemških izseljencev iz Rusije je prispela te dni na latsko-rusko obmejno postajo Silupe. V posebnem vlaku je bilo 200 odraslih in 60 otrok. La-

tiški Rdeči križ je vse nemške izseljence na kolodvoru pogostil. Druga skupina, ki je štela 600 izseljencev je prišla v Silupe dan kasneje, tretja pa nekaj dni nato. Stanje nemških izseljencev ni bilo tako obupno, kakor se je govorilo. Obleženi so bili dobro in tudi z živili za potovanje so bili dobro preskrbljeni. Dekleta nosijo klobuke, kar je čudno, kajti v Rusiji ni km. klobukov, ki bi hodile v klobukih. Na vprašanje, ali so jim ruska oblastva delale sitnosti, so izseljenci odgovorili, da je šlo vse gladko. Na pot so vzeli mnogo jestvin, poleg tega pa so dobili v Moskvi toliko kruha, da so ga imeli ves čas v izobilju.

ŽENSKI VESTNIK

Nekaj besed o zimski modi

Letošnja moda se je v bistvu v toliko spremenila, da so krila nekoliko daljša. Nosijo se še vedno ali plisirana ali pa v razne gube položena krila. Vendar pa prevladuje na splošno zvončasta oblika.

Lahko pa nosimo še vedno v gube položeno obleko, zato še nismo staromodne. Posebno pri oblekah, ki so letos spet zelo v modi, se nosi skoro vedno v gube položeno krilo, jopica pa mora biti samo 12 cm krajša od krila. Bluza k taki obleki mora biti ali iz istega blaga ali pa vsaj podobne barve kakor je obleka sama.

Pas v žemperju, kostumu, obleki kakor tudi pri plašču je pomaknjen čisto za životni pas. Opašemo ga lahko, da je pomaknjen skoro za 12 cm višje od pasu, kakor je bil v modi lansko leto. Zato pa žemperji in bluze tudi niso več tako dolge. Bluza se ponajveč nosi v krilu kakor pred leti.

Tako zvane plaščne obleke so še vedno zelo v modi, samo je krilo po večini urezano in izdelano v zvončasti obliki in, kakor že rečeno, spodaj daljše.

Plašči so krojeni v ravni liniji s precej velikimi reverji in moško fazono. Na hrbtu v dve gubi, ki ste pa prešiti in se ne odpirate. Plašči se nosijo s pasom ali brez pasu in so prav tako daljši kakor krila pri oblekah. Skoro ni plašča, da bi ne imel tudi žepov.

Najmodernejša barva oblek in plaščev je rjava in »bež«, oziroma »drap«, a tudi modra in črna barva sta še vedno moderni.

Zelo so v modi tudi baržuni, posebno taki, ki so podobni kožuhovalni. Na višku mode pa je seveda letos kožuha. Ker si ne more vsaka ženska omisliti dragega kožuha, so pa za nadomestilo ti baržuni, ki so bolj poceni in pa zelo praktični.

Tak kožuhašt plašč je krojen popolnoma ravno brez vsakih gub, le ovratnik je bolj širok, da dobro pokrije in greje.

Vsekakor se je moda po lanskim hudi zimi nekoliko spametovala, ker so krila daljša; a poskrbela je tudi, da nas ne bo preveč zeblo v noge, za volnene nogavice kakor tudi za snežne čevlje, ki se dobijo v vseh barvah. Snežni čevlji so pri današnji modi kratkih kril neobhodno potrebni tudi podeželskim ženskam.

Nogavice se nosijo ponajveč v drap-barvi, pri tem morajo biti enake barve tudi snežni čevlji.

Kar se v splošnem tiče barv, velja še vedno pravilo: ako hočeš biti moderna, se moraš obleči in obuti tako, da nimaš na sebi več ko tri različne barve, a tudi te se morajo lepo skladati.

Kako je treba prati volnene stvari

Pri pranju volnenih stvari je treba paziti predvsem na to, da voda ni prevroča. Voda mora biti mlačna in tudi ne pretrda; najboljša je deževnica ali pa potočnica. Tudi ne smemo mrzle in vroče vode izmenjavati. Volneno stvar operi v največ 40 stopinj Celzija mlačni vodi in izperi jo v enako mlačni vodi. Nikdar ne smeš volnenih stvari tudi mencati, ker jih to samo pokvari.

Volnene stvari peri v suhem vremenu in ko si si vse pripravila, tako milnico ali pralni prašek, kakor tudi vodo za izpiranje, nadalje še čiste platnene rjuhe, v katere boš lahko zavila oprano volneno blago.

Volneno obleko namoči v pripravljeni milnici in jo nekaj časa otiskaj med pestmi, da gre umazanost ven, nato jo izperi v enako topli vodi, in sicer tako dolgo, da ostane voda popolnoma čista. Ako je voda pretrda, dodaj ji nekoliko boraksa.

Ko je obleka izprana, jo samo iztisni, nikar pa ne izžemaj, in jo nato položi na pripravljeno rjuho. Lahko pa jo tudi pripreže z iglami, ki ne zarjavijo, in obesi sušiti na prepil.

Tudi obleke iz umetne svile lahko sama opereš. Tako blago moraš oprati samo v hladni milnici, napravljeni s kakšnim pralnim sredstvom, oziroma praškom, ga v tem večkrat premočiti, nato iztisniti in dodobra izprati, na kar ga zaviješ v rjuho.

Ali se dá taka obleka, bodisi volnena ali iz umetne svile, sploh oprati, o tem se je treba prej prepričati, in sicer s tem, da pomočimo krpico iz takega blaga v vodo in jo potem iztisnemo nad kako belo krpo ali papirjem. Ako je izcejena voda popolnoma čista, potem tako obleko lahko opereš na gori opisani način.

Seveda taka oprana obleka ne bo popolnoma takšna kot je bila prvotno; vedno trpi nekoliko barva. Pri pisanem blagu se barve kaj rade medsebojno pomešajo, a tudi pri enobarvnem blagu se barva več ali manj izpremeni.

Za kuhinjo

Dober rum si lahko napraviš takole: V kaki drogeriji kupi liter finega špirita in toliko rumovega ekstrakta, kolikor ga je treba dati na liter špirita. To ti že povedo v drogeriji, koliko rumovega ekstrakta, oziroma esence, moraš vzeti na liter špirita. Na ognjišču raztopi v eni manjši kozli četrt kilograma sladkorja, in sicer v eni osminki litra vode. Ko se je sladkor raztopil, ga daj na hud ogenj (a ne na odprt ogenj) in pridno mešaj toliko časa, da temno zarumeni. Nato prilij četrt litra tople vode in mešaj dalje, da se

Uprava »Romana«

Ljubljana, Breg št. 10

Prosim, pošljite mi božično številko zabavnega tednika »Roman« brezplačno na ogled in priložite položnico. Če se ne bom naročil, jo vrnem v treh dneh.

Ime: _____

Kraj: _____

Pošta: _____

Ai ga poznate tednik »Roman«?

Kdor ga želi spoznati, naj izpolni dizek, ga prilepi na dopisnico in pošlje na naslov: Uprava »Romana«, Ljubljana, Breg št. 10, in dobil bo brezplačno našo božično številko na ogled. Tednik prinaša dva lepa, veleupeta romana v velikih nadaljevanjih, kratke novele, smešnice, zgodovinske zgodbe, razpis nagrade Din 500.—, članke o modi, negovanju, obraza, negovanju telesa, nasvete za kuhinjo, stanovanja in druge praktične nasvete.

Z novim letom začnemo objavljati nov, zelo napet roman, svetovnega slovesa »KONZULOVA SKRIVNOST«. Naš tednik obsega 16 strani v obliki »Domvine« in izhaja vsako soboto. Naročnina je z novim letom na mesec 8 Din, četrtletno 20 Din, polletno 40 Din, in vseletno 80 Din.

V sredi odrezite!

sladkor čisto raztopi. V drugem loncu kuhaj v četrt litra vode nekoliko limoninih lupin, košček vanilije, malo ingverja in košček celega cimeta. Ko je malo prevrelo, precedi ta čaj v velik lonec. Ko se je ohladilo, prilij špirit z umovim ekstraktom, raztopljeni sladkor in še pol litra prevrete hladne vode. Vse dobro zmešaj. Če ti je rum še premočan, lahko dodaš še četrt litra prevrete hladne vode. Nato nalij rum v steklenice in jih dobro zamaši. Ko je rum stal par dni na hladnem, je že dober. Če ga hraniš za več mesecev, postane pa še veliko boljši. Takšen doma napravljeni rum je pristen in tudi znatno cenejši kot ga pa dobiš v trgovini.

Čokoladna torta. Mešaj v skledi pet dek sirovega masla, dve jajci (rumenjaki in beljaki) in 1 dek sladkorja vsaj pol ure, na kar dodaj tri četrt kile moke, štiri žlice kakao-a in en pecilni prašek. Dodaj še par žlic mleka, da dobiš gostotekoče testo. Nato namaži tortni model in stresi vanj testo. Ko se je testo po modelu enakomerno razlezlo, deni v peč. Ko je torta pečena in se je ohladila, jo prereži počez na dvoje, namaži spodnji del s poljubno mezgo (najbolje marelično), jo spet zloži skupaj in potresi povrhu s sladkorjem. To je dobra in poceni torta.

Orehov kruh. V skledi mešaj štiri rumenjake in 14 dek sladkorja kakih 20 minut, nato dodaj 14 dek zmletih orehov, sneg štirih beljakov in tri in pol deke drobtin. Speci v modelu, pomazanem z voskom. Hladno razreži na poljubne kose.

Orehove rezine. Mešaj 10 dek sladkorja s petimi rumenjaki, potem primešaj sneg štirih beljakov, sedem dek moke in dve deki zmletih orehov. Deni peči v pomazanem modelu in ko je pečeno, stresi na krožnik in posuj z vanilijnim sladkorjem. Hladno razreži na majhne rezine.

Mandeljnovi kupčki. Stolci sneg treh beljakov, nato primešaj 14 dek sladkorja in naribane limonine lupinice in 14 dek zmletih mandeljnov ter nalahko premešaj. Pomaži pekačo z voskom, pokladaj vanjo s kavino žličko majhne kupčke in potem speci.

Praktični nasveti

Črnilo (tinto) spraviš iz parketov z limoninim sokom, ki mu dodaš nekoliko soli. Tudi z mokro ščavno soljo (Kleesalz) lahko snažiš. Osnaženi madeži pa moraš takoj namazati s ščetko in volneno krpo. Navadna tla se dajo osnažiti na isti način, samo jih moraš potem mesto namazati z voskom, pomiti z lugom.

Lesen pod poribaš najlepše (zlasti v kuhinji) z lugom, milom, krtačo in čisto vodo. S krtačo moraš odrgniti deske vedno po dolgem, nato jih hitro izprati in pobrisati najprej z ožetim krpami, nato pa še s uhim. Vodo moraš pri ribanju tudi večkrat menjati.

Marmornate plošče umivaj s toplim lugom in jih nato zdrgni s suho flanelasto ali drugače mehko krpo. Madeže spraviš z marmorja, ako zmešaš nekoliko žganega apna z gosto milnico, namažeš to na madeže in pustiš tako nekaj časa. Mažo potem odstrani, umij ploščo z mlačno vodo in jo dobro obriši z volneno krpo.

Od muh ponesnažene okvire pri ogledalih in slikah osnaži z zrezano čebulo, pomočeno v čist špirit. S tem lahko odstraniš tudi vse druge madeže. Stare zrezljane okvire, ki so zaprašeni, pa najbolje očistiš od prahu z mehkim čopičem.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Tudi lep kot naše domovine

Slovenske gorice, decembra.

Slovenske gorice so lep z vinskimi grički in senčnimi gaj posejan svet v izlivnem kotu med Muro in Dravo. Snažne lične viničarije kronajo brežne obronke, med katerimi se vijugajo šumeči potočki po mirnih travniških dolih na jug proti materi Dravi. Tu je varno in udobno domovanje vinske trte in sadovnjakov, pa tudi živinoreja se dviga bolj in bolj.

Tukaj pa tudi domuje dobrosrčno slovensko prebivalstvo, katerega miroljubnost le izjemoma kalijo alkoholu vdani siroveži in pretepači. Zlahtna solza vinske trte, po pameti zavžita, razvedri, potolaži ter dobrodejno dvigne človeka, ako se pa pretaka po grlu požeruha, je strup, ki neizprosno tira žrtev v pogubo.

Ko slišiš veselo pesmico živahno razgibane družbe z ljubkega hrička, te veselo pritegne k sebi.

Letošnjo trgatve je že bila po večini opravila strašna lanska zima, a ostanek je bil izvrstne kakovosti kakor malokdaj. Trta je dobro dozorela in je dobro pripravljena za drugi pridelek.

Dobro je, da novi vinski zakon osnaži tudi Slovenske gorice nesrečne zastrupljevalke šmarnice.

V novejšem času se je začelo posvečati več pozornosti tudi našim prometnim žilam, cestam. Da bi bilo tako za naprej. Ilovinati svet Slovenskih goric je dobrih cest potreben kakor žejni pijače in lačni kruha. Merodajni krogi naj ne pozabijo na ta obmejni okrasek Jugoslavije, ki je bil doslej malo uvaževan.

Uporabljajte

KOLINSKO CIKORIJO

In prepričali se boste, da je izvrsten pridelatek za kavo. Vsem našim cenjenim odjemalcem želimo vesele božične praznike in srečno Novo leto. — Kolinska tovarna hranil, d. d. v Ljubljani

Zbirec v Medmurju

Preseka, decembra.

V Medmurju je še vedno v navadi tako zvani zbirec, katerega izvršujejo župnik, organist in zvonar takoj po novem letu. Župnik znaní zbirec v cerkvi, kdaj pride v katero vas. Zbirec se izvršuje z veliko ceremonijo. Župnik gre s križem v roki, za njim organist in trije moški, med katerimi je tudi zvonar, z vrečami na ramenih.

Ko pridejo do hiše, zazvoní zvonec, katerega tudi nosijo s seboj, na kar zadoni pesem petih grl, da odmeva po sosednih štajerskih gozdovih «Narodil se je kralj nebeski...» To pesem pojejo v hišo, kjer so pripravljeni na muzi v skodelici s cipresno vejico blagoslovljena voda in trije krožniki fižola, na kar duhovnik izreče neko kratko molitvico, blagoslovi hišo in organist s kredo napiše na hišnih durih G. M. B., tri križce in dotično leto. Nato pomoli g. župnik križec hišnemu gospodarju, gospodinji in vsem nahajajočim se v hiši. Križec vsi po vrsti poljubijo.

Gospodarjeva dolžnost je, plačati tako zvani križec s 4 dinarji, a gospodinja jim nasuje fižola v vrečo, na kar spet zapojejo «Daj vam Bog zdravje...» in gredo iz hiše.

Seveda pri premožnejših hišah jim tudi pripravijo jedi in pijače. Če tako vs dan pobirajo,

so zbiralci že vsi vinjeni in njihovi glasovi so hripavi.

V Medmurju je precej siromašnega ljudstva, toda naj bo letina še tako slaba, vendar ni Medmurca, ki ne bi daroval tudi zadnjega fižola gospodom. Medmurec je zelo veren in si ne upa zameriti se gospodu župniku.

Takih množin fižola, kakršne spravijo župniki skupaj, ni mogoče pojesti, zato po župnišču z njim hranijo svinje.

Večja posestva morajo župnikom dajati tako zvano lokno, in sicer določeno množino zrnja. Lokno se daje večinoma v ajdi. Ako pa dotičnik nima zaradi slabe letine odrejene mu množine ajde, pride med njim in župnikom do pogajanj, ali se plača v denarju ali kakem drugem zrnju.

Ta navada naj bi se pač obenem z hero po slovenskih krajih odpravila, saj tako beračenje ne povečuje duhovniškega ugleda.

H koncu bi še priporočil vsem Medmurcem našo lepo «Domovino», ki nam skrbi za zabavo ter pouk v gospodarskih in drugih zadevah. Vsem medmurskim rojakom vesel božič in dosti sreče v novem letu!

Argentinsko pismo

Las Breñas, novembra.

Nekoč sem ti obljubil, cenjena «Domovina», da se bom tudi jaz včasih spomnil na tebe s kakšnim dopisom. Žal, se je ta obljuba dolgo zavlačevala. Težko te pričakujemo, kdaj prideš, da čitamo novice iz starega kraja, v katere nas zopet vleče srce iz Argentine.

Boljša je domača gruda, ko na tujem zlata ruda! tako pravi star slovenski pregovor. Tako se godi tukaj marsikomu. Vem, da je mnogo radovednežev, ki bi radi vedeli, kako je v tej bogati deželi. Zato sem se namenil, da malo popišem tukajšnje razmere.

V tej vroči pokrajini Chaco se nas nabaja lepo število Slovencev. Nekateri so zasedli zemljo in jo obdelujejo. Drugi so zaposleni pri gradbi nove železniške proge. Plača je bolj elaba, tako da se težko kaj prihrani.

Za one, ki obdelujejo zemljo tudi ne kaže letos kaj prida. Ker je suša uničila vso koruzo, je ostal samo bombaž; ako ne bo v kratkem dežja, se bo posušil tudi ta, tako da bo malo ostalo. Drugih kmetijskih kultur na ozemlju Chaco ni zaradi strašne vročine, ki doseže v mesecu decembru in januarju svoj višek. Lani leto je bila vročina v teh dveh mesecih 52 stopinj Celzija v senci.

Ljudje se mučijo na vse načine, da bi se zaslužili kakšen denar. Lansko leto je bilo boljše, ker sta koruza in bombaž obrodila zelo dobro. Zaslužil se je lep denar v času obiranja. Za letos ne vem, kaj bo, ker kaže vse slabo.

O kakšnih delavskih organizacijah tu ni govora. Pa še nekaj imam omeniti. Tukaj med nami

Kdor še ni naročil srečk, si odganja srečo za novo leto.

Izpolnite naročilne dopisnice, ki smo jih priložili zadnji «Domovini», da Vam moremo pravočasno poslati srečke državne razredne loterije. Prvo žrebanje se bo vršilo že 16. januarja 1930.

ZADRUŽNA HRANILNICA, R. Z. Z O. Z. LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 19.

Je tudi rojak, ki sicer pravi, da je izobražen, vendar rad stori rojakom neprilike, ko kriči nad njimi, da so kranjski volj. Mene je dal celo dvakrat zapreti s policijo, češ, da mu dolgujem večjo vsoto denarja, kar je bilo popolnoma izmišljeno. Zato sem bil takoj izpuščen. Drugič je trdil, da sem ga hotel napasti v njegovi hiši, kar je bilo zoget laž, in so me zopet izpustili. Ko je videl, da tako ne gre, je začel pisariti moji ženi v stari kraj razne izmišljotine. Za enkrat naj zadostuje. Drugič pa kaj več.

Vesele božične praznike in srečno novo leto želim vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, bralcem in bralkam »Domovine«. Jakob Ivanetič (Metlika).

Vino kaže svojo moč

Mala nedelja, decembra.

Tu pri nas smo pridelali precej dobro vinsko kapljico, ki je največkrat vzrok raznim nesrečam. Posebno raznim šalim naklonjeni ljudje bi morali uvaževati malo manjšo mero pri rujnem vincu. Pred kratkim so grabili listje pri posestniku Spindlerju v Godemarcih. Od samega veselja, da so dobili spet lepo vreme, so se po večerji skušali, kdo je močnejši. Najbolj živahen je bil Roškar, ki mu ni bil nihče kos. Nazadnje sta se sprijela z gospodarjem in Roškar je padel tako nesrečno na tla, da si je zlomil desno nogo.

Par dni pozneje pa so vozili občinski vozniki les pri Vrbnjaku v Bodislavcih. Po običajnem zalivanju duš je znan rogovilež Šrel pograbil par sosedov ter razkazoval svojo moč nad njimi. Končno je pograbil še na stolu sedečega Belšaka Tončka in ga vrgel tako nesrečno, da si je zlomil prsno kost.

V nedeljo 15. t. m. pa so korajžni fantje po pozni sv. maši razkazovali svojo moč okoli cerkve. Številni gledalci niso bili v nevarnosti, ker junaki so rabili kot orožje le jezik, pesti pa so dvigali samo visoko v zrak. Tako tukaj ni bilo ranjencev, ona dva druga pa se zdravita v domači oskrbi.

ZANIMIVOSTI

Metuzalemi in orjaki med drevjem

V nekem ameriškem listu je Lila nedavno alika ogromnega drevesa v Kaliforniji, visokega 120 m. Deblo drevesnega orjaka je trblo in votlina je tako velika, da gre lahko skozi njo velik poštni voz. V obsegu meri orjaško drevo 36 m.

Tudi v Evropi je mnogo starih visokih dreves. Tako so imeli na Sedmograškem ogromno jelko, ki so jo posekali leta 1923. in ktere starost so cenili na 320 let. Visoka je bila 50 m in poldrugi meter od tal je bila debela 100 cm. Prav tako rasejo v višjih bavorskih krajih po 500 do 600 let stare smreke. V gozdovih južnovzhodne Evrope pa najdemo tisočletne brste. V Frankensteinu v Pruski Šleziji je 44 m visoka in 450 let stara jelka. Najstarejši macesen v Hermersdorfu je najbrž tudi najstarejše drevo v Evropi. Visok je 110 m in strokovnjaki cenijo njegovo starost na 2100 let. To drevo je stalo torej že 500 let pred Kristusovim rojstvom.

Neki berlinski časopis je pisal o hrastu v Solingenu, ki se naziva »debeli hrast«. Debel je tako, da ga komaj obseže 8 mož. Njegovo starost cenijo na 1000 let. V istem gozdu je 25 m visoka bukev, ki je tako košata, da so postavili med veje mizo in klopi, do katerih se pride po lestvi. Najdebelejši in najstarejši hrast v Nemčiji je na Meklenburškem, visok 40 m in debel 105 m. Tudi lipe dočrkajo visoko starost. Ob vznožju Stäfelberga pri Lichtenfelsu stoji lipa, stara 1100 let. Zeleni in cvete samo na jugozapadni strani, drugače pa štrle kvišku gole veje.

Vsi ti evropski drevesni Metuzalemi in orjaki se pa ne morejo meriti z ameriški tovarši. Posebno Kalifornija je znana kot dežela ogrom-

nih smrek in tako zvanih sekvoj, ki splošno dosežejo 80 do 90 m višine in 1200 let starosti. Visokost do 120 m v Kaliforniji ni baš tako redka.

Največje drevo na svetu rase v Avstraliji; imenuje se latinsko eucalyptus diversicolor. Rase večinoma v močvirnatih krajih in na zapadno-avstralski obali. To drevo se dviga tako visoko, da se človek zgrozi pred njim. Nekatera drevesa so visoka do 150 metrov.

Nesrečna številka 13

Zakaj je številka 13 nesrečna? Tako bo marsikdo vprašal in se hotel otresti starega babjeverja, češ, zakaj bi morala biti prav 13 nesrečna. Naš moderni svet trdi, da ne pozna več prazno-verja in se pomilovalno smehlja starim, ki so verjeli v take stvari. Ali se je res svet otresel prazno-verja? Kdor količkar pozna ljudi, bo sicer priznal, da je deloma danes res manj prazne vere, da pa vendar še ni izginila, nasprotno, še veliko veliko ljudi je, ki so prav tako babjeverni, vemo, da so tudi taki še, ki imajo neki sveti strah pred številko trinajst. Če pomislimo, kako težko se otresemo starih navad in razvad, da se tudi staro in ukoreninjeno mišljenje jako težko spremeni, bomo razumeli, zakaj je še vedno dovolj ljudi, ki verjamejo, da je število 13 usodno, in se ga boje, dasi tega morda nočejo priznati, boječ, da jih bodo drugi imeli za nazadnjake.

Če nas je bilo trinajst v družbi, se nehoté spogledamo in če le mogoče, to stvar tako ali drugače popravimo. Dado se navesti resnični slučaj, da so se veliki in učeni možje silno bal omenjenega usodnega števila.

Vera, da bo trinajstega v družbi doletela še tišto leto smrt, je bila prej zelo razširjena in to ne samo v Evropi, temveč tudi v vzhodnih deželah. Razlika med posameznimi deželami je le ta, da ni povsod isti, ki ga je zaznamovala usoda. Večinoma velja to za najmlajšega, oziroma onega, ki je prišel zadnji. Drugod je zaznamovani tisti, ki vstane prvi od mize, ali pa oni, ki se usede prvi za mizo. V Dalmaciji zapade oni usodi, ki se najbolj ustraši, če opozori kdo na število 13. Stvar je precej zanimiva, če radi tega, ker se marsikdo res tako ustraši, da postane število 13, ki je na stvari čisto nedolžno, zanj pogubno.

Kje ima ta vraža svoj izvor? Najbrže že v starem veku. Vemo, da so bila nekatera števila prav posebno priljubljena, kar so prav posebno uvaževali, če je šlo za število gostov pri mizi. Tu so bila dobrodošla števila 3, 9, 10, 12.

Za kristjanske narode je bilo pri postanku, oziroma širjenju te vraže brez dvoma velike važnosti sveto pismo, v katerem igra število trinajst pomembno vlogo. Najvažnejši primer je Kristus z dvanajstim učenci. Trinajsti, Judež Iškarijot, je izrodek žalostnega slovesa, ker je postal izdajalec. Kot takega ga zadene sramotna smrt, ko gre in se obesi.

Taki primeri nam jasno razlagajo, kako je postalo število trinajst strah vsem praznovercem. Moderna, prosvetljena doba je mnogo storila, da je omejila to praznoverje. Kakšnih sredstev pa so se morali ljudje posluževati, da bi ubili strah pred nesrečno trinajstico, nam pove ta-le primer.

Leta 1857. so ustanovili v francoskem mestu Bordo društvo trinajstih, ki je prirejalo sestanke trinajstih ljudi; dan prireditve je bil trinajsti petek v letu. Pa tudi sicer je igralo v tem društvu število trinajst važno vlogo. V tem času res ni bilo nobenega smrtnega slučaj, kar je gotovo mnogo pripomoglo, da se je omejila prazna vera v usodno število trinajst.

Kot trezno mislečim ljudem nam bo število trinajst prav toliko vredno kot vsa druga števila in »trinajstič« bočjo za nas pomilovanja vredni reveži.

× Pravi'o, da ne bo hude zime. Profesor Köppen že desetletja proučuje vprašanje nastopanja hudih zim. Prišel je proučevati dobo od leta 764. po Kr. Po temeljitih in vsestranskih študijah je dognal, da se pojavljajo od leta 1423. hude zime

vedno le v čisto določenih obdobjih 11 in 33 let nikdar pa zaporedoma. Köppen zatrjuje na podlagi svojih proučevanj, da se nam letos ni treba bati ostre zime in da bo taka huda zima, kakor je bila lani, šele čez 33 let, torej leta 1962. Istega mnenja je tudi profesor Weickma in v Lipskem.

× Ogromno bogastvo v protezi. Pred letom dni je umrl na Dunaju poljski državljani Nas Goldberg. Podjetni žid se je že pred vojno izselil v New York, kjer je ustanovil podjetje, ki je dobro uspevalo. Prve dni oktobra lanskega leta se je vrnil na Dunaj, deloma po poslu, deloma pa, da bi se dal preiskati pri zdravnikih, ker je bolehal na želodcu. Par dni po svojem prihodu pa je v nekem dunajskem hotelu umrl. Oblasťva so zapečatila dva njegova kovčega, v katerih je bilo več sto dolarjev. Denar so shranili na varno. Žid je imel tudi protezo, ki so nameščenci hotela, ker je niso mogli uporabiti, istotako izročili oblastvom. Oba kovčega in protezo so oblastva shranila na poljskem konzulatu. Nameščenec tega konzulata, ki je bil sam vojni invalid, se je zanimal za protezo, in ko je z žepnim nožem odvil neki vijak, je padlo iz notranjosti proteze 88.000 komadov dolarskih novčanic. Kot dedinja tega skritega premoženja pride v poštev njegova vdova, ki živi v New Yorku.

× Smrtna nesreča prekoafriških letalcev. V mestu Tunisu v Severni Afriki so te dni pričakovali napovedano angleško letalo, s katerim sta hotela angleška letalca Williams in Jenkins prekositi rekord nepretrganega poleta v daljavo. O letalcih pa ni bilo ne duha ne sluha. Nenadoma pa je prispela v Tunis vest, da je našel neki domačin v gorovju ostanke razbitega letala in poleg letala dve trupli. Zaradi viharnege vremena so komaj dospeli do ponesrečenega letala. Trupli so pustili na mestu katastrofe in ju zastražili z oddelkom vojakov. Francoski guverner je izrazil angleškemu generalnemu konzulu svojo sožalje zaradi nesreče angleških letalcev. Kakor se sodi, je letalo zaradi viharja moralo pristati in se je pri pristanku razbilo, pri čemer sta oba letalca prišla ob življenje.

× Boljševiki hočejo vero popolnoma uničiti. V Moskvi, Leningradu in drugih mestih sovjetske Rusije so organizirali boljševiki odločno gonjo proti praznovanju božičnih praznikov. Po vseh podjetjih se vrše protiverska predavanja. Delavstvo onih podjetij, v katerih še ni uveden teden brez nedelje, je sklenilo 25. t. m. delati in pokloniti ves dnevni zaslužek skladu za industrializacijo Rusije. Na splošno željo delavstva je osrednji svet strokovnih organizacij sklenil, da bodo 25. t. m. vsa podjetja obratovala Zveza brezvercev je razvila živahno delovanje. Na njeno zahtevo pr. rede gledališča, klubi in kinematografi med božičnimi prazniki protiverske predstave. Predsedstvo moskovskega sovjeta je prepovedalo sekanje in dovažanje božičnih drevesc ter pozvalo trgovce, naj odklonijo prodajo okraskov za božična drevesca. Gibanje proti veri in Bogu je nastalo kmalu po boljševiškem prevratu in začel ga je Lenin z znanim izrekom, da je vera opij ljudstva. Pred letošnjim božičem je dosegla protiverska agitacija višek. Pod Stalinovim režimom so odpravili nedeljo in pripravljali se tudi reorganizacija koledarja. Število brezvercev v Rusiji od dne do dne narašča, posebno med delavstvom in nižjimi sloji sploh, kar je zelo značilno. Samo na kmetih protiverska agitacija še ni dosegla večjega uspeha.

× Silen mraz v Ameriki. Po vsem srednjem zapadu in severozapadu Severne Amerike divja snežni vihar, ki ga spremlja nenavadno hud mraz. V Chicagu je zmrznilo 20 oseb. 300 voz cestne železnice je zaradi poledice skočilo s tira. V Montrealu je baže padla temperatura na 40 stopinj pod ničlo. Tudi v južnih državah beležijo mraz, kakor ga že dolgo ne pomnijo.

× Dolge trepalnice pomenijo belizen. Dolge trepalnice so veljale vedno kot znak lepote. Sedaj pa se je pojavil neki japonski zdravnik, ki nam kviri veselje nad njimi s trditvijo, da so znamenje zdravstvenih nerednosti v telesu. Zdravnik dr. Tanaoki z otroške klinike na vseučilišču v

Kijušu je opazoval dve leti kakšnih 7000 otrok in je opazil, da niso prav zdravi, če so jim trepalnice dolge. Trepalnice zdravih otrok zrastejo v prvem letu do dolžine 3 mm, pri skrofuloznih pa do 6 mm. Dr. Tanaoki ne ve, kje bi tičal vzrok za ta pojav.

× **Drzna sleparka s ponarejenimi dolarji.** Nedavno se je v Filadelfiji pripetil drzen dogodek. V odlično prodajalno draguljev je stopila elegantno oblečena dama in si dala predložiti nekaj bisernih ovratnih verižic. Dolgo je izbirala in se končno odločila za neko japonsko verižico v vrednosti 1600 dolarjev, kar je celo za ameriške razmere precej. Dama je vzela iz torbice dva tisočdolarska bankovca, da plača verižico. Blagajničarka pa je sumila, da sta bankovca ponarejena, ker se je zadnji čas pojavilo mnogo ponarejenih tisočdolarskih novčanic, in ni hotela sprejeti denarja, dokler ga ne preišče. Dama, ogorčena zaradi takega nezaupanja, je z ostrimi besedami obsojala tako postopanje. Niti šefovo opravičevanje ni moglo potolažiti razsrdene dame. Izjavila je, da sploh ne bo ničesar kupila, pač pa bo vsem znancem povedala, kako postopajo v tej trgovini s tuji. Ko se je sluga vrnil iz banke s potrdilom, da sta bankovca pristna, ju je vzela nazaj in odšla proti vratom. Šef se je še nadalje opravičeval in končno znižal ceno na 1500 dolarjev. To je doseglo svoj cilj, dama se je vrnila in si dala zaviti kupljeno verižico. Nato je izvlekla bankovca, ki ju je že spravila, plačala in dobila še 500 dolarjev nazaj. Odšla je iz prodajalne, stopila v avto in se odpeljala. Pozneje pa so ona dva bankovca spoznali za ponarejena. Razume se, da je dama plačala s ponarejenima bankovcema. Džno sleparko bodo seveda težko izsledili.

× **Na križ pribita ženska.** Nedavno so našli ribiči v zalivu otoka Jone zapadno od Škotske truplo mlade ženske. Nago truplo je bilo pribito na križ, razpuščeni črni lasje so zakrivali del obraza. Okrog vratu je imela mrtva ženska biserno verižico. Vsi znaki so kazali, da je nesrečnica na križu izkrevavela in umrla. Vest o križani ženski je vzbudila v Londonu splošno senzacijo in širili so se začele čudne vesti. Kmalu so oblastva dognala, da gre za hčerko ravnatelja milanske bolnice Marijo Fornari. Njen oče se je poročil z Angležinjo, ki je pri porodu hčerke umrla. Otročica so dali v vzgojo materinim roditeljem, premožnim puritanom, bivajočim blizu Londona. Poletje je preživela dekletka zadnja leta vedno na otoku Jone. Bilo je pesniško navdahnjena in objavila je v časopisih več pesmi. Pripravljala se je napisati tudi roman. Zadnje čase se je zanimala za spiritizem in podobno. Zelo verjetno je, da se je dala pod vplivom verske zmešanosti pribiti na križ.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Prodana svinja.

Kmetica je prodala mesarju svinjo pod pogojem, da bo mož, ko se bo vrnil domov, tudi zadovoljen s kupčijo.

No, in ko se je mož vrnil domov, je odobril kupčijo, vzel pero ter takoj pisal mesarju: «Nej vejo, de mi je prodaja moje žene prov vseč. Nej kar pridejo po svinjo!»

Skromnost.

Miha in Jaka se srečata ter se začne med njima razgovor.

Miha: «Čuješ, David, posodi mi tisoč dinarjev.»

Jaka: «Ne dam.»

Miha: «Pa mi jih daj petsto.»

Jaka: «Ne dam.»

Miha: «Morda mi lahko daš sto.»

Jaka: «Tudi ne.»

Miha: «Pa mi daj vsaj deset dinarjev.»

Jaka: «Prav ničesar ne dam.»

Miha: «Če je tako, mi pa vsaj povej, koliko je ura!»

PRESREČEN ZAKON.

«Vera, ali si v zakonu srečna?»

«Ah, tako presrečna, da hodim gledat v gledališče le žaloigre, da se včasih lahko tudi malo zjočem...»

Oblačilo za drugi svet.

Župnik Janez je Marijinim družbenkam govoril o zadnji uri in jim polagal na srce: «Kadar se boste odpravljale na drugi svet, si pripravite dostojno oblačilo, v katerem boste stopile pred nebeškega očeta. Katere ste grešnice, si oblecite črna oblačila! One pa, ki imate čisto vest, oblecite belo obleko nedolžnosti!»

Kmalu po tem dogodku je nevarno zbolela članica Marijine družbe Zefa in se začela, vdana v voljo božjo, pripravljati za nebesa. Poklicala je tudi župnika. «Ah, gospod župnik,» se je razodela Zefa, «ko bom umrla, naj me oblečejo v belo oblačilo.»

«To me prav veseli,» jo je tolažil župnik, «Zefa, da si bila vedno poštena.»

«Vendar,» je sramežljivo popravljala Zefa, «sem in tja naj po belem oblačilu le prišijejo po kakšen črn trak...»

Pri izpraševanju ženina in neveste.

«No, Urška, povej, kateri zakrament je človeku najbolj potreben.»

«I, gosput, meni je zdaj najbolj potreben sveti zakon...»

Varčnost.

Janez čaka na peronu na vlak, ki ima precej zamude. Razdolgočasen stopica sem in tja ter zagleda avtomat za tehtanje

Ker se mu pa zdi škoda žrtvovati cel dinar, da bi zvedel za težo svojega telesa, se obrne do nekega železničarja, češ: «Gsput ajzlponar, a neb mogu dat le polovico dinarja, deb zvedu le za polovico soje teže?»

Iz otroških ust.

Tonček se pelje na tramvaju s svojo mamico in krčevito drži v roki platnenega zajčka. Nasproti njima sedi uboga žena v žalni obleki s svojim sinkom in baš pripoveduje sopotnikom, da je umrl njen mož.

«Tonček,» zakliče mamica, «vidiš, ta fantek je izgubil ateka, napravi mu veselje in daj mu svojega zajčka!»

Sinko se globoko zamisli in nazadnje vpraša: «Mamica, ali ne bi mogel namesto zajčka raje darovati fantku našega ateka?»

Res je.

Profesor: «Kako uživa mravlja hrano?»

Dijak: «Prav tako kakor slon, samo manj.»

TOLAŽBA.

Potnik: «Ej, za vraga, baš vidim, da vlak že odhaja.»

Postopač: «Gospod, vi ste še srečni. Če ne bi imel zamude, bi ga niti ne videli več...»

Trije muzikantje

Ne vem več natančno, kajti zgodovina tega ni zabeležila, kdaj se je zgodila ta zgodba, a stvar se je izvršila do pičice tako, kakor jo bom tu opisal.

Nekdaj so potovali križem sveta trije slavni muzikanti. Eden je bil oborožen z basom, drugi s klarinetom, a tretji s trobento. Basist se je imenoval Janez Nevemčigav, klarinetist Fridolin Muha, trobentač pa Simon Roženkranc. Vsi trije so pa bili doma iz Onegave vasi, kjer je posebno dober zrak za kunštne ljudi.

Pa so naši trije muziki romali iz kraja v kraj, muzicirali zdaj tu zdaj tam ter živeli vsak po svoje. Basist Janez je rad prazni frakeljne, že od daleč ti je izdajal njegov rdečepilavi nos, da je Nevemčigav grozen sovražnik alkohola. Torej, basist je rad pil in sproti pogljal svoj zaslužek. Klarinetist Fridolin je bil pa velik požeruh in jedec ter je imel trebuh, kakršnega ima kvečjemu kakšen bankir današnje dobe. Kakor je basist Janez vsako paro zapil, tako ga je klarinetist zažrl. Jedel je brez prestanka, niti izbiren ni bil, njemu je šlo vse v želodec. Trobentač Roženkranc ni bil ne pijanec ne požeruh, pač pa grozen skopuh. Mnogo prej bi naredil iz kamna sir, kakor pa bi Simona pripravil do tega, da bi izdal kakšen novič. Še sebi ni privoščil jedi in pijače, zato je pa tudi bil tako medel in suh, kakor da ga je rodila posušena brezovka.

UMETNA DRUŽINA.

«No, gospod Mohovt, kako je z zdravjem vaše družine?»

«Hvala! Moja družina je mednarodno bolna.»

«Kaj hočete reči?»

«No, da! Moj sinček ima angleško bolezen, moja hčerka špansko, jaz pa kitajsko mrzlico!»

Taki so bili naši trije junaki umetni ki, ko so nekega dne prikrivšali v Kočevje. Malo so pomuzicirali, potem sta Janez in Fridolin odšla v gostilno, boter Roženkranc pa v cerkev, čeprav ga je po trebuhu zvijalo. Ko tako ves klavarn sedi tam pod korom, mu zdajci pade v glavo, da še ni opravil velikonočne spovedi. In pri isti priči sklence zakasnelo dolžnost opraviti tu v Kočevju. Hitro gre ven iz cerkve, poišče tovariša ter jima razočene svoj sklep. Ker niti basist niti klarinetist nista opravila velikonočne izpovedi, sta tudi onadva sklenila pustiti tu v Kočevju butaro svojih grehov.

Domenič se in zjutraj na vse zgodaj najdemo vse tri pred cerkvijo. Seveda so imeli svoje instrumente s seboj.

«Kateri gre prvi?» vpraša Roženkranc.

«Jaz že ne», odgovori Nevemčigav hitro.

«Jaz pojdem drugi», reče Muha.

«Torej greš jaz», se odloči trobentač in odmotovili v cerkev.

Stopi koj k prvi spovednici. Okence se odpre in boter Roženkranc jame razlagati svoje grehe. Toda spovednik je bil trd Nemec ter ni sloven-

skega popolnoma nič razumel. Nekaj časa napenja ušesa, nato pa zarohni: «Vas ist?» (Kaj je?)

Roženkranc, ki je razumel po svoje, pa odgovori hitro:

«O ne, gospod fajmošter. Nisem basist. Basist je še zunaj, a bo tudi prišel.»

Spovednik goni svojo, Roženkranc svojo, pa ne razumeata drug drugega čisto nič. Zdačci popade spovednika jeza in se zadere: «Du bist ajn ezel! Marš!» (Ti si osel! Izgini!)

In okence se zaloputne.

«A marš? Ga bom že zaigral, ne bojte se», odgovori mojster Roženkranc, vstane in gre.

V kotu pod korom stoji klarinetist Muha. Roženkranc stopi k njemu in šepne: «Kj je basist?»

«Zunaj. Pa kako si opravil? Ali je hud spovednik? Kaj ti je natovoril za pokoro?»

«Hm. En marš mi je velel zaigrati. Gospod so prav prijazni. Toda pomisli, za basista so izpraševali. Gotovo ga poznajo, da je velik falot. Njemu bodo bržkone brali precej hude levite, a tebi se ni treba bati. Le hitro opravi. Počakam te v cerkvi.»

Klarinetist poklekne k spovednici in začne razkladati, kaj mu teži vest. Mahoma pa ga spovednik nahruli: «Vas ist?» (Kaj je?)

«Zunaj je basist, zunaj, gospod. Tudi on bo prišel, le naj potpijo», pojasnjuje Fridolin.

«Ezel! Marš! Marš!» zakriči spovednik in tako trdo zaloputne okence, da se je cela spovednica potresla.

«Presneto si hitro opravil», se je začudil boter Roženkranc. «Kaj je pa tebi naložil za pokoro?»

Dva marša. Ampak čudno je to, duhovnik je tudi mene vprašal, kje je basist.»

«Ej no, kaj mu bo vraga povedal? Ampak tega Janezu ne smeja povedati, da hoče spovednik z njim govoriti, sicer se bo dedec ustrašil in ne bo hotel k spovedi.»

Kako sta se začudila Muha in Roženkranc, ko je basist Janez še mnogo prej opravil spoved kakor onadva. Jela sta ga izpraševati, kaj mu je spovednik povedal.

«I, kaj neki! Rekel mi je, naj mu zamuziciram Ezel-marš», odgovori boter Janez. «Kakšno pokoro je pa vama naložil?»

VARČNOST.

Mož: «Tvoja mati je bila tako varčna, da je vsak novc vložila v nogavico.»

Žena: Saj jaz storim isto. Glej, kako divne nogavice imam...»

Prav tako kakor tebi. Vsakemu en marš», dč klarinetist Muha.

«No, pa dajmo zažingati eno, če bomo skupno, se bo bolj lepo slišalo», predlaga nasist.

«Prej ko opravimo pokoro, bolje bo. Pozneje mogoče pozabimo.»

In naši trije muziki so se postavili pred spovednico in začeli muzicirati, da je bilo veselje. Muljavski.

Zemlja.

Učitelj: «Kako mi moreš dokazati, Jankec, da je zemlja okrogla?»

Jankec: «Oprostite, gospod učitelj, saj jaz nisem tega nikdar trdil...»

Sveže ribe.

«Teden dni sem že v Ljubljani in prav žal mi je, gospod gostilničar, da nisem Vaše gostilne poiskal že prvi dan svojega prihoda.»

«Gospod, Vi se mi laskate.»

«Ne, ne, gospod gostilničar! Veste, če bi takrat prišel k Vam, bi bile te-le ribe, ki ste mi jih sedajle prinesli, še sveže...»

V GOZDU GA JE STRAH.

Učitelj: «Milko, zakaj se tako bojiš gozda?»

Milko: «Ker rasejo v njem palice...»

KAKO SE JE POBALIN VOZIL V LJUBLJANSKEM TRAMVAJU ZASTONJ.

Na zadnjem koncu tramvaja. Precej napolnjeno. Ob zavori sloni dama. Poleg nje stoji desetleten deček. Pristopi sprevodnik: «Kam?»

«Naravnost!» Dama mu pomoli dvodinarski novic.

«Za dečka morate tudi plačati!» pripomni sprevodnik strogo uradno.

«Za dečka moram plačati? Ne! tega pa ne storim!»

«Gospa, opozarjam vas, da plačate; deček vendar že presega določeno veličino in starost. Jaz se moram držati uradnih predpisov. Prosim za denar.»

«Kaj me brigajo vaši predpisi. Ne plačam!»

Sopotniki se smejejo.

Sprevodnik vzkipi: «Potem bom pa posadil fanta pri prvi postaji na cesto!»

«Lahko.» odvrne dama mirno.

Sopotniki se čudijo. Tramvaj pridrdra na Mestni trg in se ustavi.

«Alo, fant, dol!» reče sprevodnik osorno.

Deček ne pomišlja mnogo in izstopi.

«Milostiva, ali se vam izplača, da si daste za poldrugi dinar vreči fanta iz tramvaja?» je vprašal damo neki sopotnik.

«Saj vendar ni moj! Zakaj naj bi potem za njega plačevala?»

Splošen smeh. Sprevodnik konsterniran.

Deček je še stal v bližini voza in vesel ogledoval prihranjeni dvodinarski novic

Sprevodnik ga nahruli: «Fantič zakaj se pa nisi oglasil, da ta gospa ni tvoja mama?»

«Saj me ni nihče vprašal,» se dečko zareži.

«Peljal se pa tudi ne bom naprej, ker sem že na cilju!»

Otroška usta.

Katehet: «Tinček, povej mi, kdo je obsodil Boga na smrt!»

Tinček: «Pismonoše in farizeji...»

Posledica lenobe.

Učitelj da otrokom nalogo z naslovom: «Posledica lenobe.»

Mali Mihec ugiblje, kako bi napravil nalogo, potem pa vzame zvezek, pusti štiri strani prazne in napiše na koncu četrte strani: «To so posledice lenobe.»

Školjka.

Tonček: «Ali je res, striček, da morska školjka buči kakor morje, iz katerega je vzeta, če jo daš na uho?»

Stric: «Res».

Tonček (pokaže na neko školjko): «Vidiš, jaz sem to školjko dal na uho, pa nisem ničesar slišal».

Stric: «Seveda, saj je ta školjka iz Tihega morja...»

Kaljenje nočnega miru.

Stranka (hišnemu gospodarju): «Prosim, ali nimate moči preprečiti v vaši hiši razgrajanje, ki ga povzročuje vsako noč neka žena, prepirajoča se s svojim možem. To je vendar nadlegovanje drugih mirnih sosedov...»

Hišni gospodar: «Seveda. Vi ste najbrže sosedi?»

Stranka: «Ne, soproj dotične.»

Povečan obrat.

Popotnik (beraču): «Kaj vi kar v dva klobuka pobirate milodare?»

Berač: «No, seveda, ker sem povečal obrat...»

Pametni Tonček.

«Mamica, jaz že vem, zakaj pridejo piščeta iz jale»

«Zakaj, Tonček?»

«Zato, ker se boje, da bi jih zraven skuhal!»

Med otroci.

Lizika: «Tonček, dajva se igrati očeta in mamo.»

Tonček: «Dobro, samo me ne smeš preveč tepsti!»

On vé.

Pojasnjevalec: «Vidite, dragi gospodje, tu sta dve lobanji. Obe sta od grofa Ulrika Celjskega: manjša, ko je bil star šestnajst let, večja, ko je umrl.»

Čudna ljubezen.

Maks: «Pepca, tako te imam rad, da bi te kar snedel.»

Pepca: «A kaj bi storil potem?»

Maks: «Drugo bi si poiskal...»

Listničca uredništva

Studence pri Krškem. Ali je vest o tistem ženinu resnična? Prosimo za sporočilo.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Zenitni oglas, dopisovanja in trgovski oglas vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti naročila.

Oglasni oddelk «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4.

Telefon št. 3492.

Mala hiša z vrtom

se zaradi preselitve takoj proda. Poizve se pri FERDU LAZNIKU, kolarstvo, Radeče. 392

Pismo iz Francije!

Vse ki žele priti v Francijo, opozarjamo, da potrebuje neka firma 80 ljudi, najraje Slovencev, in sicer 30 zidarjev, 20 tesarjev, ki so znani za betonske stavbe, oziroma za napravo železobetonskega opaza, in 30 preostalih delavcev. Delo je zagotovljeno za 2 leti. Stanovanje in hrana preskrbljena. Plača rokodelcem je zagotovljena po 10 do 12 Din, navadnim delavcem 9 do 10 Din na uro. Dela se 12 ur. Vsak poedini, ki želi priti, mora takoj poslati naslov ter navesti ročno leto in pristojno občino, da se mu tu najzgodaj najemni list. Natančnejša pojava se daje pisмено. Albert Rečnik, Bureau Sautier, Harkstein, post Linthal (Ht. Rhin), France.

Kroja i, šivilje, nešvilje!

V modi je nastopi tako velika izprememba, da Vam pomlad ne bo mogoče i de'ova i obleko po m di, ako se ne boste poprej naučili modernih krojev in modelov. Tetaj najnovejšega krojenja in modeliranja se prične takoj po Novem letu. Ker je kroj lahko razumljiv in preizkušen, se udeležencem z dežele garantira za p po no izobrazbo. Učence in učenci bivših tečajev naj se pridejo učiti novih krojev bre plačno. Kro no učilišče, Ljubljana, Stari trg 19. Pletil am separati ponk krojenja. 395

Lepo posestvo

nad 40 dralov njive, košnice in gozd, 10 oknov kozolca, 2 hiši in skedenj. Posopja vsa čisto nova in s opeko krita. 2-sadnjaka tik ceste. Cena jako ugodna in se tudiza plačilo počaka. Naslov v oglasnem oddelku «Domovine» 394

Zahteva te brezplačni CENIK

14 dni na poskušnjo, ako ne ugaja se vrne denar

Elegantna

plitka dobra in cenena ura

Din 99-

gletno jamstvo.

Enaka ura v boljši izdelavi

Din 120-

gletno jamstvo. 243

A. Kiffmann, Maribor 143-c

Razpošilja se le proti povzetju

Gl solia direk'no iz tovarne!
Zahtevajte takoj naš
brezplačni glavni atal g
MEINEL & HEROLD
tovarna glasbil, gramofonov
in harm. nik
podr. MARIBOR št. B-104.
Violina od 95 Din, Mandolina od
135 Din, Gitara od 207 Din,
Rajta harmonika od 85 Din,
Gramofoni od 345 Din,
Tamburice od 98 Din

Hocete li se Vasega

revmatizma, gihta osvobo-? diti

Stezanje in zbadanje v udih in členkih zatečene ude skršene roke n noge trganje, zbadanje in stezanje v raznih delih telesa, kakor tudi slabost v očeh so čisto posledice revmatizma in kostnih bolezni, katere pa e morajo odstraniti, kajti, sicer boletine kaj hitro napredujejo.

JAZ VAM NUDIM

zdravilno pijačo, katere raztvorja mokračno kislino, pospešuje izmeno materije in izlo evanje torej ni takozvano un verzalno ali tajinstveno zdravilo temveč produkt katerega nud samo mati priroda v svoji dobrotljivosti bolujočemu človeštvu,

Vsakemu pošilem brezplačno polizkušnjo!

Pišite mi takoj in Vi preimate od mojih po vsem svetu obstoječih skladišč popoinoma zastoj in tranko eno poizkušnjo skupno z poučno razpravo. Vi se boste potem sami prepričali o neškodljivosti tega sredstva in o njegovem hitrem delovanju. 230

August Märzke, Berlin - Wilmersdorf, Bruchsalerstrasse Nr. 5. Abt. 21.

Samo 49 Din

St. 125 budilka, 16 cm visoka, dobro kolesje, 3letno jamstvo. — St. 105, ista, 19 cm visoka, **D n 64-20**. — St. 106, ista z radijskimi kazalci in urnikom, **Din 76**. — St. 120, kovinska žepna ura z dobrim kolesjem, pooljena in regulirana, 3letno jamstvo, **D n 44**. — St. 121, ista z radijskim urnikom in kazalci, **Din 58**.

Katalog gratis in franko!

H. SUTTNER, Ljubljana 5

Prešernova ulica št. 4

Lastna protokolirana tovarna ur v Sviči

IZREDNA PONUDBA

Za deževni letni čas priporočamo, da si nabavite

kožno pelerino za dež

C. O. V. tehtja samo 110 gramov, imitacija ribje kože. Odlično se je tiče in er na i k zala, ker ne prepušča in kroto je kom dno zloživa, kar or majhna žepna beleznica, ki se jo nosi vedno lahko s seboj, ter je nadvrse trpe na. Ze o pr naročljiva za dame in gospode (tu i za otrok.) v dežju in snegu, za izete in sport. **Reklamna cena s posebnim kapuco in etu'jem samo 70 D n franko, zacarin eno, pislna po poštarnem porzetju 2 kosa 138 Din razposil.**

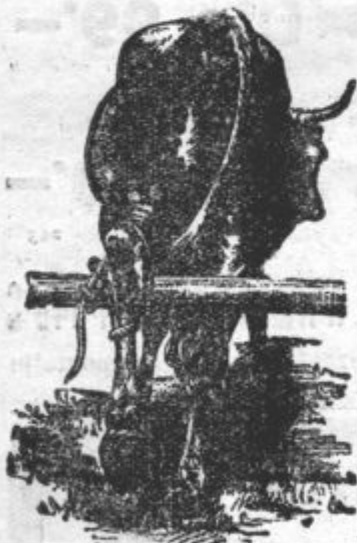
A. MAŘIK, export, Praha XII. Londýnska 57 (Če ne bi ugajala, jamčimo zamenj) Naslov natančno naniati. 354

Živinorejcem

priporočamo zanje tako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa zdravlila obkaki masiranje drgnjenje o načinu kako se živali prisih da e mirna o dvi ganju pautih ali oc njih živali o razan ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle oopreiti, ko pri poškovitvami rogov, poškovitvami pita in zakovanju pri prisku meo parkitji, opeklini, streli, zlomu kosti, zvitju, izčlenenju, izpadu poroanica in materne ce, izpadu danke, vnetju vimena, uriski, zaprtju, koliki, napenjanju goveo ovac, pritu in preo

metih v požiralniku, oretresu možgan, soln arici, nevarnosti zadusitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopeni s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih ito.

Vsak lastnik živali, ki se hoče ovarovati škode pri ponesrečenih živalih, b. mora imeti to knjigo.

Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36-50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani

Prešernova ulica 54 (nasproti glavne pošte)

Priporočajte in širite „Domovino“

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši model otroških vozičkov od preprostega do naitinejšega. In igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov deli in pnevmatika. Ceniki franko. Prodaja na obroke

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta šte 4.

Barve, lak, fr. e. i. dr.

Je najboljša in zato nalcono je pri

„Lustra“ V. L. A. N. I. K. 300

Ljubljana, Gospodarska c. 12 poleg restavracije „Novi svet“

Budilke, poročne prstane,

očala, zlato in srebrne predmete kužite najceneje pri

Zravku Amrožiču, urarju Radovljica

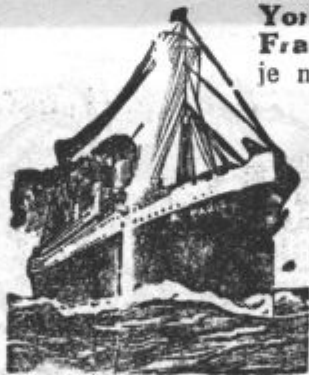
383

Prijatelj!

Zakaj so francoske

linije najkrajše in najboljše v Severno in Južno Ameriko?

Zato, ker je francosko pristanišče **Le Havre** na bližje **New Yorku** in **Ljubljani**, ker velikanski brzoparniki „**ile de France**“, „**Paris**“ itd. vozijo samo 5 dni čez morje, ker je na parnikih zabavno in udobno potovanje, izborna postrežba, okusna domača hrana in „**Bordo**“ vino brezplačno pri vsakem obedu.

Najkrajša pot v **Južno Ameriko** pa gre preko pristanišča **Mar del Plata** 14 do 15 dni v **Argentino**.

Čas je zlato! Zato je najkrajša linija najcenejša!

Cie. Gle. Transatlantique Chargeurs-Réunis, Sud-Atlantique, Transports-Maritimes.

Pojasnila daje brezplačno zastopnik

Ivan KRAKER, Ljubljana
Kolodvorska ulica 35.

Za Božič kupite Vaši deci

velezabavne pripovedke, ki so izšle v lepih knjižicah s številnimi slikami.

Janko in Stanko — Prigode gospoda Kozamurnika — Skok, Cmok in Jokica — Prigode porednega Bobi'a — Sinko d'belinko — Princeska Zvezdana

Knjige se dobijo po Din 12— v Ljubljani:

v oglasnem oddelku „Jutra“ v Prešernovi ulici.

v Tiskovni zadrugi v Prešernovi ulici, v ekspozituri „Jutra“ v Siški na Celovski cesti ter

v podružnicah „Jutra“ v Mariboru in v Celju

Poštna naročila je nasloviti na upravo „Jutra“ v Ljubljani.

Za mal denar mnogo srečnih in veselih uric mladini!